

2024-02-01

Handläggare
Suzanne Hartenberger
Telefon: 0850806125

Till
Bromma stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse VB 2023 för Bromma stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens verksamhetsberättelse med bokslut för 2023, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Nämnden begär budgetjustering med 0,9 miljoner kronor avseende försening i parkinvesteringen upprustning av Tunnländsparken.
3. Nämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet

Susanna Halldin Olsson
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Av kommunfullmäktiges 16 mål för verksamhetsområdet görs bedömningen att 13 mål har uppfyllts helt och tre mål har uppfyllts delvis. Förvaltningen beräknar en budget i balans.

Bromma stadsdelsnämnd

Köpsvängen 24

0850806125
08-508 06 000
bromma@stockholm.se
start.stockholm

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen i samråd med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning.

Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp 2024-02-15 och i pensionärsrådet 2024-02-14

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	8
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	8
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	24
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	33
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	45
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	52
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	53
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	57
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	60
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	62
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	65
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	68
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	69
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	76
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	79

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	85
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	90
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	100
Uppföljning av ekonomi	107
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	107
Resultatenheter	118
Investeringar	119
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	120
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	120
Ombudgeteringar	120
Medel för lokaländamål.....	120
Analys av balansräkning.....	120
Övrigt.....	121
Särskilda redovisningar.....	121
Bedömning av nämndens interna kontroll	121
Systematiskt kvalitetsarbete.....	123
Systematiskt arbetsmiljöarbete	127
Checklista för årlig uppföljning.....	127
Övrigt	127
Bilagor	
<i>Bilaga 1: Sdn06 VB 2023</i>	
<i>Bilaga 2: UH018 Bromma SDF 706</i>	
<i>Bilaga 3: Uppföljning av intern kontroll, Bromma stadsdelsnämnd</i>	
<i>Bilaga 4: GDPR Årsrapport 2023 Bromma stadsdelsnämnd</i>	
<i>Bilaga 5: Underlag till förskolerapport 2023 Bromma stadsdelsnämnd</i>	
<i>Bilaga 6: Nyckeltal 2023 Bromma</i>	

Sammanfattande analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Bedömningen grundar sig på att 13 av kommunfullmäktiges 16 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt och tre har uppfyllts delvis.

Diagrammet visar 2023 års måluppfyllnad.

Nämnden redovisar ett överskott med 15,7 miljoner kronor för verksamhetsår 2023 efter resultatdispositioner.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundar sig på att fyra av kommunfullmäktiges fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts. Ett av målen har delvis uppfyllts.

Socialtjänsten i Bromma arbetar för att barn och unga ska ha jämlika uppväxtvillkor genom tidiga insatser och stöd till föräldrar. Inom ramen för familjecentrerat arbetssätt (FCA) har det erbjudits stöd och informationsaktiviteter i samverkan mellan socialtjänsten, förskolan och regionen.

För att ge barn och ungdomar en rik fritid har det erbjudits en mängd aktiviteter inom fritidsverksamheten. Verksamheten har arbetat för en ökad inkludering av barn och unga med funktionsnedsättning.

För att säkerställa kvalitet och hållbarhet i förskolan har verksamheten genomfört aktiviteter för språkutveckling, naturvetenskap, matematik, kultur och rörelse. Förskolans samverkan med vårdnadshavare och socialtjänsten för tidiga insatser har utvecklats under året.

Socialtjänsten fortsätter arbetet med att öka kvaliteten och rättssäkerheten i utredning, beslut

och utförande. Arbete med barnrätt och barns delaktighet fortgår genom olika insatser. Socialtjänstens samverkan med skolor, förskolor, polisen och andra aktörer har stärkts. En skolsocionom har anställts och fältverksamheten har arbetat aktivt med ungdomar bland annat genom skolbesök.

Brommas äldreomsorg arbetar för att förbättra äldres livskvalitet, delaktighet och trygghet genom en rad åtgärder. Bland annat genom digital teknik, kompetensutveckling, information om aktiviteter och stöd. Olika insatser har genomförts för att öka kontinuiteten för äldre med vård- och omsorgsinsatser.

Inom förvaltningens verksamheter har det erbjudits mångsidiga kultur- och fritidsaktiviteter för olika åldersgrupper.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundar sig på att tre av kommunfullmäktiges fyra mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts. Ett av målen har delvis uppfyllts.

Förvaltningen arbetar aktivt med att minska klimatpåverkan bland annat genom att främja återbruk, effektivisera energianvändningen i de egna lokalerna, minska plastanvändningen och genom att sortera avfall.

Ett flertal åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden har genomförts. Till exempel har ett stort antal högstubbar lämnats kvar efter att grövre träd har fällts, ekar har planterats, holkar har satts upp för både fladdermöss och fåglar, och nya faunadepåer har skapats.

Trafiksäkerheten och tillgängligheten för gång- och cykeltrafikanter på parkmark har förbättrats. Effektiva och hållbara transporter främjas inom förvaltningen. Förvaltningens medarbetare har i huvudsak transporterat sig via gång, cykel och kollektivtrafik.

Under året har förvaltningen fokuserat på att främja hållbar vård och omsorg. Ett åtgärdsområde har varit att minska inköp av engångsprodukter och plast.

Genom kemikaliehanteringssystemet Chemsoft får verksamheterna ökad insikt om sina kemiska produkter och möjligheten att identifiera och ersätta de som innehåller risk- och utfasningsämnen.

Åtgärder har genomförts för att öka andelen ekologiska livsmedel.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundar sig på att sex av kommunfullmäktiges sju mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts. Ett av målen har delvis uppfyllts.

Nämnden redovisar ett överskott med 15,7 miljoner kronor för verksamhetsåret efter resultatdispositioner.

Antalet bidragshushåll har minskat med cirka tio procent sedan föregående år. Det ekonomiska biståndet är också något lägre jämfört med föregående år. För att möjliggöra för

nyanlända i Bromma att snabbt nå egen försörjning och att etablera sig i samhället fortsätter stödet till målgruppen att utvecklas.

I det näringslivsfrämjande arbetet har förvaltningen samverkat med det lokala näringslivet bland annat i trygghetsfrågan.

Förvaltningen har fortsatt arbeta aktivt för att förebygga vräkningar och hemlöshet, särskilt gällande barnfamiljer. Personer som beviljats tillfälligt boende av socialtjänsten har fått stöd att komma vidare i sin process att ta sig ur hemlöshet. Personer med funktionsnedsättning som söker bostad med särskild service har fått information om möjligheten att söka kommunalt bostadsbidrag (KBF) för att inte hindras från en bostad av ekonomiska skäl.

En av de största utmaningarna är kompetensförsörjningen. Förvaltningen har fortsatt arbetet med att stärka arbetsgivarvarumärket för attrahera fler medarbetare att söka sig till Bromma. Att behålla och utveckla medarbetare är också prioriterat. Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare.

För att minska andelen timavlönade har bemanningsteam och resursteam inom vård- och omsorgsverksamhet startats upp och inom förskolan har det använts fast anställda vikarier.

För att säkerställa att upphandlade leverantörer inte bidrar till brottslighet, att avtalen följs och att arbetsrättsliga kontraktsvillkor vid upphandling uppfylls, genomförs ett antal åtgärder.

Risken för att medarbetare och chefer utsätts för otillåten påverkan har lyfts i verksamheterna. Ett särskilt APT-material har tagits fram.

Lokala tillämpningsanvisningar för informationssäkerhetsarbetet har fastställts. Arbetet med att utse objektägare för de IT-tjänster som används av förvaltningens verksamheter har fortgått.

Ett större arbete har startats under hösten med att revidera och uppdatera krisledningsplan, krisplaner och kontinuitetsplaner och arbetet fortsätter under våren 2024.

Åtgärder utifrån nämndens risk- och sårbarhetsanalys (RSA) har genomförts och kontinuitetsplaner har upprättats eller följts upp. Arbetet med att testa planerna genom övningar intensifieras under 2024.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med trygghetsskapande åtgärder utifrån stadens trygghetsprogram och den lokala överenskommelsen med polisen. I det trygghetsskapande arbetet har det genomförts regelbundna lägesbilder, trygghetsvandringar och medborgardialoger. För att öka tryggheten på Brommaplan och i Blackeberg arbetar förvaltningen med platssamverkan.

Skötsel av parker och grönområden är viktigt för att öka tryggheten i stadsdelsområdet. Även förstärkt belysning och anläggandet av till exempel utegym minskar otryggheten då fler människor rör sig på platsen.

Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 har fortsatt under året. Förvaltningen har startat ett internt nätverk för att öka samverkan mellan verksamheterna i arbetet med mänskliga rättigheter. Skillnader i resultat mellan flickor/kvinnor och pojkar/män har uppmärksammats

och analyserats. Arbetet med att stärka de nationella minoriteternas rättigheter har utvecklats inom samtliga verksamhetsområden. Olika kompetenshöjande insatser gällande hbtqi har genomförts.

För att stärka dialogen med brommaborna, föreningslivet och näringsidkare inom stadsdelsområdet har olika typer av dialogmöten och trygghetsvandringar genomförts. Förvaltningen har också prövat modellen medborgarbudget i ett projekt som har vänt sig till ungdomar i Bromma.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundas på att fyra av fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet bedöms ha uppfyllts. Ett mål har delvis uppfyllts.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.1**, *Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Socialtjänsten i Bromma arbetar för att barn och unga ska ha jämlika uppväxtvillkor genom tidiga insatser och stöd till föräldrar. Inom ramen för familjecentrerat arbetssätt (FCA) har det erbjudits olika stöd och informationsaktiviteter i samverkan mellan socialtjänst, förskolan och regionen.

För att främja en trygg, meningsfull och tillgänglig fritid har arbete pågått med renovering och anpassning av lokaler för ett nytt Ungdomens hus. Fritidsverksamhetens samarbete med skolor och andra aktörer har varit centralt. Verksamheten har arbetat för en ökad inkludering av barn och unga med funktionsnedsättning.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.2**, *Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Resultatet för kommunfullmäktiges indikatorer ligger mycket nära KF:s och nämndens årsmål. För att säkerställa kvalitet och hållbarhet i förskolan har verksamheten genomfört aktiviteter för språkutveckling, naturvetenskap, matematik, kultur och rörelse. Det språkutvecklande arbetet har varit ett prioriterat område. Samverkan med vårdnadshavare och socialtjänsten för tidiga insatser har utvecklats under året. Kompetensutveckling och attraktiva

arbetsmiljöer för personal har också varit prioriterade områden.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.3, *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Socialtjänsten fortsätter arbetet med att öka kvaliteten och rättssäkerheten i utredning, beslut och utförande. Arbeta med barnrätt och barns delaktighet fortgår genom olika insatser. Arbetet med vuxnas ökade delaktighet fortgår också. Antalet barn- och ungdomsärenden som återaktualiseras har minskat jämfört med föregående år. Socialtjänstens samverkan med skolor, förskolor, polisen och andra aktörer har stärkts. En skolsociolog har anställts och fältverksamheten har arbetat aktivt med ungdomar bland annat genom skolbesök.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.4, *Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet*, gör förvaltningen bedömningen att målet delvis har uppfyllts.

Brommas äldreomsorg arbetar för att förbättra äldres livskvalitet, delaktighet och trygghet genom en rad åtgärder. Bland annat genom digital teknik, kompetensutveckling, information om aktiviteter och stöd. Olika insatser genomförs för att öka kontinuiteten för den äldre med vård- och omsorgsinsatser.

Förvaltningens arbete har fortgått i enlighet med stadens handlingsplan för en äldrevänlig stad.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.5, *Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Inom förvaltningens verksamheter erbjuds mångsidiga kultur- och fritidsaktiviteter för olika åldersgrupper. Ett flertal aktiviteter erbjuds inom fritidsverksamheten. För förskolebarnen har projektet med kulturskolan möjliggjort möten med professionella sångare. Förskolorna har också arbetat för att skapa meningsfulla aktiviteter som bidrar till rörelseglädje. För äldre i Bromma finns mötesplatser som erbjuder kulturupplevelser och fysisk aktivitet i olika former. Inom förvaltningens LSS-verksamheter bedrivs ett aktivt arbete för att erbjuda brukarna tillgång till kultur och idrott. Olika spontanaktivitetsytor har färdigställts eller påbörjats i stadsdelsområdet under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för de två underliggande indikatorerna har uppnåtts och att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Jämlika uppväxtvillkor

För att öka förutsättningarna för att barn och unga har jämlika uppväxtvillkor arbetar socialtjänsten med att komma in tidigt i barns liv, exempelvis genom att bevilja tidiga insatser vid våld i hemmet eller att inleda utredning på yngre barn som uppvisar tecken på problematisk skolfrånvaro.

Arbetet med föräldracentrerat arbetssätt (FCA) har fortsatt genom samverkan mellan Barnmorskemottagningen (BMM) Barnavårdscentralen (BVC), socialtjänsten och öppna förskolan. På öppna förskolan ges vårdnadshavare information om förskolans verksamhet, babysmassage, utbildning i hjärt-lungräddning och ABC föräldraträffar. I takt med att kunskap om FCA spridits har inflödet av föräldrar, både individuella kontakter och i grupper, ökat. Arbetet utifrån FCA har pågått under två år och arbetssätten har nu blivit mera synligt vilket gör att det är lättare att utvärdera hur arbetet fortlöper och vad som behöver utvecklas. Det är fortfarande en utmaning att få utlandsfödda vårdnadshavare att besöka öppna förskolan. Mer stöd från BMM och BVC efterfrågas för att denna målgrupp i större utsträckning ska slussas till öppna förskolan.

En av förvaltningens föräldrarådgivare har deltagit i öppna förskolans verksamhet i syfte att möta föräldrar och berätta om föräldrarådgivarens roll och möjligheten att få stöd kring frågor om föräldraskap.

Underlag har tagits fram gällande förutsättningar att starta upp ytterligare en verksamhet som arbetar utifrån familjecentrat arbetssätt (FCA). Underlaget visar att det idag saknas förutsättningar för att starta upp ytterligare ett FCA-center. Stöd till familjer ges i andra former men dialogen fortsätter.

Socialtjänsten har fokus på samverkan med andra aktörer, både internt och externt. Exempelvis är samverkan upprättad med grundskolor, kommunala förskolor och genom det arbete som sker i BUS-samverkan (barn i behov av särskilt stöd) där även barn och ungdomspsykiatri (BUP) och Habilitering & Hälsa finns representerade. Ett informationsmöte på ASIH (Avancerad sjukvård i hemmet) i Bromma har skett i syfte att öka kompetensen kring att uppmärksamma barn som kan vara i behov av stöd. Samverkan med andra aktörer bidrar till att öka kunskapen kring orosanmälan och vilket stöd familjer kan få från socialtjänsten.

Tolv grupper i föräldrastödsprogrammen har genomförts under året.

Program	Antal erbjudna grupper	Antal genomförda grupper
Föräldraskap i Sverige	2	1
ABC 0-2 år:	4	1
ABC 3-5 år	3	2
ABC 6-12 år	2	1
ABC Tonår	2	2
Komet 3-11 år	4	4
Komet 12-18 år	1	1
Totalt	18	12

Under hösten saknades möjlighet att hålla grupper i Komet 12-18 år och Föräldraskap i Sverige på grund av brist på utbildade gruppleddare. Planering för 2024 är att utbilda gruppleddare i Komet 12-18 år. Gällande Föräldraskap i Sverige finns det även utmaningar med att fylla grupperna, vilket förvaltningen delar med flera andra förvaltningar.

Socialtjänsten har under året börjat bevilja insatsen "Tryggare barn", vilket är ett föräldrastödsprogram där fokus är att stärka relationen mellan barn och förälder för att förebygga risksituationer för våld och kränkande behandling. Syftet med en ökad användning av insatsen är att socialtjänsten ska komma in tidigare samt att undvika återaktualisering. Insatsen är ett kortare föräldraprogram som beviljas via öppenvården. Totalt har sex ärenden under året remitterats till insatsen "Tryggare barn". Insatsen kommer att följas för att se om den ger önskad effekt.

Trygg, meningsfull och tillgänglig fritid

Fritidsverksamheten har erbjudit barn och unga trygga öppna mötesplatser och meningsfulla fritidsaktiviteter i verksamheterna i Blackeberg (Café U), Alvik (Musikhuset och filialen på Alviksskolan) och Mariehäll (filial på Mariehällsskolan) samt genom olika lovaktiviteter.

Lovaktiviteter har genomförts under samtliga skollov med särskilt fokus på att aktiviteterna ska vara tillgängliga och välkomnande för alla oavsett funktion. Verksamheten har även arbetat för att erbjuda fler aktiviteter som uppmuntrar till kreativitet och eget skapande. Fritidsverksamhetens största sommararrangemang - Bromma Sportskamp genomfördes i samarbete med åtta föreningar verksamma i lokalområdet. Över 150 barn och ungdomar fick möjlighet att prova på olika aktiviteter. Cirka 40 nyanlända barn och unga från boendet Kopparbacken deltog.

Parkleksverksamhet i Blackeberg bedrevs under sex sommarveckor som ett komplement till fritidsgården.

Arbetet har under året fortgått med renovering och anpassning av lokaler för ett nytt Ungdomens hus. Arbetet har försenats. Inflyttning planeras till första kvartalet 2024.

Ungdomens hus kommer att möjliggöra ett bredare utbud med plats för ungdomarnas eget skapande, gruppverksamhet, rörelseaktiviteter, café med mera. Ambitionen är att låta ungdomarna själva sätta sin prägel på lokalerna, som en del i arbetet med ungdomsdelaktighet. Fokus är att fortsätta arbeta främjande och förebyggande. Den nya verksamheten kommer att underlätta arbetet med ett integrerat samarbete med skola/syokonsulenter, ungdomsmottagning och fältassistenter.

Verksamheten planerar också för gruppverksamhet riktad till unga med funktionsnedsättning och ett utökat samarbete med fältassistenter kring gruppverksamhet för unga hbtqi-personer.

Fritidsverksamheten har under året nått 104 barn som inte tidigare deltagit regelbundet i annan fritidsverksamhet. Arbetet med att skapa verksamheter och aktiviteter som attraherar fler barn fortsätter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: 1.1.1 Barn och unga i Bromma har jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att tidigt identifiera och ge barn och familjer i behov av stöd rätt insatser, samverkar socialtjänsten med vårdnadshavare/föräldrar, skola, förskola, BVC och barn- och ungdomspsykiatri. Fokus är fortsatt på det förebyggande arbetet. Under 2023 ska det undersökas om det finns förutsättningar för att starta upp ytterligare en verksamhet som arbetar utifrån ett familjecentrerat arbetssätt.

Öppna förskolan och introduktionsförskolan erbjuder barn som inte är inskrivna i förskola en pedagogisk gruppverksamhet. Föräldrar ges möjlighet till gemenskap, kontakt och stöd i föräldrarollen. Öppna förskolan och introduktionsförskolan är en resurs för barnfamiljer i närsamhället och bidrar till att stärka det sociala nätverket kring barn och familjer. Öppna förskolan och introduktionsförskolan ska synliggöra förskolans verksamhet och är en viktig del i det uppsökande arbetet.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal besökare i genomsnitt per dag på öppna förskolan	20				20		VB 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska utreda förutsättningar och om möjligt starta upp ytterligare en verksamhet som arbetar utifrån familjecentrerat arbetssätt	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.1.2 Barn och unga i Bromma har en trygg och meningsfull fritid som är tillgänglig för alla

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn och ungdomar som växer upp i Bromma ska ges möjlighet till en trygg och rik fritid. De ska få kunskaper som gör dem redo att möta vuxenvärlden och kunna leva ett fritt liv med makt att påverka sitt eget liv. Barn och ungdomar ska ges möjligheter att utvecklas efter sina egna förutsättningar. En meningsfull fritid främjar långsiktig hälsa, lärande och sociala förmågor.

Oavsett kön, socioekonomiska förutsättningar och funktionsnedsättningar ska barn och unga i Bromma ha tillgång till meningsfulla fritidssysselsättningar. Under året ska möjligheterna till att öppna ett fritidsbibliotek i stadsdelsområdet utredas. Fritidsbibliotek innebär att barn och unga i Bromma får möjlighet att låna sport- och fritidsutrustning för att prova på olika aktiviteter.

Vid nyetablering av skolor inom stadsdelsområdet har förvaltningen en dialog med utbildningsförvaltningen för möjliggörande av fritidens verksamhet i skolans lokaler.

Beslutsfattande ska utgå ifrån ett tydligt barnperspektiv och barnen ska ha möjlighet att påverka beslut som rör dem. Barn och unga ska bjudas in att påverka i de verksamheter som de deltar i. Förvaltningen ska arbeta för att ta reda på vilka önskemål och behov som Brommas barn och unga har och därefter anpassa utbudet i den öppna fritidsverksamheten. Det är prioriterat att nå de grupper som idag inte nås av annan fritidsverksamhet och erbjuda en meningsfull fritid, både i egen regi och i samarbete med civilsamhället. Fritidsverksamheter och mötesplatser för unga hbtqi-personer ska stärkas.

De öppna fritidsverksamheterna som finns i Bromma är mötesplatser med närvarande och trygga vuxna förebilder. Fritidsverksamheten är en del av det trygghetsskapande arbetet och har ett nära samarbete med andra aktörer i stadsdelsområdet som arbetar förebyggande, såsom socialtjänsten, civilsamhället, och fältassistenter. Kunskap om socialtjänstens uppdrag ska stärkas inom fritidsverksamheterna för att tidigt identifiera barn och unga i riskzon eller som misstänks fara illa.

Förvaltningen ska bidra till att stadens sommarkolloverksamhet fortsätter att utvecklas så att fler barn från grupper som är underrepresenterade deltar i sommarkolloverksamheten. Barn och unga med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att delta i ordinarie sommarkoloniverksamhet.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal barn och unga som inte regelbundet deltar i annan fritidsverksamhet (exempelvis föreningsliv eller kulturskola) som under 2023 deltagit i Fritidens aktiviteter eller verksamhet.	104				50		2023
Analys Enkäten var inte könsuppdelad. Därför inget utfall för flickor respektive pojkar.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska upprätta en kommunikationsplan för 2023	2023-01-01	2023-06-30	
 Förvaltningen ska utreda förutsättningarna för att inrätta ett fritidsbibliotek i Bromma	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen ska öppna ett Ungdomens hus i Bromma	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Renovering och anpassning av lokaler för ett nytt Ungdomens hus har pågått under 2023. Verksamheten beräknas starta under första kvartalet 2024.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för tre av åtta underliggande indikatorer har uppnåtts helt och årsmålen för fem indikatorer har uppnåtts delvis med ett utfall för KF:s indikatorer mycket nära indikatorernas årsmål. Bedömningen grundar sig också på att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Andelen legitimerade förskollärare

KF:s och nämndens årsmål uppnås. Alla förskoleområden har minst en förskollärare per avdelning. Utfallet för indikatorn påverkas negativt av att flera förskollärare valt att arbeta deltid eftersom utfallet beräknas genom att antal förskollärare omräknas till årsarbetare. Fler förskollärare har anställts men påbörjat sin anställning efter mätdatumet den 15 oktober. Innan mätdatum har det även anställts fler barnskötare vilket också påverkar andel förskollärare av totalt antal anställda.

Antal barn per grupp

Antal barn per grupp överstiger KF:s och nämndens årsmål. Spridningen är mellan 15,2 - 17,3 barn per grupp. Trots att barnantalet har minskat är det inte möjligt att nå årsmålet med en budget i balans. Antalet barn per grupp är delvis missvisande genom att antalet är utifrån hur barnen är registrerade per avdelning. Undervisningen organiseras i mindre grupper under dagen och antalet barn per grupp varierar ständigt. Därtill finns det skillnader mellan områdena kring den faktiska vistelsetiden som barnen är på förskolorna. I Skolplattformen ska det verktyg som berör närvaro och frånvaro bytas ut under 2024. Det nya verktyget kommer innebära större möjlighet att få ut bättre statistik över barns faktiska vistelsetid kopplat till medarbetarnas schema.

Antal förskolebarn per anställd

Fyra av åtta förskoleområden uppnår KF:s och nämndens årsmål för indikatorn. Två områden har gjort förstärkningar i personalen men inte lyckats få anställningarna att synas vid mätdatum (15 oktober). Vid analys av utfallet är det viktigt att beakta att den faktiska arbetstiden inte är synlig eftersom det finns skillnader mellan förskolorna i Bromma gällande barnens egentliga vistelsetid på förskolorna. Flera förskoleområden uppger svårigheter att nå årsmålet och samtidigt hålla en budget i balans.

Förskollärartäthet

KF:s och nämndens årsmål uppnås. Det finns en spridning mellan förskoleområdena från 13,6 barn per förskollärare till 17. Fem av åtta förskoleområden uppnår årsmålet för indikatorn. Förskollärarnas valda tjänstgöringsgrad påverkar utfallet negativt eftersom utfallet beräknas genom att antal förskollärare omräknas till årsarbetare. Utfallet påverkas även av att vissa av de nyrekryterade förskollärarna inte hade påbörjat sin anställning vid mätdatum. Alla områden har minst en legitimerad förskollärare per avdelning.

Utbildning och undervisning

Det språkutvecklande arbetet är ett prioriterat område. Resultatet i arbetslagets självskattning kring ämnesområdet språk har ökat. Även resultatet i förskoleundersökningen kring andel vårdnadshavare som upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt språk har ökat.

Ett dokument har tagits fram kring språkutvecklande arbetssätt för att skapa en tydlighet kring hur Brommas förskolor ska arbeta för att ge alla barn ett språk som gör det möjligt att vara delaktig i ett demokratiskt samhälle. Arbetssättet har implementerats i verksamheterna enligt plan. Dokumentet har följts upp genom en enkät till förskollärarna för att fånga upp om dokumentet varit användbart i det språkutvecklande arbetet. Resultatet visar att dokumentet är känt hos medarbetarna och upplevs vara ett bra stöd i arbetet. Dokumentet skapar en samsyn och medvetenhet kring språkutvecklande arbetssätt. Ett områdesgemensamt samtalsunderlag för att fånga upp barnens språk har sammanställts och har börjat användas vid introduktionen med nya barn.

För att följa upp det språkutvecklande arbetet har kvalitetsobservationer genomförts på åtta förskolor (en förskola per område). Observationerna har gett rektorerna möjlighet att lära av varandra. Utvärderingen visar att observationerna upplevts som positiva och lärorika, att deltagande förskollärare och arbetslag blivit bekräftade och stärkta i sin yrkesroll samtidigt

som de fått förslag på hur de själva kan följa upp genomförda satsningar.

Undervisningen fokuserar på att barnen ska få förståelse för naturvetenskapliga fenomen och hållbarhet genom experiment, utforskande och pedagogiska material utifrån ett hållbart lärande. Lärområdet har varit ett fokusområde under flera år i verksamheten. Detta kan vara en orsak till att resultatet i arbetslagens självskattning har minskat i lärområdet. Erfarenhet visar att ju högre kompetens, desto mer självkritiska är arbetslagen i sin skattning. Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen har ökat sedan föregående år.

I den planerade undervisningen har lärområde matematik inte haft en lika framträdande roll i alla förskoleområden. Flera områden arbetar emellertid för att synliggöra matematiska begrepp så de ska bli mera framträdande i vardagen, vilket har börjat synas i uppföljningen av undervisningen. Andelen vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande har ökat från föregående år, däremot har arbetslagets skattning i lärområdet minskat. Flera förskoleområden kommer ha matematik som fokusområde under 2024.

I förskolan får barnen möjlighet att uttrycka sig genom dans, skapande, sång, rytmik och musik. Projektet med kulturskolan, i vilket alla förskoleområden deltagit, har avslutats. I projektet har barnen mött en professionell sångare och de medföljande pedagogerna har kompetensutvecklats i sång och rytmik. Projektet avslutades genom en allsångskoncert på kulturskolan där barnen fick sjunga tillsammans med instrumentalister från kulturskolan.

Biblioteken är ett vanligt inslag, både kopplat till litteratur och till övriga kulturupplevelser som biblioteken erbjuder. KULAN används för att möjliggöra att barnen får ta del av den professionella kulturen och då främst teater. Andelen vårdnadshavare som upplever att barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former har ökat samtidigt som resultatet i arbetslagens självskattning ligger kvar på samma nivå som föregående år. Generellt har medarbetarna hög kunskap och kompetens inom lärområde kultur och estetiska lärprocesser.

Förskolorna arbetar för att skapa meningsfulla aktiviteter som bidrar till rörelseglädje. Exempel på detta är hinderbanor, rörelselekar, miniröris och dans. Barnen åker till närliggande skogsområden för att få möjlighet att röra sig i kuperad terräng. I skogen blir det naturligt att klättra, krypa och springa på ett helt annat sätt. Under hösten har en danspedagog arbetat tillfälligt för att öka kompetensen hos medarbetarna kring hur de kan arbeta med dans i barngrupperna. Andelen vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till fysiska aktiviteter har minskat från föregående år. En förklaring kan vara att verksamheten inte har lyckats kommunicera de aktiviteter de genomför då de till stor del är av mera spontan karaktär och inte planerad som övrig undervisning.

Specialpedagoggruppen har en viktig roll i att säkerställa att alla barn inkluderas i undervisningen och att undervisningen anpassas efter barnens behov. Specialpedagogerna arbetar verksamhetsnära, och är väl kända ute på förskolorna. De har kännedom om var det finns barn i behov av särskilt stöd och kan ge råd om anpassningar så att alla barn kan inkluderas i verksamheten utifrån sina förutsättningar. För de barn som är i behov av mer

omfattande stöd skrivs handlingsplaner i dialog med vårdnadshavarna. Handlingsplanerna utvärderas regelbundet tillsammans med vårdnadshavarna för att säkerställa det gemensamma arbetet för barnets bästa. Ett utvecklingsområde är att involvera barnen mera i framtagandet av handlingsplanen vilket kommer att vara i fokus 2024.

Utifrån en jämställdhetsanalys är skillnaden mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar inte lika stor i årets förskoleundersökning jämfört med tidigare år. En förklaring kan vara att verksamheterna har blivit mera medvetna kring arbetssätt och återkoppling till vårdnadshavare oavsett barnets kön. En arbetsgrupp har påbörjat ett arbete kring Skolinspektionens observationsunderlag om jämställdhet för att undersöka om det kan vara ett verktyg för att synliggöra flickor och pojkars förutsättningar i undervisningen och öka medvetenheten bland personalen. Arbetet fortsätter under 2024.

Samverkan och tidiga insatser

Vårdnadshavarna bjuds in till en mängd olika samverkansmöjligheter. Den dagliga dialogen som sker vid lämning och hämtning är en av de viktigaste samverkansformerna. Av vårdnadshavarna är det 93 procent som upplever att personalen möter dem på ett respektfullt sätt. Barnens utveckling och lärande synliggörs genom lärloggar som vårdnadshavarna kan ta del av på Skolplattformen och genom utvecklingssamtal. På grund av Skolplattformens funktionalitet har det varit en utmaning att få vårdnadshavarna att ta del av innehållet, men allt fler vårdnadshavare tar del av lärloggarna. Utöver detta erbjuder förskolorna olika möten med vårdnadshavarna där de bjuds in till förskolan. Introduktionen har också förstärkts genom särskilda språksamtal i vilka barnens och vårdnadshavarnas språk synliggörs.

Andelen vårdnadshavare som upplever att de fått information om förskolans mål och arbetssätt är 84 procent vilket är en ökning jämfört med föregående år. Under 2024 kommer fokus vara på att stärka kommunikationen med vårdnadshavarna för att säkerställa att alla har samma möjlighet att ta del av förskolans information utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. I samband med att den del i Skolplattformen som berör "planering och bedömning" kommer att bytas ut ska kommunikationen ses över rent generellt med målet att skapa gemensamma mallar som stöd.

Alla åtta förskoleområden har en anställd specialpedagog. Specialpedagogerna är en viktig del i det förebyggande arbetet. De ger stöd och handledning till pedagogerna kring barn som har behov av särskilt stöd och kring barn det finns en oro omkring. Som en del i det preventiva arbetet har specialpedagoggruppen arbetat med "Att främja psykisk hälsa med fokus på de yngsta barnen 1-3 år". Syftet med att särskilt uppmärksamma denna åldersgrupp är att se om det är något mer verksamheten kan göra för att alla barn ska få en bra grund i förskolan och få det stöd som behövs för en gynnsam utveckling.

Socialtjänsten och förskolan samverkar genom workshops med olika teman. Socialtjänsten har bland annat informerat om hur en orosanmälan bör göras och om vad som händer efter att en anmälan kommit in. Under våren genomfördes en workshop med temat vårdnadstvister och omsorgsbrist. Arbetet togs vidare genom workshop med pedagogerna för att fortsätta att omsätta kunskapen och dela goda exempel i verksamheten för att på så sätt öka tryggheten och kompetensen hos medarbetarna. Dessutom har en gemensam föreläsning genomförts om

barn i missbruksfamiljer tillsammans med Ersta vändpunkt. Förskolan och socialtjänsten har också samverkat runt barnrättsfrågor. Stockholms stads barnombudsman har bjudits in till förvaltningen och föreläst om barns rätt vid två tillfällen under året.

Implementeringen av den reviderade handlingsplanen för övergång från förskola till skola har pågått under året. Tillsammans med de kommunala skolorna i Bromma har ett utvecklingsarbete genomförts i syfte att förbättra övergången från förskola till skola.

Förvaltningen har bjudit in representanter från grundskolorna till samverkansmöte med erfarenhetsutbyte för att beskriva hur förskolan arbetar språkutvecklande. Flera förskoleområden har etablerat en kontakt med berörda skolor i området och samarbetet har till viss del fördjupats, men det finns också fortsatta utmaningar. När det gäller barn i behov av särskilt stöd är samverkan fortsatt god där förskola och skola tillsammans med vårdnadshavarna lägger en grund tillsammans som möjliggör en god övergång.

Öppna förskolan i Blackeberg har utvecklats och det familjecentrerade arbetssättet är synligt. På Öppna förskolan erbjuds vårdnadshavare information om förskolans verksamhet, babysmassage, hjärt- och lungräddning och föräldraskapskurser (ABC). Varje vecka kommer personal från barn- och mödravårdscentralen till öppna förskolan och tar upp aktuella ämnen som till exempel mat och sömn. Föräldrarådgivare från socialtjänsten är på plats två gånger i veckan.

Kompetensförsörjning

Under hösten påbörjades ett långsiktigt arbete med att stärka medarbetarskapet som alla medarbetare på förvaltningen innefattas i. Ett aktivt medarbetarskap handlar om att synliggöra att alla är varandras arbetsmiljö och behöver ta ett gemensamt ansvar för att den är god. Medarbetarskapet handlar också om att lyfta de anställdas möjlighet att påverka både sin roll, sin arbetsmiljö och sina förutsättningar i allmänhet.

För att utveckla och behålla medarbetarna är det kollegiala lärandet en viktig faktor. Förskolans olika nätverk har olika innehåll beroende på de utvecklingsområden som respektive område har identifierat. Exempel på innehåll är språkutvecklande arbetssätt, roller och ansvar samt läroplanens mål. Förskolans måltidsstrateg har genomfört utbildningar för kökspersonalen. Dels i näringslära, dels kring barn med NPF-diagnos och selektivt ätande.

Förskolans lärare för SFI/SVA (svenska för invandrare/svenska som andraspråk) har under våren haft en fortsättningsgrupp och två nybörjargrupper för medarbetare som rektorerna upplever behöver stärkas i sitt yrkesspråk. De som går fortsättningskursen upplever att de blivit mera trygga i sin roll och vågar använda det svenska språket i högre grad. Satsningen fortsatte med en fortsättningskurs under hösten och en nybörjarkurs för kökspersonal. Under våren 2024 kommer en nybörjarkurs och en fortsättningskurs att erbjudas. Satsningen ska utvärderas under 2024.

Att roller och ansvar är tydliga är en viktig faktor som i handlingsplanen för barnskötare och förskollärares arbetssituation har identifierats som fokusområde. På områdesnivå har roller och ansvar mellan förskollärare och barnskötare utifrån läroplansuppdraget varit i fokus. Ett annat fokusområde som identifierats i projektet är vikten av en gemensam modell för den pedagogiska utvecklingstiden. En arbetsgrupp har tagit fram ett första förslag på en

gemensam modell. Under 2024 kommer arbetet fortsätta och anpassas utifrån förskoleförvaltningens uppdrag i budgeten kring utredning om en gemensam modell för staden.

I ett led att vara en attraktiv arbetsgivare och kunna rekrytera framtida förskollärare tar förvaltningen emot VFU-studenter. Antalet studenter minskade rejält till vårterminen då sökfrekvensen till utbildningen minskade. Nationellt har ansökningarna till förskolläraryrket minskat med 22 procent. Om denna trend fortsätter samtidigt med kommande pensionsavgångar kommer bristen på förskollärare öka. Under hösten har fem förskollärare gått VFU-handledarutbildning för att öka andelen förskollärare med VFU-handledarutbildning.

En förskollärare har läst mentorsutbildningen. Att bli mentor kan vara ett karriärsteg inom förskolan utöver att bli framtida chef i organisationen.

Klimat och miljö

Förskolans måltidsstrateg har genomfört utbildning med kökspersonalen i att planera och tänka strategiskt kring ekologiska inköp och livsmedel som har lågt CO₂-utsläpp. Målet är att minska de animaliska inköpen och en mera växtcentrerad planering av måltiderna. Insatserna har under året haft effekt och klimatpåverkan från förskolans verksamheter har sjunkit från 1,6 kg CO₂/kg livsmedel till 1,4 kg CO₂/kg livsmedel.

Förskolan har under året genomfört fyra matsvinnsmätningar. Andelen deltagande förskolor har varierat från 38 procent till 64 procent. Ytterligare arbete med att få med fler förskolor i mätningarna görs under kommande år. Hos deltagande förskolor uttrycks det att mätningarna har ökat medveten hos kökspersonal, pedagoger och barn.

Förskolan har under året gjort stora framsteg i kemikaliekartläggningarna i Chemsoft. Det stora flertalet förskolor har nu genomfört kartläggningen och också fasat ut farliga kemikalier. Rektorens organisering av arbetet har varit framgångsrikt.

Demokrati och jämlikhet

Undervisningen är utformad så att barnen får utvecklas i en öppen, jämställd och demokratisk förskola genom att göra barnen delaktiga i undervisningen och utbildningen. Planeringen utgår från barnens tankar och teorier. Barnen delas under större delen av dagen in i mindre grupper vilket möjliggör en god språklig miljö där barnen får talutrymme och pedagogerna kan fånga upp barnens tankar och åsikter. Då barnens språkliga förmågor varierar behöver pedagogerna vara nära barnen och tolka och förmedla det de uttrycker. Pedagogerna stöttar även barnen genom att agera språklig förebild samt sätta ord på det barnen möter under sin vistelse på förskolan.

Förskolorna gör medvetna val genom att köpa in material till lärmiljöerna där de prioriterar ett avkodat material som inte styr barnens lek utan stimulerar barnens fantasi och ger barnen möjligheter till utforskande. Det finns en medvetenhet hos barnen kring artiklar från barnkonventionen då pedagoger tagit med den som en del i planering. Litteraturen är noga utvald, där barnen på förskolorna får möta, och lära kring jämställdhet samt demokratiska förhållningsätt. Stockholms stads barnombudsman har föreläst vid två tillfällen i

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Förskollärartäthet	15,5 st				15,5 st	15,5	VB 2023
Analys							
Fem av åtta förskoleområden når årsmålet för indikatorn. Spridningen mellan förskoleområdenas utfall är från 13,6 barn per förskollärare till 17. Frivillig deltid påverkar resultatet samt att vissa nyrekryterade förskollärare inte hade påbörjat sin anställning vid mätdatum. Alla områden har en legitimerad förskollärare per avdelning.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra elevhälsans organisation för förskola, grundskola och gymnasieskola, samt utreda möjligheten att införa nyckeltal för elevhälsan	2023-01-01	2023-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna införa lekvrdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga ystorablekar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.2.1 Barn i Bromma har likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förskolans verksamhet ska vila på vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet samt bedrivs med utgångspunkt från medvetna teoretiska ställningstaganden. För att kunna erbjuda alla barn en likvärdig utbildning behöver kvalitetsarbetet vara systematiskt. Det systematiska kvalitetsarbetet bidrar till att alla barn får en utbildning av hög kvalitet och att förskolan lever upp till läroplanens intentioner. Ett systematiskt kvalitetsarbete handlar om att ständigt utvärdera den egna verksamheten för att förbättra och utveckla verksamheten för att nå högre måluppfyllelse. Förskolläraren ska ansvara för att systematiskt och kontinuerligt dokumentera, följa upp och analysera varje barns förändrade kunnande. För att kunna utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens möjligheter att lära och utvecklas i enlighet med läroplanens mål och intentioner krävs det närvarande pedagoger som lyssnar på - och utmanar barnen vidare.

Förskolan är viktig för barnen och deras utveckling. Förskolan har ett kompensatoriskt och ett lärande uppdrag och alla barn ska ges möjlighet att delta i förskolan. I Bromma är deltagandet

generellt sett högt men det finns skillnader mellan områden som behöver beaktas. Varje barn har rätt att få känna sig betydelsefull och uppleva sitt eget och allas lika värde. Alla barn ska mötas i en förskoleverksamhet där det råder ett öppet och demokratiskt klimat i enlighet med barnkonventionen. För att förstärka barnperspektivet finns det barnombud i varje förskoleområde. Vuxnas förhållningssätt och förskolans normer påverkar barns förståelse för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle. För att kunna utveckla arbetet med jämställdhet behöver det i utbildningen finnas ett medvetet och reflekterande arbete kring de normer som råder i samhället. Pojkar och flickor ska ges samma utrymme i utbildningen och få sina behov respekterade och tillgodosedda.

Barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans ska få förutsättningar för att utvecklas, leka och lära och samtidigt stimuleras att använda hela sin förmåga. Genom att tillämpa forskning och evidensbaserade metoder ska medarbetarnas kunskap kring barn i behov av särskilt stöd öka. Varje förskoleområde har en specialpedagog som ska säkerställa att det finns stödstrukturer som kan bistå förskollärare och barnskötare i arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

Förskolans uppdrag är att skapa goda förutsättningar för det livslånga lärandet och utbildningen ska förbereda barnen inför kommande skolgång. Barn ska ges rika möjligheter att utveckla sina språkliga och kommunikativa förmågor samt ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt för att kunna värdera information. Förskollärare och barnskötare ska ges förutsättningar och kompetensutveckling för att möjliggöra för barnen att utveckla sitt språk och miljöerna ska vara stimulerande som väcker nyfikenhet på språket i både tal och skrift. En förutsättning för att barnen i förskolan ska utvecklas i det svenska språket och tillgodose sig undervisningen är goda språkliga förebilder som kan förmedla läroplansuppdraget.

Utbildningen ska ge barnen möjlighet att använda matematik för att undersöka och beskriva sin omvärld samt lösa vardagliga problem. Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens. För att kunna ge stöd i barnens digitala utveckling behöver medarbetarnas kompetens öka kring hur de digitala verktygen kan användas i undervisningen. Utbildningen ska utmana och stimulerar barnens kunskaper om natur, samhälle och teknik. För att barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling behöver utbildningen präglas av ett hållbart lärande och en positiv framtidstro. Barnen ska vistas i en hälsosam miljö fri från farliga kemikalier. Barnen ska erbjudas näringsriktig mat utifrån stadens matstrategi och strategin för kemikaliefri förskola.

Fysisk aktivitet påverkar barnets fysiska och mentala utveckling positivt och har stora hälsoeffekter. Förskolan är en mycket viktig arena för barns lärande av rörelse, motorisk förmåga och etablering av goda fysiska aktivitetsvanor. För att hälsosam livsstil ska bli en naturlig del av barnens dag är det viktigt att barnen har goda förebilder så att de kan etablera positiva levnadsvanor. Utbildningen ska utvecklas och utevistelsen ska öka för att ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och utveckla sitt intresse att vara fysiskt aktiva.

Genom förskolans utbildning ska barnen få möjlighet att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans. Barnen ska få möjlighet att använda olika material och tekniker, såväl digitala som andra. I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv samt skapa ett intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald. Barn som tillhör de nationella minoriteterna, ska stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan ska därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för barn att utvecklas rikt och mångsidigt och för att vårdnadshavare ska vara nöjda med verksamhetens kvalitet, behöver samverkan utvecklas och vårdnadshavares kunskaper om deras barn tas tillvara.

En god samverkan med skolan syftar till att skapa en kontinuitet i undervisningen som ger goda förutsättningar för barnens långsiktiga utveckling och fortsatta lärande. Fokus på det kollegiala lärandet kommer vara på de språkutvecklande arbetsätten.

Förskolan är en viktig del i det förebyggande arbetet för att ge alla barn möjlighet till en trygg och lärande miljö. Tillsammans med socialtjänstens kunskap ska arbetet stärkas för att identifiera barn som far illa, minska att barn utsätts för våld och hamnar i kriminalitet.

Det framgångsrika arbetet med familjecentrerat arbetssätt på öppna förskolan i samarbete med socialtjänsten och barnavårdscentralen kommer fortsätta och utvecklas, för att fler barn ska få en trygg start i livet. Introduktionsförskolan och öppna förskolan är en demokratisk mötesplats där det finns möjlighet att få råd och stöd i sitt föräldraskap om sitt barns utveckling och lärande. Öppna förskolan ska erbjuda barn som inte är inskrivna i förskola en pedagogisk gruppverksamhet. Föräldrar ska ges möjlighet till gemenskap, kontakt och stöd i föräldrarollen. Öppna förskolan ska synliggöra förskolans verksamhet och är en viktig del i det uppsökande arbetet. Introduktionsförskolan och öppna förskolan är en viktig del i arbetet med integration och språkutveckling. Förskolan ska fortsätta erbjuda vårdnadshavare att ingå i föräldrastödsgrupper som en förebyggande insats.

Medarbetarna är den viktigaste nyckeln för att säkerställa en hög kvalitet på utbildningen. Det kräver legitimerade förskollärare och barnskötare med grundutbildning. Det ska vara möjligt att ha ett hållbart arbetsliv och alla medarbetares kompetens ska tillvaratas genom ett öppet och tillåtande klimat. Utbildningen ska präglas av ett kollegialt lärande där nya idéer tas tillvara. Alla medarbetare ska känna till de mål och resultat som ska nås både på nationell och kommunal nivå.

Förutsättningar ska ges för att vara en attraktiv arbetsgivare som ska utveckla, behålla, rekrytera den kompetens som behövs. Genom ett nära ledarskap, tydlig roll- och ansvarsfördelning ska medarbetarna ges stöd och ledning i vardagen för att få förutsättningar att fokusera på sitt uppdrag och vara närvarande med barnen. Förskollärarna ska stärkas i sitt

ledarskap och rektorerna ska ges förutsättningar att vara förskolans pedagogiska ledare och driva skolutveckling och säkerställa måluppfyllelse.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel medarbetare som gått utbildning/fortbildning i flerspråkighet/tvåspråkighet/ språkutveckling	33,27 %				35 %		VB 2023
Analys							
Flera språkutbildningar som var planerade under året är framskjutna till våren 2024 på grund av svårigheten att hitta vikarier under satsningarna.							
● ♀ Andel vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning.	95 %	94 %	95 %		94 %		2023
● ♀ Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn har uppmuntrats att utveckla sitt språk	87 %	86 %	87 %		85 %		2023
◆ ♀ Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till fysiska aktiviteter	84 %	84 %	84 %		86 %		2023
Analys							
Utfallet har minskat med två procentenheter från föregående år vilket gör att årsmålet inte uppnås. Det är ingen skillnad mellan svar från vårdnadshavare till flickor respektive pojkar. En förklaring till att resultatet minskat kan vara att verksamheten inte har lyckats kommunicera de aktiviteter de genomför då de är av mera spontan karaktär och inte är planerad som övrig undervisning. Utifrån analysen har områden börjat arbeta mer med synliggörande av fysisk aktivitet så väl som att öka förutsättningarna. Ett förskoleområde har samverkat med närliggande skola och därmed fått tillgång till gymnastiksal medan ett annat område infört rörelseambassadörer. Under hösten har en danspedagog varit tillfälligt anställd för att ytterligare öka den fysiska aktiviteten och även öka kompetensen hos personalen.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förskolan ska använda Skolinspektionens observationsunderlag kring jämställdhet	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förskolans verksamheter ska implementera rörelsestrategin	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen erbjuder medarbetare utbildning i yrkessvenska	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ska genomföra projektet Aboretum, talande träd, ett projekt som underhållande och pedagogiskt ska förmedla kunskap om träden.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för 11 av 13 underliggande indikatorer har uppnåtts helt och för två av indikatorerna har årsmålen delvis uppnåtts. Bedömningen grundar sig också på att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Rättssäker handläggning

Arbetet med ökad kvalitet och rättssäkerhet har varit prioriterat under året. Socialtjänsten har fokuserat på att säkerställa att förhandsbedömningar och barnavårdsutredningar har genomförts inom lagstadgad tid samt på att förbättra kvaliteten i handläggningen. Arbetet har följts upp genom egenkontroller och kollegiala granskningar. Uppföljningarna har visat en tydlig minskning av antalet försenade utredningar och förhandsbedömningar.

Återaktualiseringar

Av 478 avslutande ärenden inom barn och ungdom har 93 ärenden åter blivit föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning. Det är en minskning jämfört med samma period föregående år. Det är något fler flickor som återaktualiseras jämfört med pojkar, vilket skiljer sig från 2022 då det var något fler pojkar som återaktualiserades. En förklaring till varför fler flickor än pojkar återaktualiserats kan vara att det finns en lägre tröskel när flickor befaras fara illa och att det kan finnas en högre benägenhet hos olika aktörer i samhället att anmäla oro gällande flickor. Men utifrån att det inte är någon större skillnad mellan könen är det svårt att analysera orsaken. Åtgärder som vidtagits för att fånga upp barn som återaktualiseras är ökad samverkan med grundskolor och kommunala förskolor bland annat för att sprida kunskap avseende oro för barn och gällande tidiga tecken. Samverkan med polisen har ökat genom att en socionom är stationerad hos polisen.

Delaktighet och inflytande

Barn och ungas delaktighet ska stärkas genom att de får individanpassad information, får uttrycka sina åsikter utifrån sina egna förutsättningar och blir lyssnade på. De ska ges möjlighet att vara delaktiga under utredningens gång och få återkoppling anpassad efter sin ålder och mognad under och efter avslutad utredning. Barn och unga har varit delaktiga och fått återkoppling i 533 av 615 utredningar. Orsaker till att barn inte har kommit till tals eller fått återkoppling är att barnet har bedömts vara för ungt (under 4 år) eller att samtycke har saknats. I utredningar av barn enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), är delaktigheten lägre jämfört med utredningar enligt 11 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL) inklusive utredningar avseende vårdnad, boende och umgänge. Orsaker är bland annat att det finns tal- och kommunikationssvårigheter, att barnet har en svår funktionsnedsättning eller att barnet har varit för litet. När barnet bedöms vara för ungt eller har en funktionsnedsättning som försvårar delaktighet brukar socialsekreterare säkerställa att barnets

behov inte uteblir från utredningarna genom att observera samspelet mellan förälder och barn. Referenssamtal med barnets förskola kan också genomföras. Arbete pågår med att ta fram alternativa samtalsmetoder kring barn och ungas delaktighet. För att ytterligare öka barns delaktighet har familjevårdsgruppen påbörjat användningen av Viewpoint, ett digitalt verktyg för att öka barns och ungas delaktighet och inflytande i samtal med socialtjänsten.

Arbete med barnrätt och barns delaktighet fortgår. Barnrättsombud inom enheterna bevakar barnrättsfrågor tillsammans med förvaltningens barnrättssamordnare. Stadens barnombudsman har varit inbjuden till socialtjänstens barnrättsnätverk för att diskutera hur socialtjänstens verksamheter kan lyfta barnperspektivet ytterligare i utredningar och i beslut där barn berörs.

Arbetet fortgår med att öka även vuxnas delaktighet. Motiverande samtal (MI) är en samtalsmetod som används där delaktighet och självbestämmande är central. När brukare och klienter ges möjligheten att påverka planering och genomförande av sina insatser ökar chansen för enskilda att kunna få en förbättrad situation.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 ligger till grund för de aktiviteter som förvaltningen tog fram tillsammans med nämndens råd för funktionshinderfrågor. Årets två fokusområden har varit

- Rätten till individuellt stöd
- Rätten till en meningsfull fritid

Utifrån rådets synpunkter samt tidigare uttryckta problemområden togs följande aktiviteter och indikatorer fram för genomförande 2023:

- *Alla personer med funktionsnedsättning som erbjuds bostad med särskild service ska informeras om möjligheten att ansöka om kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF). Egenkontroll har genomförts som visar att brukare fått information om KBF i samband med erbjudandet om bostad.*
- *Personer som är beviljade ledsagning har tillfrågats om hur de upplever stödet de får och insatsens omfattning. En uppföljning har genomförts som visar att en större andel personer anser att de kan använda sina timmar till de saker de vill göra och att de tycker att deras ledsagare hjälper dem med saker de vill göra när de träffas. Samtidigt finns det personer som anser att de inte kan använda sina timmar till de saker de vill göra. Några personer har uppgett att beviljad tid inte räcker till.*
- *Förvaltningens grupp- och servicebostäder (LSS) mäter hur stor andel brukare som regelbundet deltar i fysiska aktiviteter. Uppföljning visar att cirka 60 procent av brukarna deltar regelbundet i någon fysisk aktivitet. Ambitionen är att höja andelen ytterligare 2024.*
- *Förvaltningen har i samverkan med föreningar arbetat för att utöka utbudet av aktiviteter för personer med funktionsnedsättning. Brommas dagliga verksamhet har i samarbete med Bio Kaskad i Blackeberg planerat och bjudit in personer med funktionsnedsättningar till subventionerade bioföreställningar vid fyra tillfällen under året. Samarbetet förväntas fortsätta under 2024.*

- *Fritidsverksamheten planerar för en ny verksamhet som vänder sig till barn och unga med funktionsnedsättning. Arbetet fortgår med att göra ordinarie verksamhet och aktiviteter tillgängliga och välkomnade för alla*

Rådet för funktionshinderfrågor har från 1 januari 2023 nya instruktioner samt vägledning för hur rådets kompetens ska tas tillvara i stadsdelsnämnder och fackförvaltningarnas arbete. Rådets sammanträden under året har följt processen kring verksamhetsplanering och uppföljning. Vid varje sammanträde har två fokusområden från programmet diskuterats. Relevanta representanter från förvaltningen har bjudits in för att informera rådet om det arbete som pågått kopplat till respektive fokusområde, och rådet har gett input på utvecklingsområden. Syftet med detta upplägg har varit att löpande under året inhämta synpunkter från rådet som kan inspirera till nya aktiviteter som minskar ojämlikheten i levnadsförhållanden - aktiviteter som tas om hand inför kommande verksamhetsplanering.

Resultaten från årets brukarundersökning visar att brukarna inom LSS-verksamheterna överlag är nöjda. Män svarar mer positivt än kvinnor på flertalet frågor. Kvinnor känner sig mer otrygga med personal i sitt boende jämfört med männen. Jämfört med föregående år känner sig både män och kvinnor sig mindre trygga. Det försämrade resultatet kan bero på flera olika faktorer som behöver utredas inom respektive verksamhet.

Andelen brukare som upplevt att de blivit diskriminerade har ökat något. Resultaten mellan olika verksamheter, både avseende upplevelsen av diskriminering samt gällande könsskillnader, skiljer sig åt. Utfallet för respektive verksamhet ska analyseras och handlingsplaner ska upprättas för att minska brukarnas upplevelse av diskriminering inom verksamheten.

Förvaltningen har genomfört en trygghetsdialog gällande tryggheten i utemiljön med representanter från två gruppbestäder följt av en trygghetsvandring för att identifiera otrygga platser och möjliga åtgärder för att öka upplevelsen av trygghet i bostadsområdet.

Under året har flertalet tillgänglighetsskapande åtgärder genomförts i parker och grönområden. Anpassade utegym har anlagts och tillgänglighetsanpassade gungor har köpts in. Enkelt avhjälpbara hinder har åtgärdats skyndsamt för att öka och bibehålla utemiljöns tillgänglighet.

Öppenvård

Under 2023 har inflödet av ärenden till familjebehandlarna ökat. Familjebehandlarna har tagit emot och startat 110 nya insatsärenden, 27 råd- och stödärenden och 11 krisstödsärenden. Det totala antalet ärenden under året har varit 211 varav 70 ärenden har avslutats. Under de senaste åren har ärendeantalet varit runt 180. För att möta det ökade ärendeinflödet påbörjade utförarenheten och enheten för barn och unga ett gemensamt arbete för att minska kön. Bland annat genom prioriteringar och ändrade arbetssätt. Det gemensamma arbetet ledde till att kön arbetades bort. Ökningen under 2023 har initierat diskussion gällande målgrupper och insatslängd.

Under året har tjänsten alkohol- och drogterapeut avvecklats. Bakgrunden till beslutet är att det under flera år noterats att det inte funnits tillräckligt med uppdrag för att täcka en heltidstjänst.

Samverkan

Enheten för barn och unga samverkar bland annat med skola, förskola, polis och fältassistenter. Samverkan med skola och förskola sker i form av träffar 1-2 gånger per termin då representanter från skola, förskola och socialtjänst medverkar och tar upp aktuella frågor. Tillsammans med förskolan och familjerätten i Hässelby-Vällingby har enheten för barn och unga genomfört en workshop med tema samarbetsvårigheter mellan föräldrar, omsorgsvikt och orosanmälan.

En arbetsgrupp har bildats tillsammans med förvaltningens anhörigkonsulent för att stärka stödet till anhöriga i enlighet med stadens program för stöd till anhöriga. En anhörigstödsplan är framtagen för att stärka anhörigperspektivet inom socialtjänsten.

Förvaltningen arbetar för en sammanhållen socialtjänst genom förbättrad, strukturerad och utökat samarbete mellan enheter/verksamheter och avdelningar med den enskildes bästa i fokus. För att underlätta arbetet med personer med samsjuklighet, som saknar vårdkontakter eller fungerande vardag, har enheten för vuxna anställt en case manager.

Barn i Bromma når kunskapsmålen i skolan

En lyckad skolgång är en av de viktigaste faktorerna för att barn och unga ska utvecklas väl. Placerade barns skolgång följs upp minst en gång per termin. För att på ett strukturerat arbetssätt följa upp placerade barns hälsa och skolgång använder familjevårdsgruppen checklistor med frågor gällande barns hälsa, skolgång och skolprestationer i samband med övervägande av vården. Vid årets slut hade 80 procent av de placerade barnen uppnått målen i kärnämnen i grundskolan, vilket är en ökning från resultatet i tertial 1 som var drygt 71 procent. Det är en högra andel av pojkarna jämfört med flickorna som når målen.

Alla familjehemsplacerade barn i åldrarna 6-12 år är aktuella för Skolfam, som är en extra satsning på familjehemsplacerade barns skolgång där täta uppföljningar görs. Vidare har utredargrupperna fått i uppdrag att följa barn placerade på jourhem, HVB och SiS skolgång och skolresultat.

Skolsocialt team, SST, har fortsatt utvecklats och skolsocionomen ingår i team vid Alviksskolan och Äppelviksskolan. En tredje skola, Abrahamsbergsskolan, har erbjudits denna insats men ännu inte visat intresse. Målgruppen har vidgats till att även omfatta yngre barn samt barn som vistas i skolorna men inte deltar på lektionerna.

Förvaltningens fältgrupp har under året varit ute på frekventa klassbesök i Brommas grundskolor. Under året har de varit på besök i skolor vid 84 tillfällen och därutöver träffat 18 klasser i årskurs 7 och haft så kallat "7:an snack". Under hösten har även behov av klassbesök från fältgruppen till de yngre uppmärksammats eftersom många så kallade tonårsproblem uppkommer redan i yngre åldrar. Under året har 8 klasser i åk 6 fått "6:an snack". Fältverksamheten har även regelbundet hållit i ANDTS- (alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter samt spel om pengar) lektioner i Brommas skolor.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	19,5 %	17,4 %	21,6 %	20,9 %	24 %	24 %	VB 2023
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	84 %	86 %	81 %	88 %	88 %	öka	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet visar andelen brukare inom funktionshindersområdet som INTE har upplevt diskriminering och avser både egen regi och privat regi för insatserna bostad med särskild service samt daglig verksamhet enligt LSS.</p> <p>Resultaten mellan olika verksamheter, både avseende upplevelsen av diskriminering samt gällande könsskillnader, skiljer sig åt. Utfallet för respektive verksamhet ska analyseras och handlingsplaner ska upprättas för att minska brukarnas upplevelse av diskriminering. Tidigare år har verksamheterna arbetat med att förklara betydelsen av ordet diskriminering och förtydligt betydelsen vid frågetillfället. Under 2023 har verksamheterna inte arbetat med frågan i lika hög grad, vilket kan vara en orsak till det försämrade utfallet.</p>							
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	94 %	95 %	87 %	92 %	93 %	öka	2023
  Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	89 %	80 %	87 %	80 %	80 %	2023
<p>Analys</p> <p>Andelen kvinnor som är nöjda med sin insats har sjunkit i jämförelse med tidigare år samtidigt som männens nöjdhet har ökat. Kvinnorna har tidigare varit något nöjdare än männen med sin insats. Resultaten ska analyseras inom respektive verksamhet för att se om det finns bakomliggande orsaker till skillnaderna och om det finns skillnader i det stöd som ges till kvinnor respektive män.</p>							
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	93 %	89 %	93 %	90 %	90 %	2023
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	83 %	84 %	83 %	79 %	79 %	2023
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	100 %	100 %	100 %	100 %	80 %	Tas fram av nämnd	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	100	100 %	100 %	100	80 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)	100 %	100	100		75 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	80	82,35 %	76,92 %	82,61	75 %	75 %	VB 2023
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	86,67			88,78	85 %	Tas fram av nämnd	VB 2023
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	78 %	80 %	76 %	84 %	84 %	Tas fram av nämnd	2023

Analys

Indikatoren mäts genom fråga i brukarundersökningen inom gruppboende och serviceboende. "Känner du dig trygg med personalen hemma?".

Kvinnorna upplever sig mindre trygga än männen till skillnad mot föregående år då det inte var någon skillnad i utfallet mellan könen. Könsskillnaden med mindre trygga kvinnliga brukare behöver lyftas och analyseras i verksamheterna.

Under hösten då brukarundersökningen genomfördes hade verksamheten hög frånvaro av ordinarie personal, vilket kan ha påverkat känslan av trygghet. I och med högre andel vikarier kan bemötande gentemot de boende förändrats, insatser kanske inte genomförts på önskat sätt, följsamhet i rutiner och riktlinjer kan ha påverkat utfallet.

Personalförändringar kan också ha påverkat resultaten. Det kan ta tid för brukare att lära känna ny personal och känna sig trygga med dem. En servicebostad har även flyttat under hösten vilken även kan vara en anledning av minskad känsla av trygghet. Enheten för personligt stöd arbetar aktivt med kompetenshöjande insatser samt för att minska andelen timvikarier som arbetar inom verksamheterna för att öka kontinuiteten och tryggheten för brukarna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatrins bostäder med särskild service från den 1 januari 2024	2023-01-01	2023-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.3.1 Brommabor får insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Socialtjänstens insatser och förebyggande arbete ska säkras och goda metoder och arbetssätt ska spridas för att stärka kvaliteten i välfärden. Insatser ska vara långsiktiga och grundade i beprövad erfarenhet om vad som är effektivt. Processer och insatser ska vara ändamålsenliga och möjliga att följa upp. Uppföljning sker bland annat genom brukarintervjuer och olika granskningar. Andelen personer som är nöjda och trygga med sin insats ska öka. Det gäller även andelen personer som upplever att de kan påverka sin insats och som upplever att insatserna leder till en förbättrad situation.

Alla som har kontakt med förvaltningen ska uppleva ett gott bemötande utan diskriminering. Frågor om bemötande och diskriminering hålls levande i alla verksamheter.

Arbetet för att säkerställa ett barnrättsperspektiv i alla beslut som rör barn fortgår och barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i förebyggande arbete och i beslutsprocesser i ärenden som rör barn. Barnets rättigheter ska stärkas genom samverkan mellan olika verksamheter, både internt och externt, för att möjliggöra en helhetssyn på barnets behov och intressen. Barns inflytande i utredningar och uppföljning av insatser ska öka och stödsamtal till barn vars föräldrar erhåller insatser från socialtjänsten ska erbjudas.

Tilliten till trygghetssystem ska öka, exempelvis gällande felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Socialtjänsten ska följa upp brukares upplevelse av bemötande och delaktighet genom brukarintervjuer	2023-01-01	2023-12-31	
 Socialtjänsten ska genomföra en granskning utifrån rättssäker handläggning av barnavårdsutredningar	2023-01-01	2023-12-31	
 Socialtjänsten ska utveckla metoder och arbetssätt för att stärka brukarinflytande och ökad delaktighet	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.3.2 Brommaborna får stöd och omsorg när behoven är som störst

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stöd, omsorg och vård ska ges till de som behöver det, med utgångspunkt i barnens bästa. Likställighet ska säkerställas och att brommaborna få det stöd och det skydd de har rätt till. Barn och unga i Bromma ska växa upp i goda och trygga miljöer. Utförarverksamheter inom barn- och ungdomsvården ska öka och fler familjecentraler skapas tillsammans med relevanta aktörer, såsom socialtjänst, öppen förskola, BVC och mödravård. Samverkan mellan Brommas socialtjänst och fristående förskolor och skolor är en viktig del i arbete med att säkerställa att alla utbildningsaktörer som verkar i Bromma har information och kunskap för att kunna göra orosanmälningar till socialtjänsten vid oro för att barn far illa.

Arbetet med att genomföra aktiviteter och åtgärder utifrån handlingsplanen för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet fortsätter. Samverkan mellan polis, skola, förskola, socialtjänst och fritidsverksamhet ska utvecklas och stärkas för att tidigt identifiera barn och unga i riskzon och erbjuda adekvata stödinsatser.

Barn och unga i Bromma som växer upp i familjer med missbruk eller psykisk ohälsa ska få det stöd och hjälp som de behöver. Åtgärder för att upptäcka och motverka psykisk ohälsa bland barn och unga prioriteras.

Öppenvårdsinsatserna i Bromma ska utvecklas i syfte att säkerställa ett adekvat, kvalitativt och mobilt stöd. Den som söker hjälp ska enkelt och snabbt ges stöd. I enlighet med förslag i nya socialtjänstlagen ska socialtjänsten ställa om från att vara specialiserad till att ha ett mer förebyggande perspektiv och med tidigt stöd. Det uppsökande arbetet ska utvecklas och bli mer mobilt. Anhörigas behov av stöd ska uppmärksammas när närstående ansöker om stöd och insatser.

Nyanlända som bosätter sig i Bromma ska erbjudas stöd för en snabb etablering i skola, arbetsliv och i samhället. En viktig del i detta är samverkan med organisationer och föreningar som bedriver verksamheter för nyanlända.

Alla brommabor ska ges möjlighet till delaktighet i samhällslivet på lika villkor oavsett funktionsförmåga. Ledsagning, ledsagarservice och stödinsatser ska möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att leva ett självständigt liv. Metoder och rutiner ska tas fram för att förbättra och underlätta för personer med funktionsnedsättning att välja utförare.

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018–2023 är styrande vid planering och uppföljning av arbetet för att nå stadens mål om ett Stockholm som är tillgängligt för alla, där personer med funktionsnedsättning är fullt delaktiga på jämlika villkor som alla andra, utan diskriminering. I samverkan med nämndens råd för funktionshinderfrågor har det beslutats att årets fokus ska ligga på följande områden i programmet:

- Rätten till individuellt stöd
- Rätten till en meningsfull fritid

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal personer med insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt LSS i egen regi som deltar regelbundet i fysisk aktivitet	60 %				60 %		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Socialtjänsten ska följa upp i vilken omfattning personer med funktionsnedsättning inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning respektive socialpsykiatri upplever att de får den ledsagning de behöver för att kunna delta i och utöva fritidsaktiviteter.	2023-01-01	2023-12-31	
 Socialtjänsten ska se över rutiner och arbetssätt för att familjer ska få snabb återkoppling vid inkommen orosanmälan gällande barn och unga enligt SoL14 kap. 1 §	2023-01-01	2023-12-31	
 Socialtjänsten ska ta fram metoder/rutiner för att förbättra och underlätta för brottmålare med funktionsnedsättning att välja utförare (LSS)	2023-01-01	2023-12-31	
 Socialtjänsten ska ta fram rutiner för att uppmärksamma anhörigas behov av stöd när de närstående ansöker om stöd och insatser	2023-01-01	2023-12-31	
 Socialtjänsten ska utveckla former för ökad samverkan med förskolan för att säkerställa kunskap om skyldighet att göra orosanmälan	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.3.3 Barn i Bromma når kunskapsmålen i skolan

 Uppfylls helt

Beskrivning

En lyckad skolgång en av de viktigaste faktorerna för att barn och unga ska utvecklas väl. Samverkan med skola för att bryta omfattande skolfrånvaro och för att uppnå ökad trygghet, studiero, skolnärvaro och kunskapsresultat fortsätter. För barn och ungdomar i behov av särskilt stöd fortsätter samverkan genom det lokala BUS – en organiserad samverkan mellan förvaltningen, skolan och Region Stockholm för barn i behov av särskilt stöd.

En av de viktigaste faktorerna för hur det går för placerade barn senare i livet är hur de lyckas i skolan. Placerade barn och unga har samma rätt till utbildning och skolgång som andra barn och unga. För att den rätten ska säkras krävs samverkan mellan socialtjänsten och skolan. Socialtjänsten i Bromma följer SAMS-modellen i uppföljning av skolgång och skolresultat för de placerade barnen. SAMS-modellen har tagits fram gemensamt av Skolverket,

Socialstyrelsen och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Det övergripande syftet är att säkerställa en obruten skolgång för placerade barn och unga när placeringen medför skolbyte. Målet är att placerade barn och unga når målen i kärnämnen. För familjehemsplacerade barn fortgår arbetet utifrån modellen SkolFam (skolsatsning i familjehemsvård) där barnens insatser för stöd till lärande kartläggs och individanpassas i samverkan mellan skola och socialtjänst. Vid oundvikliga uppbrott från förskola eller skola ska kompensatoriska åtgärder erbjudas för att motverka de problem som uppbrottet kan medföra.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för fem av tolv underliggande indikatorer har uppnåtts och årsmålen för fyra indikatorer har delvis uppnåtts. Bedömningen grundar sig också på att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Information om aktiviteter och stöd samt förebyggande arbete

Förebyggande verksamhet

För att motverka ofrivillig ensamhet och förebygga ohälsa finns den förebyggande verksamheten. Verksamheten innefattar bland annat mötesplatser och öppna träffpunkter där kostnadsfria aktiviteter arrangeras för alla Brommas seniorer.

För att sprida information om verksamhetens utbud har annonsering skett månadsvis i lokaltidningen, anslag på förvaltningens anslagstavlor samt förvaltningens sociala medier. Verksamheten har arrangerat riktade aktiviteter till män för att fler män ska hitta till verksamheten. Aktiviteter som herrklubb och matlagning för herrar har gett resultat då andelen män som deltar i aktiviteter ökade från 25 procent till 30 procent. Under senhösten har fler än tidigare uppmärksammat den förebyggande verksamhetens aktiviteter på nätet och på anslagstavlor.

Under året har totalt 6460 informationsbrev skickats ut till alla Brommabor som är 75 år eller äldre. Utsicknen innehöll information om de öppna verksamheterna, fixartjänsten, vilket anhörigstöd som finns att få, de biståndsbedömda insatserna och vikten av att planera sitt boende när man blir äldre. Ett samarbete har också initierats med stadsdelsområdets vårdcentraler, där information om äldreomsorgen lämnas för vidare spridning till Brommas äldre.

Fixartjänst

I syfte att förebygga fallolyckor i hemmet finns förvaltningens fixare som kan hjälpa till med att exempelvis byta batterier i brandvarnaren, byta glödlampor eller gardiner. Information om fixartjänsten finns bland annat på hemsida, anslagstavlur och genom postutskick. Under året har fixaren haft 516 ärenden, varav 328 från kvinnor och 52 från män. Det är en ökning jämfört med 2022 (394 ärenden varav 260 kvinnor och 40 män), vilken kan ses som ett resultat av att fler äldre har hittat till tjänsten.

Anhörigstöd

Stöd till anhöriga är en annan viktig del i äldreomsorgens förebyggande arbete för en trygg tillvaro. Flera anhöriggrupper har erbjudits och startats under året. Störst intresse har det varit att delta i grupper som ses fysiskt, men även digitala anhöriggrupper har erbjudits.

Digitalisering

I syfte att öka äldres digitala kunskaper har den förebyggande verksamheten tillsammans med enheten för biståndshandläggning arrangerat flera inspirationsmässor under vår och höst gällande digitalisering och säkerhet. Några programpunkter var besök från kommunpolisen som informerade om bedrägerier som riktas mot äldre och vad man ska vara uppmärksam på om man blir utsatt för brott. Representant från en bank informerade om banksäkerhet och Bank-ID. Vid en undersökning bland deltagarna om vad de tyckte om dagarna svarade 97 procent att dagarna var bra och informativa. Allra bäst tyckte deltagarna om polisens och bankens föredrag. De svarande tyckte även att inspirationsmässorna bidrog till ökade kunskaper om digital trygghet och säkerhet i och med deltagandet i mässorna.

Förvaltningens fixare har ett särskilt uppdrag att utöver enklare tjänster i hemmet även hjälpa seniorer med digital teknik. Under året har fixaren hjälpt 136 seniorer (106 kvinnor och 30 män) med digital teknik. Det är en ökning jämfört med föregående år då 94 personer fick digital hjälp. Den digitala hjälpen har bland annat bestått i att ladda ner appar på mobiltelefon, frågor kring e-post, att installera digitalboxar och TV-kanaler samt frågor om hur man beställer mat på nätet. Stödet syftar till att motverka det digitala utanförskapet. Det bidrar även till att uppfylla intentionerna i stadens Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning och avsnittet Rätten till information och kommunikation samt att få tillgång till ny teknik, som handlar om att alla ska kunna få information och kommunicera med stadens verksamheter.

På beställarenheten pågår ett projekt inom AI, artificiell intelligens, som förväntas förenkla uppföljningen av beställd tid vid beslut om hemtjänstinsatser. Det nya arbetssättet väntas bli ett beslutsstöd för biståndshandläggarna som ska förenkla och effektivisera arbetet vid uppföljning av ramtid. Det förväntas att bidra till rättssäkra och likställda beslut och att den enskilde får sina behov tillgodosedda samt en förbättrad dialog med utförarna. Resultatet av testet har presenterats för både äldre- och socialförvaltningen och har utvärderats tillsammans med medarbetarna under hösten. Dialog förs med båda förvaltningarna om hur testet kan skalas upp och bli en del av socialtjänstens och äldreomsorgens beslutsstöd i staden.

Delaktighet i hur och när omsorgen utförs

Äldre i Bromma med behov av stöd och omsorg ska känna sig delaktiga i hur och när

insatserna ges. Delaktighet säkerställs bland annat genom genomförandeplanen som den äldre själv, eller dennes närstående, är med och upprättar.

Ett annat sätt som syftar till att öka den äldres delaktighet i sin omsorg är ramtid, ett arbetssätt som används inom hemtjänsten. Ramtid innebär förenklat att beställningen av hemtjänstinsatser anger ramen för de beviljade insatserna utan att precisera varje insats på detaljnivå. Det är den enskildes dagsaktuella behov och önskemål som ska styra. Då förvaltningen har sett att ramtid inte används fullt ut av alla hemtjänstutförare har enheten för biståndshandläggning bjudit in till möten/utbildningstillfällen med de hemtjänstutförare som är verksamma i stadsdelsområdet. Dialog fördes även om vilka möjligheter och utmaningar som finns och för att nå samsyn gällande uppdraget.

Det pågående AI-projektet vid beställarenheten väntas möjliggöra att biståndshandläggaren ser hur tiden fördelas och på så sätt väntas utförande enligt ramtid säkerställas.

Genom individuella kvalitetsuppföljningar som biståndshandläggarna genomför kontrolleras att insatsen motsvarar den enskildes beslut. Kvalitetsuppföljningarna har gjorts i samband med nyprövning av beslut eller minst en gång under året. Insatserna som omfattas är hemtjänst i hemmet eller servicehus och insats i särskilt boende. Uppföljningen utgår från stadsgemensamma frågor. Under året har 399 individuppföljningar genomförts inom hemtjänst, 34 individuppföljningar har genomförts inom vård- och omsorgboende, somatiska enheter. Då förvaltningen har haft svårt att få upp frekvensen av antal genomföra individuppföljningar har beställarenheten tagit hjälp av de undersköterskor som arbetar inom tryggt mottagande när de har haft lugnare perioder. Deras fokus har främst varit på uppföljningar inom hemtjänst.

Som ett mått på den äldres upplevelse av delaktighet använder förvaltningen resultatet från Socialstyrelsens årliga brukarundersökning. I 2023 års resultat av brukarundersökningen, oavsett utförarens regiform, framkommer att 85 procent av de svarande med hemtjänstinsatser upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs. Det är ingen större skillnad mellan män och kvinnors svar. Bland boende i vård- och omsorgsboende uppger 77 procent att de kan påverka hur hjälpen utförs. Här skiljer sig resultatet åt mellan kvinnor och män, där högre andel kvinnor är positiva till frågan (79 procent) jämfört med männen (73 procent). Generellt kan man se att äldre med hemtjänstinsatser anser att de i högre utsträckning upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs jämfört med äldre som bor på vård- och omsorgsboende. Skillnaderna i svaren kan till exempel bero på att den enskildes förväntansbild på stödet vid vård- och omsorgsboende är större än vad biståndsbeslutet och själva genomförandet av insatsen medger. Kanske kan resultatet även bero på att möjligheterna att påverka sin vardag upplevs som större för den som fortfarande kan bo kvar i sitt egna hem, med sina vanliga rutiner och sin välkända miljö med mera, jämfört på ett boende, där rutiner och arbetssätt måste anpassas till fler boende.

För att uppnå ett förbättrat resultat vad gäller äldres upplevelse av delaktighet, framförallt bland äldre som bor på vård- och omsorgsboende, behöver verksamheterna arbeta än mer med att fråga den äldre hur och när den vill ha sin hjälp, inte bara i samband med inflyttning eller när genomförandeplanen skrivs. Förvaltningens kommunala äldreomsorg planerar för att arbeta än mer med kontaktpersonens roll och med tydligare välkomstsamtal för att säkra att

den äldre får sina insatser enligt önskemål i större utsträckning.

Äldre i Bromma är nöjda med sin äldreomsorg och har en trygg tillvaro

Äldre i Bromma ska känna sig nöjda med sin äldreomsorg, vare sig man har hemtjänstinsatser, bor på ett boende eller deltar i dagverksamhet. Nöjdhet förutsätter att äldreomsorgen är trygg och av god kvalitet. Grundläggande för att säkerställa vård och omsorg av god kvalitet är att verksamheten har ett komplett ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet. Utifrån en analys av brukarundersökningens resultat och verksamhetsuppföljningarnas resultat gjordes bedömningen att det finns flera delar i ledningssystemet som behöver förbättras. Under året har samtliga rutiner utifrån socialtjänstlagen uppdaterats och samlats på en digital samarbetsyta så att alla medarbetare kan nå dem. Syftet med arbetet är att få likställda och lättillgängliga rutiner i samtliga verksamheter för att säkra att personalen utför insatserna på ett sätt som gör att de äldre kan känna sig trygga med sin äldreomsorg.

En annan del i ledningssystemet är hanteringen av synpunkter och klagomål. Resultatet från brukarundersökningen visade att endast 45 procent av personer i vård- och omsorgsboende och 63 procent av brukare med hemtjänstinsatser kände till vart man vänder sig med synpunkter och klagomål. Utifrån resultatet har en förenklad blankett tagits fram för att lämna synpunkter eller klagomål. Blanketten har delats ut till boende och brukare i förhoppning om att fler ska få kännedom om vart man kan lämna synpunkter eller klagomål. För Brommas kommunala vård- och omsorgsboenden syns en ökning av resultatet jämfört med föregående år. På exempelvis Brommagårdens vård- och omsorgsboende svarade 57 procent att de vet vart man ska vända sig med synpunkter och klagomål, vilket kan jämföras med 2022 års resultat som uppgick till 40 procent. Det förbättrade resultatet kan bero på att enheten aktivt har informerat om vart man vänder sig med synpunkter och klagomål på närståendeträffar. På Sörklippans vård- och omsorgsboende har personalen delat ut och på annat sätt synliggjort blanketter för synpunkter och klagomål, även på den enheten har resultatet stigit i jämförelse med 2022. Samma tendens syns på Mälarbackens vård- och omsorgsboendes demensavdelningar. Arbetssätten behöver fortsätta även under 2024 för att få upp resultaten ytterligare.

Nöjda med sin äldreomsorg

I 2023 års brukarundersökning svarar 87 procent att de är nöjda med sin hemtjänst. Resultatet skiljer sig inte nämnvärt mellan hemtjänst i enskild regi och kommunal regi, inte heller uppdelat på kön. För att bibehålla eller öka det goda resultatet fokuserar Brommas kommunala hemtjänst på ett antal åtgärder. Bland annat på personalens scheman för en tätare kontinuitet hemma hos den äldre och att arbeta med personalens frisknärvaro samt att genomföra välkomstsamtal med nya hemtjänstbrukare och säkerställa att aktuell genomförandeplan finns.

Resultaten avseende nöjdhet är något lägre för boende i vård- och omsorgsboende där 79 procent av de svarande känner sig nöjda med sitt äldreboende, det kan jämföras med 2022 års resultat där siffran var 87 procent. Resultatet skiljer sig åt mellan kvinnor och män där 81 procent av kvinnorna är nöjda och 72 procent av männen är nöjda. Det är svårt att veta vad den relativt stora könsuppdelade skillnaden i nöjdhet beror på. Men kvinnor svarar generellt

mer positivt än männen på flertalet frågor. Det som också kan utläsas av resultatet är att nöjdheten sjunker något med stigande ålder, vilket kanske kan bero på försämrat hälso- eller allmäntillstånd.

Resultatet från årets brukarundersökning visar på höga siffror avseende personalens bemötande. Bland de svarande som har hemtjänst upplevde 96 procent ett bra bemötande från personalen och bland de svarande som bor i vård- och omsorgsboende upplevde 91 procent ett gott bemötande. Det är ingen större skillnad i utfallet mellan kvinnor och män.

Verksamheterna fortsätter ta upp vikten av det goda bemötandet på sina arbetsplatsträffar och i andra forum för att resultatet ska bibehållas.

Goda kunskaper i svenska språket är viktigt för att kunna ge ett gott bemötande och för att den enskilde ska kunna göra sig förstådd i mötet med personalen. Det i sin tur kan öka äldres känsla av nöjdhet och trygghet, men är även en förutsättning för en patientsäker vård. Under året har en utredning påbörjats gällande hur verksamheterna ska kunna bedöma medarbetarnas språkliga kompetens, för att bättre kunna identifiera vilka som har behov av stödjande språkinsatser. Utifrån utredningens resultat ska ett språkförbättrande stöd utformas.

Äldreomsorgen planerar också att utforma ett arbetsprov som ska användas vid rekrytering för att bedöma skriftliga och muntliga kunskaper i svenska språket. Detta i syfte att tidigt se om språkhöjande insatser behöver sättas in, eller om personen inte uppfyller minimikrav för att gå vidare i en rekrytering. Grundläggande svenskkunskaper behöver säkerställas redan vid rekryteringstillfället.

Tryggt mottagande

Tryggt mottagande har fortsatt sin verksamhet för att säkerställa en trygg och säker hemgång från sjukhusvistelse. Under året har 72 personer beviljats insatsen tryggt mottagande i hemmet.

Kontinuitet för den äldre och attraktivare arbetsvillkor för medarbetare

För att den äldre ska känna trygghet och vara nöjd med sin äldreomsorg är en kontinuitet i personalgruppen viktig. Som ett mått på personalkontinuitet har staden satt ett mål om att en hemtjänsttagare som mest ska träffa tio olika personal under en tvåveckors period. Årets resultat uppgick till totalt 13,44, vilket innebär att målet inte har uppnåtts. Det är ingen större skillnad mellan hemtjänst i egen regi och privat regi.

En utmaning är det stora geografiska område som den kommunala hemtjänsten täcker. En annan utmaning har varit perioder av hög sjukfrånvaro bland ordinarie personal, vilket innebär ett större behov av vikarier. Mot bakgrund av det försämrade resultatet fortsätter arbetet inom den kommunala hemtjänsten med att se över personalens scheman för att minska andelen timavlönade och därigenom nå en högre personalkontinuitet. Mer fokus ska också läggas på planering och uppföljning.

I syfte att höja kontinuiteten i utförandet och för att skapa attraktivare arbetsvillkor för medarbetare har ett arbete om heltid som norm pågått inom förvaltningen under året. Projektet har inneburit att alla tillsvidareanställda som arbetar deltid har tillfrågats om de vill arbeta heltid. Att fler arbetar heltid medför en ökad personalkontinuitet i genomförandet av insatserna då behovet av timavlönade minskar. Det pågående arbetet för att minska andelen

timmar som utförs av timavlönad personal har lett till att andelen har minskat i jämförelse med föregående år från 23 procent till 20 procent. Arbetet med heltid som norm fortsätter under 2024 vilket förväntas bidra till att andelen fortsätter minska.

Utvecklingsbehov av den medicinska omvårdnaden

I början av året genomförde Inspektionen för vård och omsorg, IVO, en tillsyn av äldreomsorgen i hela landet. Tillsynen avsåg den medicinska vården och behandlingen vid särskilda boenden för äldre. IVO kunde se en rad brister. Förvaltningen har planerat och vidtagit flera åtgärder i syfte att komma till rätta med bristerna. Med redovisade åtgärder samt planerade åtgärder gjorde IVO bedömningen att inga vidare kompletteringar eller ytterligare åtgärder behövdes och ärendet avslutades.

Exempel på åtgärder för att kompetensutveckla medarbetare och öka patientsäkerheten:

- En utbildningsplan har tagits fram som innehåller ett koncept där metodstöd och utbildning i simulerad vårdmiljö gör det möjligt för undersköterskor att träna på att i ett tidigt stadium upptäcka när det medicinska tillståndet hos den äldre försämras.
- En kompetensutvecklingssatsning har genomförts för undersköterskor som syftar till att tidigt upptäcka symtom på sjukdomstillstånd och att snabbt kunna tillkalla sjuksköterska och vid behov läkare för nödvändig vård. Utbildningssatsningen leds av sjuksköterskor i verksamheten.
- En checklista i fickformat som beskriver när omvårdnadspersonal ska kontakta sjuksköterska har upprättats. Checklistan ska underlätta bedömningen av när sjuksköterska behöver tillkallas.

Äldrevänlig stad

Förvaltningens arbete har fortgått i enlighet med stadens handlingsplan för en äldrevänlig stad.

Delaktighet och inflytande

Genom nämndens pensionärsråds arbete under året har äldre getts inflytande och insyn i ärenden och frågor som berör målgruppen. Rådet är en viktig plattform för att väcka initiativ till förbättringar för Brommas äldre.

Genom att arbetet med ramtid har fortsatt att utvecklas har de äldre kunnat vara delaktiga i planeringen av sina insatser.

Samverkan och partnerskap

Samverkan med näringsliv, fastighetsägare, polisen med flera sker bland annat genom platssamverkan som ska öka tryggheten på olika prioriterade platser samt inom ramen för Brommas samverkansöverenskommelse med polisen. En trygg stad är en förutsättning för en äldrevänlig stad.

Social inkludering

För att bryta social isolering och ensamhet finns mötesplatser och träffpunkter i Bromma dit stadsdelens seniorer är välkomna för att delta i kulturella eller fysiska aktiviteter eller umgås.

Arbetsgruppen "Tryggare äldre" har planerat aktiviteter för att öka medvetenheten hos

seniorer vad de kan göra för att undvika att bli utsatta för brott och vikten av att anmäla brott eller försök till brott. Information har spridits genom öppna verksamheter och frivilligorganisationer. Öppna verksamheten har haft temamånad "Trygghet och säkerhet" där trygghetsfrågor har aktualiserats. En medborgardialog med brommabor 65+ har genomförts på tema trygghet.

Bostäder och stadsmiljö

Förvaltningen fortsätter arbetet med att kontinuerligt genomföra förbättringar i parker och grönområden för ökad trygghet och förbättrad tillgänglighet. Gång- och cykelvägar inom stadsdelsområdet ska vara trafiksäkra, med god tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter.

Äldre informeras på ett tidigt stadie om vilka boendialternativ som finns. Möjligheten till kvarboende kan också förlängas med hemtjänstinsatser och genom utveckling och införande av välfärdsteknik.

Kommunikation och information

För att sprida information om utbudet inom äldreomsorgens öppna verksamhet har annonsering skett månadsvis i lokaltidningen, anslag på förvaltningens anslagstavlor samt förvaltningens sociala medier.

Under året har totalt 6460 informationsbrev skickats ut till alla Brommabor som är 75 år eller äldre. Utskicken innehöll information om de öppna verksamheterna, fixartjänsten, vilket anhörigstöd som finns att få, de biståndsbedömda insatserna och vikten av att planera sitt boende när man blir äldre.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	85 %	84 %	86 %	84 %	87 %	87 %	2023
Analys Resultatet avser alla som fått beslut om hemtjänstinsats från Bromma stadsdelsnämnd och skiljer inte på om utföraren drivs i offentlig eller privat regi. Resultatet har förbättrats jämfört med föregående år. Det är framförallt männen som har ökat sin nöjdhet samtidigt som utfallet för kvinnor minskat något. För att nå ett högre resultat har Brommas kommunala hemtjänst bland annat tagit fram ett informationsmaterial till nya brukare gällande planering av insatsens utförande.							
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	77 %	73 %	79 %	82 %	79 %	79 %	2023
Analys Resultatet avser alla som fått beslut om särskilt boende från Bromma stadsdelsnämnd och skiljer inte på om utföraren drivs i offentlig eller privat regi. Resultatet har sjunkit något jämfört med föregående år, såväl det totala utfallet som utfallet för kvinnor respektive män. Kvinnor är fortsatt mer nöjda än männen. Kvinnor svarar generellt mer positivt än männen på flertalet frågor i brukarundersökningen. . En tänkbar orsak till att målet inte nås kan vara att möjligheterna att påverka sin vardag upplevs som något begränsade för den som bor på vård- och omsorgsboende eftersom rutiner och arbetssätt måste anpassas efter såväl fler boende och rådande rutiner och lagstiftning. För att fler boende ska känna delaktighet fortsätter Brommas kommunala vård- och omsorgsboenden att föra en dialog med de boende och deras närstående om vilka behov och önskemål som finns. Mer fokus kommer även att läggas på kontaktpersonens roll.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter	29 %				55 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Resultatet kommer från exploateringskontorets medborgardialog i vilken 41 personer deltog vilket ska ställas mot 6460 i målgruppen 75 år+. Äldreomsorgen ska fortsatt stärka arbetet med att nå ut med informationen till Brommas seniorer. Det postutskick som har gått ut till alla Brommabor som är 75 år och äldre kan förhoppningsvis bidra till att förbättra resultatet. Under 2024 planeras för ytterligare informationssatsningar inom avdelningen för att nå fler äldre. Resultatet finns inte uppdelat på kön.							
  Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	54 %				65 %	65 %	2023
Analys Resultat kommer från exploateringskontorets medborgardialog. Äldreomsorgen behöver stärka arbetet med att nå ut med informationen till Brommas seniorer ytterligare. Förhoppningen är att det postutskick som har gått ut till alla Brommabor som är 75 år och äldre under hösten ska bidra till att fler äldre vet vart man vänder sig för att ansöka om äldreomsorg. Under 2024 planeras för ytterligare informationssatsningar inom avdelningen för att nå fler äldre. Resultatet finns inte uppdelat på kön.							
  Andel äldre som anger att de känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser	60 %				60 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Resultatet som kommer från exploateringskontorets medborgardialog redovisas inte uppdelat på kön							
  Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm	47 %				60 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys Resultat kommer från exploateringskontorets medborgardialog. Det är svårt att veta varför utfallet blev relativt lågt. En orsak till det låga resultatet kan vara att information om olika aktiviteter inte når ut till målgruppen i den omfattning som önskas. På förvaltningens egna aktivitetscenter har det erbjudits många ledarledda fysiska gruppaktiviteter under året. Enligt verksamhetens egna uppföljning där frågan ställts till seniorerna om de är nöjda med utbudet av aktiviteterna samt innehållet i aktiviteterna har nästintill samtliga (35 intervjuade) svarat att de är nöjda. Inom stadsdelsområdet finns även andra som kan erbjuda olika motionsmöjligheter, så som simhallar. Ett samarbete med stadsdelens två simhallar har inletts under året och planeras att pågå även under 2024. En del i detta samarbete är att marknadsföra varandras aktiviteter för att kunna bredda utbudet för seniorerna utifrån Stockholmarnas fokus. Resultatet redovisas inte uppdelat på kön.							
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	94 %	96 %	93 %	94 %	93 %	93 %	2023
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	87 %	87 %	87 %	85 %	86 %	86 %	2023
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	79 %	72 %	81 %	87 %	82 %	82 %	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
<p>Resultatet avser alla som fått beslut om särskilt boende från Bromma stadsdelsnämnd och skiljer inte på om utföraren drivs i offentlig eller privat regi. Förvaltningen når inte årsmålet, varken det totala resultatet eller uppdelat på kön. Det är svårt att veta vad den stora skillnaden mellan kvinnors och mäns resultat kan bero på. En möjlig orsak kan till exempel vara kopplat till den enskildes hälsotillstånd då män generellt, men långt i från alltid, har ett sämre hälsotillstånd när de kommer till ett vård- och omsorgsboende än vad kvinnor har, vilket kan bidra till helhetsupplevelsen av nöjdhet. Kvinnor svarar också generellt mer positivt än männen på flertalet frågor.</p> <p>Resultatet har sjunkit jämfört med föregående år och det är svårt att veta vad den minskande nöjdheten kan bero på. På ett av de kommunala vård- och omsorgsboenden har det skett en rad förändringar som kan ha bidragit till ett sämre resultat. Utifrån analys av resultatet som avser de kommunala boendena och verksamhetsuppföljningarnas resultat görs bedömningen att det finns flera delar i ledningssystemet som behöver förbättras för att säkerställa vård och omsorg av god kvalitet. Detta i syfte att öka de boendes nöjdhet med boendet.</p>							
 	Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	13,44		12,78	10	Max 10 personer	2023
Analys							
<p>Utfallet innefattar alla omsorgstagare som har fått sitt hemtjänstbeslut från Bromma stadsdelsnämnd och skiljer inte på om utföraren är privat eller kommunal.</p> <p>Utfallet skiljer sig marginellt mellan hemtjänstutförare i kommunal regi respektive privat regi. Utfallet för Brommas kommunala hemtjänst uppgår till 13,29 vilket är något lägre än privat regi vars utfall är 13,56.</p> <p>Några utmaningar som Brommas kommunala hemtjänst ser för att nå årsmålet är de stora geografiska områden som hemtjänsten täcker. Det har även funnits perioder av hög sjukfrånvaro bland ordinarie personal, vilket betyder ett större behov av vikarier. Mot bakgrund av det försämrade resultatet fortsätter arbetet inom Brommas kommunala hemtjänst med att se över personalens scheman för att minska andelen timavlönade och därigenom nå en högre personalkontinuitet.</p>							

Nämndmål: 1.4.1 Äldre i Bromma har en trygg tillvaro och god omsorg

 Uppfylles helt

Beskrivning

Äldreomsorgen i Bromma ska kännetecknas av en trygg tillvaro och god omsorg av hög kvalitet. Brommas äldre har en hög livskvalitet genom stora möjligheter att vara delaktiga i utformningen av sin vård och omsorg.

För att bryta social isolering och ensamhet finns mötesplatser och träffpunkter i Bromma dit stadsdelens seniorer är välkomna för att delta i aktiviteter eller umgås. Arbetet med att utveckla verksamheterna i samarbete med både besökare och civilsamhället ska fortsätta. För att fler seniorer ska få vetskap om vilka aktiviteter som erbjuds ska informationen förbättras ytterligare. Det sker bland annat genom ett utökat samarbete med Brommas vårdcentraler. Genom att förvaltningen synliggör sina verksamheter på vårdcentralerna förväntas fler seniorer att nås.

Den digitala fixartjänsten som finns för att stötta Brommas seniorer med enklare teknik i hemmet spelar en fortsatt viktig roll när allt mer sker digitalt. Syftet med en digital fixartjänst är att underlätta äldres förutsättningar att leva ett självständigt liv och kunna vara delaktiga i

samhället. Den digitala fixartjänsten finns redan i dag, men målet är att fler ska få kännedom om tjänsten och ta del av den. Under året fortsätter inspirationsmässor och studiecirkel kring digital teknik att arrangeras för seniorer vid stadsdelens aktivitetscenter.

Arbetet med tryggt mottagande i hemmet intensifieras under året. Det är en biståndsbedömd insats som syftar till att skapa trygghet för den som skrivs ut från sjukhus och åter till sitt hem. För den äldre innebär insatsen förstärkt hemtjänst av särskild personal under en begränsad tid efter hemkomsten.

Den äldre med hemtjänstinsatser ska känna sig trygg med och delaktig i sitt stöd. Ett steg till att nå dit är att den beviljade tiden utförs enligt ramtid. För att säkerställa att ramtid tillämpas behöver informations- och utbildningssatsningar i samverkan mellan beställare och utförare ske under året.

För att kunna erbjuda de äldre kulturupplevelser och meningsfulla aktiviteter på vård- och omsorgsboendena ska förvaltningen utreda möjligheten till samverkan i ett kulturprojekt mellan äldreomsorgen, förskolan och socialtjänsten. Avdelning äldreomsorg ser även över möjligheten till att ta emot besök av vårddjur på vård- och omsorgsboendena i förhoppning att skapa fina stunder för de boende och att öka nöjdheten och tryggheten.

En annan viktig del i att skapa trygghet för den äldre är att ha en hög beredskap i händelse av kris eller effekter av klimatförändringarna så som värmeböljor och skyfall. Exempelvis ska planer för att upprätthålla kontinuiteten vid eventuella el- eller vattenbortfall finnas i alla verksamheter, och läkemedels- och skyddsutrustningsreserver ska byggas upp. Dessutom finns handlingsplaner inom äldreomsorgens alla verksamheter för att säkra äldres hälsa under längre perioder med höga temperaturer.

Brommas äldreomsorg ska vara likställd och jämlik och den äldre ska känna sig trygg med att omvårdnaden är lika bra oavsett vilket vård- och omsorgsboende eller hemtjänstutförare som ger omvårdnaden. Ett arbete genomförs i att utveckla avdelning äldreomsorgs kvalitetsledningssystem. Gemensamma rutiner tas fram för att skapa trygghet för så väl personal som brukare. Rutinerna ska bland annat säkerställa den äldres delaktighet och inflytande i planering och genomförande av insatser. Men de ska även säkerställa patientsäkra hälso- och sjukvårdsinsatser och en kontinuerlig uppföljning. Arbetet med egenkontroller ska utvecklas för att säkra följsamhet till rutinerna, till exempel att dokumentation och läkemedelshantering sker på ett säkert sätt. Arbetet med att ta emot och omhänderta synpunkter och klagomål ska också utvecklas. För att brukare, närstående och besökare ska veta var och hur synpunkter och klagomål kan lämnas kommer ett arbete kring uppdaterad information och vägledning att påbörjas under året.

För att öka den äldres upplevelse av trygghet, nöjdhet och delaktighet behöver äldreomsorgen arbeta personcentrerat. Det förutsätter att medarbetarna kan möta den äldres olika behov genom till exempel kompetens i demenssjukdomar, psykisk ohälsa och svenska språket. Ett arbetssätt tas fram för att inventera medarbetarnas kunskaper i svenska språket. Verksamheter

som är Silviahems-certifierade fortsätter satsningar på utbildning och reflektion kring bemötande av äldre med olika former av demenssjukdomar.

Medarbetarna i Brommas äldreomsorg är den viktigaste resursen för att kunna ge en god omsorg av hög kvalitet. Därför ska så många av medarbetarna som möjligt erbjudas heltid, vilket också bidrar till att andelen timavlönade minskar. En minskad användning av timavlönade förväntas öka kontinuiteten och tryggheten för den äldre. Det bidrar också till bättre arbetsvillkor, vilket långsiktigt kan bidra till kompetensförsörjningen inom äldreomsorgens yrkeskategorier. I samverkan med de fackliga parterna ska därför avdelning äldreomsorg ta fram en handlingsplan för att nå målet om heltid som norm och att minska andelen timavlönade. Ett annat steg i att öka tryggheten och höja kontinuiteten för den äldre är att upprätta så kallade resursteam, en form av vikariepool som möjliggör att samma personal vikarierar vid frånvaro av ordinarie personal. För att skapa trygghet i arbetsgrupperna, och därmed även öka kvaliteten för den äldre, stärks det nära ledarskapet i verksamheterna.

Förvaltningens arbete fortsätter i enlighet med stadens handlingsplan för en äldrevänlig stad.

Delaktighet och inflytande:

Genom nämndens pensionärsråd ges de äldre inflytande och insyn i ärenden och frågor som berör äldres levnadsförhållanden. Rådet är en viktig plattform för att väcka initiativ till förbättringar för Brommas äldre.

Arbetet med ramtid fortsätter att utvecklas för att Brommas seniorer utifrån sina förutsättningar ska kunna vara delaktiga i planeringen av sina insatser.

Samverkan och partnerskap:

Samverkan med näringsliv, fastighetsägare, polisen och akademien med flera sker bland annat genom platssamverkan som ska öka tryggheten på olika prioriterade platser samt inom ramen för Brommas samverkansöverenskommelse med polisen. En trygg stad är en förutsättning för en äldrevänlig stad.

Äldreomsorgen fortsätter samverkan med akademien i olika innovationsprojekt. Ett av projekten handlar om stöd till anhöriga genom anpassad välfärdsteknik.

Social inkludering:

För att bryta social isolering och ensamhet finns mötesplatser och träffpunkter i Bromma dit stadsdelens seniorer är välkomna för att delta i aktiviteter eller umgås. Arbetet med att utveckla verksamheterna i samarbete med både besökare och civilsamhället ska fortsätta.

Bostäder och stadsmiljö:

Förvaltningen fortsätter arbetet med att kontinuerligt genomföra förbättringar i parker och grönområden för ökad trygghet och förbättrad tillgänglighet. Gång- och cykelvägar inom stadsdelsområdet ska vara trafiksäkra, med god tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter.

Äldre informeras på ett tidigt stadium om vilka boendialternativ som finns. Möjligheten till

kvarboende kan också förlängas med hemtjänstinsatser och genom utvecklig och införande av välfärdsteknik.

Kommunikation och information:

Arbete pågår med att utveckla förvaltningens kommunikation med äldre och övriga målgrupper.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten.	85 %	84 %	85 %		81 %		2023
● ♀ Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende.	90 %	97	88 %		85 %		2023
<p>Analys</p> <p>Resultatet avser alla som har fått sitt beslut om särskilt boende från Bromma stadsdelsnämnd och skiljer inte på om utföraren drivs i kommunal eller privat regi. Förvaltningen når årsmålet totalt såväl som för kvinnor och män. Här finns en stor skillnad mellan mäns och kvinnors upplevelse av trygghet där nästintill samtliga av de svarande männen kände sig trygga. Skillnaden mellan kvinnors och mäns upplevelse av trygghet kan antas bero på flera olika faktorer. Bland annat kan en orsak vara att män i högre utsträckning känner sig trygga i att omvårdnaden sker av en kvinnlig personal jämfört med tvärt om. Det kan finnas en underliggande känsla kopplat till integritet och intimitet för en kvinna som får sina omvårdnadsinsatser av en manlig personal. Ett annat antagande är män i högre utsträckning är vana från sitt tidigare liv att en kvinna har skött om hushållsarbetet i hemmet och att det därför inte blir så stor skillnad för en man som flyttar till ett vård- och omsorgsboende. Men för en kvinna, som kanske är van vid att ha varit den som skött om ett hushåll, blir det en mycket större omställning att nu behöva lämna sådant till andra.</p> <p>För att de boende ska känna sig trygga, oavsett kön, så arbetar verksamheterna med kontinuitet gentemot den boende och att personalen har goda kunskaper och hög kompetens. Detta väntas skapa trygghet för den boende.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska bilda resursteam i syfte att att öka tryggheten för boende i vård- och omsorgsboende och öka kontinuiteten för brukare inom hemtjänsten	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ska genomföra informations- och utbildningstillfällen med beställare och hemtjänstutförare kring praktisk tillämpning av ramtid	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ska i samverkan med de fackliga parterna ta fram en handlingsplan för att nå målet om heltid som norm och att minska andelen timavlönade	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ska i samverkan med vårdcentralerna utforma arbetssätt för att informera och bjuda in äldre som lever i ofrivillig ensamhet att delta i förvaltningens aktivitetscenter och mötesplatser	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ska ta fram ett arbetssätt för att inventera medarbetares kompetens i svenska språket	2023-01-01	2023-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningens kvalitetsledningssystem i enlighet med SOSFS 2011:9 i ILS-webb ska färdigställas och implementeras på enhetsnivå	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för tre av sex underliggande indikatorer har uppnåtts helt, två indikatorer har delvis uppnåtts och årsmålet för en indikator har inte uppnåtts. Bedömningen grundar sig också på att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Kultur och fritidsaktiviteter för barn och unga

Förvaltningens fritidsverksamhet har erbjudit ett flertal aktiviteter under året, bland annat vid fritidsgården Café U i Blackeberg.

Fritiden har erbjudit ungdomar möjlighet att prova på olika fritidsaktiviteter för att väcka intresse. Under året har det varit särskilt fokus på att erbjuda fler aktiviteter som uppmuntrar till kreativitet och egen skapande, i form av drejning, måleri och musikworkshops.

En stor bredd på aktiviteter har erbjudits under loven. Under sommaren arrangerades Bromma Sportscamp i samarbete med föreningar i närområdet och över 40 feriearbetande ungdomar. Över 150 barn och ungdomar fick där möjlighet att prova på 8 olika idrottsaktiviteter.

Enligt skolenkätens resultat deltar endast 55 procent av barn och ungdomar i Bromma i kulturaktiviteter på fritiden, samtidigt som andelen barn och unga som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter ligger på 81 procent.

Andelen ungdomar som är med i någon förening har succesivt minskat sedan 2020. I skolenkäten har 68 procent av ungdomarna i årskurs 5 och 8 uppgett att de är med i någon förening. Jämfört med föregående år är det flickornas deltagande som har minskat. Även om årsmålet (69 procent) inte uppnås helt får många fler ungdomar kontakt med föreningslivet än de som är med i en förening genom den samverkan förvaltningen har med föreningar i Bromma och dess närhet.

En prioriterad målgrupp under året har varit unga som inte deltar i föreningsliv. Fritidens verksamhet arbetar aktivt för att slussa vidare ungdomar till föreningar och kulturskola.

Kultur och rörelse för barn i förskolan

I förskolan får barnen möjlighet att uttrycka sig genom dans, skapande, sång, rytmik och musik. Projektet med kulturskolan, i vilket alla förskoleområden deltagit, har avslutats. I projektet har barnen mött en professionell sångare och de medföljande pedagogerna har

kompetensutvecklats i sång och rytmik. Projektet avslutades genom en allsångskonsert på kulturskolan där barnen fick sjunga tillsammans med instrumentalister från kulturskolan.

Biblioteksbesök är ett vanligt inslag, både kopplat till litteratur och till övriga kulturupplevelser som biblioteken erbjuder. KULAN används för att möjliggöra att barnen får ta del av den professionella kulturen och då främst teater.

Förskolorna arbetar för att skapa meningsfulla aktiviteter som bidrar till rörelseglädje. Exempel på detta är hinderbanor, rörelselekar, miniröris och dans. Barnen åker till närliggande skogsområden för att få möjlighet att röra sig i kuperad terräng. I skogen blir det naturligt att klättra, krypa och springa på ett helt annat sätt. Under hösten har en danspedagog arbetat tillfälligt för att öka kompetensen hos medarbetarna kring hur de kan arbeta med dans i barngrupperna.

Kultur och idrott för vuxna personer med funktionsnedsättning

Inom utförarverksamheterna bedrivs ett aktivt arbete för att erbjuda brukarna tillgång till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö. Gemensamma aktiviteter med stor bredd genomförs inom grupp- och servicebostäder. Verksamheten deltar även i det stadsövergripande kultur- och fritidsnätverk "den fria tidens kvalitet" där aktiviteter genomförs under året.

Under året har totalt 102 av 166 boende (61,5 procent) deltagit regelbundet i fysisk aktivitet, minst en gång i veckan. Det har skett en ökning, vilket delvis beror på simhallskortet som har ökat möjligheten att delta på olika aktiviteter utan kostnad. Personal har motiverat och inspirerat boenden att ta vara på denna möjlighet till fysisk aktivitet utan extra kostnad. Uteaktiviteter har även erbjudits via organisationer och föreningar men även via enhetens verksamheter. Fler män än kvinnor på enhetens boenden deltar regelbundet i fysisk aktivitet. En orsak är att kvinnorna är äldre än männen och har inte samma förutsättningar utifrån sin ålder, fysiska förmåga och/eller funktionsnedsättning. Verksamheten ser positiva effekter av deltagande i fysiska aktiviteter, såsom bättre hälsa, bättre fysik, mer ork, större social gemenskap och bättre levnadsvillkor.

Inom dagliga verksamhet erbjuds aktiviteter kopplat till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö dagligen. Verksamheten har tillgång till ett utegym samt tillgängliga grönområden för promenader och andra aktiviteter.

Förvaltningen samverkar med föreningar och andra organisationer för information och dialog om aktiviteter för målgruppen och det finns sedan tidigare ett samarbete med idrottsförvaltningen. Verksamheten är delaktig i planering av aktiviteter och hjälper till vid flertalet aktiviteter. Verksamheten har även ett samarbete med Bio Kaskad i Blacqueberg för att erbjuda bio i Västerort. Ett samarbete har inletts med Dansvariation, en förening genom Studieförbundet vuxenskolan, för att på sikt starta kursen dansvariation som riktar sig till personer med funktionsnedsättning. Brukarna har erbjudits årskort till stadens simhallar.

Kultur och idrott för äldre

För stadsdelsområdets seniorer finns bland annat mötesplatser och träffpunkter som har ett brett utbud av aktiviteter, så väl hälsofrämjande som kulturella och sociala. I verksamhetens egen undersökning framkommer att besökarna tycker att det finns mycket att välja mellan och

att deltagandet i aktiviteterna påverkar deras hälsa och välmående positivt.

Under året har olika sociala aktiviteter arrangerats för Brommas seniorer så som samtalsgrupper, musikunderhållning och sångstunder. Även lättare fysiska aktiviteter har erbjudits på aktivitetscentren. Verksamheten har fortsatt sitt samarbete med frivilligorganisationer och andra. Exempelvis har Röda korset hållit i en handarbetsgrupp och både Röda korset och PRO har hållit i bingo på varsina aktivitetscenter.

Ett samarbete har inletts mellan den förebyggande verksamheten och stadsdelsområdets simhallar i Beckomberga och Åkeshov. Simhallarna deltog tillsammans med förebyggande verksamheten på aktiviteter under ”Sommar på Brommaplan”. Under en vecka i höstas bjöds Brommas seniorer in till olika prova på-pass både på simhallarna och i den öppna verksamheten.

Även inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden arrangeras aktiviteter för de boende. Verksamheterna har förstärkt med aktivitetssamordnare i syfte att kunna erbjuda aktiviteter regelbundet. På ett boende får de äldre regelbundet besök av en terapihund. Under hösten har även en miniponny besökt de boende på ett vård- och omsorgsboende, vilket var uppskattat.

Resultatet av brukarundersökningen visar att 63 procent av de svarande är nöjda med de aktiviteter som erbjuds på boendena. Det finns en viss skillnad mellan kvinnor och mäns svar, där kvinnor är mer nöjda med aktiviteterna än män. Resultatet för kvinnor är 65 procent och för män 58 procent. Resultatet avser samtliga svarande som fått sitt beslut om boende från Bromma stadsdelsnämnd. För merparten av de kommunala boendena är resultaten något lägre än det totala. På Brommagården är 56 procent av de svarande nöjda med aktiviteterna, på Sörklippan uppgår motsvarande siffra till 43 procent och på Mälarbackens demensboende är resultatet 50 procent. På Mälarbackens somatiska avdelningar uppgår resultatet däremot till 70 procent nöjda. Det är svårt att veta vad det låga resultatet kan bero på, men ett antagande kan vara att vid demensboenden är det en anhörig eller närstående som har besvarat enkäten och den svarande är då inte alltid informerad om aktivitetsutbudet på samma sätt som när den boende har besvarat enkäten själv. Detta kan delvis förklara skillnaden mellan resultatet på Mälarbackens somatiska avdelningar och avdelningar med demensinriktning.

Utemiljö

Under 2023 kompletterades Åkeshovs arboretum med digitala filmer och analoga skyltar för att på ett pedagogiskt sätt skapa intresse för natur och biologisk mångfald i allmänhet, och träd i synnerhet. Projektet ”När träden får berätta” har varit ett samarbete mellan stadsmiljö och förskola.

För att skapa möjlighet till mer spontanaktivitet och locka fler Brommabor att besöka södra delen av Tunnlandsparken sökte och beviljades förvaltningen trygghetsmedel för att anlägga ytterligare ett utegym som har anlagts under hösten 2023. Utegygmet är en del i och ett komplement till upprustningen av hela Tunnlandsparken som genomförs i samarbete med trafikkontoret.

Följande spontanaktivitetsytor har färdigställts eller påbörjats under året:

- Utegygmet i Tunnlandsparken – färdigställd

- Lönneberga Cykelpark – färdigställd
- Diskgolfbana vid Kvarnbacksvägen/Linta – färdigställd
- Pumprack Eneby – påbörjad, färdigställs 2024.

Under höstlovet genomfördes en tillgänglighetsinventering av förvaltningens lokal- och parkytor. Fem feriearbetare genomförde tillgänglighetsinventeringen samt följde upp vissa objekt från 2022 års inventering. Resultatet har återkopplats till verksamheterna för fortsatt hantering.

Stöd till föreningar

Förvaltningen har genomfört en översyn av egna lokaler gällande möjligheten att hyra ut lokaler till föreningslivet under tider då förvaltningen inte nyttjar dessa. Möjligheterna att implementera uthyrningsförfaranden har setts över under hösten 2023 och det har visat sig vara komplicerat och i vissa fall oframkomligt eftersom förvaltningen är beroende av fastighetsägarens villkor.

Föreningsbidrag har beviljats till 15 ideella föreningar som bedriver verksamhet som kompletterar eller stödjer nämndens verksamheter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	89	91 %	86 %	91	85 %	75 %	2023
  Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	55	53 %	59 %		77 %	77%	2023
Analys Resultatet kommer från skolenkäten och avser svar från elever i åk 5 och 8 i grundskolan. Trots att årsmålet, som är lika med stadens årsmål, inte uppnås gällande deltagande i kulturaktiviteter, är andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter betydligt högre (81 procent). Utfallet visar på en mindre skillnad mellan flickor och pojkar, där flickornas resultat är något högre än pojkarnas. Stadens resultat totalt (56 procent) visar också på en mindre skillnad mellan könen med ett högre utfall för flickor. Utfallet för staden totalt visar också på utmaningen att nå årsmålet om 77 procent. Ingen stadsdelsnämnd uppnår KF:s årsmål 2023.							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	82 %	83 %	82 %	81 %	80 %	76 %	2023
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	81 %	80 %	84 %	81 %	77 %	77%	2023
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	68 %	73 %	64 %	71 %	69 %	66 %	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Resultatet kommer från skolenkäten och avser svar från elever i åk 5 och 8 i grundskolan.							
Årets utfall visar att en större andel pojkar än flickor deltar i föreningslivet. Den största skillnaden mellan könen är att fler pojkar än flickor är med i en idrottsförening och då en förening med lagidrott. Av flickorna är 44 procent med i en lagidrott och 55 procent av pojkarna. Det är flickornas minskade deltagande i föreningslivet som har resulterat i ett lägre utfall jämfört med tidigare år. Statistiken visar att flickors deltagande i föreningslivet har minskat från 78 procent år 2020 till 64 procent 2023.							
Även om årsmålet inte uppnås helt får många fler ungdomar kontakt med föreningslivet än de som är med i en förening genom den samverkan förvaltningen har med föreningar i Bromma och dess närhet.							
Fritidsverksamheten arbetar med att slussa in ungdomar i föreningslivet. En prioriterad målgrupp i verksamheten är unga som inte deltar i föreningslivet.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31	

Nämndmål: 1.5.1 Brommaborna har tillgång till kultur, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nöjdheten med kulturlivet i stadsdelsområdet har ökat men är fortfarande lågt gällande kultur i form av teater, bio, musik och dans bland vuxna brommabor. I Bromma erbjuds framförallt kultur i form av trädgårdskultur och välskötta parker och naturområden. Under 2023 genomförs ett kulturprojekt i samverkan mellan stadsmiljöverksamheten och förskolan. Projektet innebär att analogt, digitalt och underhållande förmedla kunskapshöjande upplevelser om träden i parken. Parken kommer att lyftas som besöksmål för barnfamiljer, förskolor och andra intresserade både i och utanför Bromma.

Barn och unga i Bromma möter ett brett kulturutbud och har möjlighet att prova på eget skapande i förvaltningens fritidsverksamhet. Verksamheten erbjuder kultur- och andra fritidsaktiviteter till barn och unga, oavsett bakgrund, förkunskap eller förmåga. Under skolloven genomförs en mängd aktiviteter i samverkan med kultur- och idrottsföreningar.

Genom förskolans utbildning ska barnen få möjlighet att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans. Förskolan ska verka för att ge barn möjlighet att ta del av professionell kultur genom Kulan

och olika samverkansprojekt med biblioteken, Region Stockholm och Kulturskolan Stockholm. Förskolan är en mycket viktig arena för barns lärande av rörelse, motorisk förmåga och etablering av goda fysiska aktivitetsvanor. För att hälsosam livsstil ska bli en naturlig del av barnens dag är det viktigt att barnen har goda förebilder så att de kan etablera positiva levnadsvanor. Utbildningen ska utvecklas och utevistelsen ska öka för att ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och utveckla sitt intresse att vara fysiskt aktiva.

Verksamheter inom LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) ska bjuda in föreningsliv och andra organisationer för att inhämta information och samverka kring kultur- och idrottsaktiviteter för målgruppen.

På äldreomsorgens mötesplatser och träffpunkter som vänder sig till seniorer boende i Bromma, erbjuds både kulturaktiviteter och fysiska aktiviteter så som yoga, lättgympa, balansträning, gym och boule. Arbetet med att utveckla verksamheterna sker i samarbete med besökare, civilsamhälle och andra verksamheter inom stadsdelsområdet såsom Stockholms stad idrottsanläggningar. Under året planeras till exempel ett initiativ till samarbete mellan den förebyggande verksamheten och stadsdelsområdets simhallar. Förvaltningen ska också utreda möjligheten till samverkan i ett kulturprojekt mellan äldreomsorg, förskola och socialtjänst i vilket vård- och omsorgboendena kommer att bli involverade.

Föreningsbidrag delas ut en gång om året till lokala föreningar för att bidra till ett levande kultur- och föreningsliv inom stadsdelsområdet. Prioriterat områden 2023 är verksamheter som erbjuder barn och unga en aktiv fritid där alla kan delta på jämlika villkor.

Under inledningen av 2023 ska en översyn genomföras av förvaltningens egna lokaler gällande möjligheten att hyra ut lokaler till föreningslivet då förvaltningen inte nyttjar dessa.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förskolan ska genomföra ett projekt med Kulturskolan Bromma där barnen får ta del av professionell kultur	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Förskolan ska genomföra ett projekt med Region Stockholm om att öka kompetensen kring sång för och med barnen - Rösträtt	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Förskolans verksamheter ska implementera rörelsestrategin	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Förvaltningen ska anlägga ett utegym i enlighet med parkförsörjningsplanen	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Förvaltningen ska genomföra projektet Aboretum, talande träd, ett projekt som underhållande och pedagogiskt ska förmedla kunskap om träden.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Förvaltningen ska under sommaren arrangera Bromma Sportscamp i samverkan med föreningslivet	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska under tertial 1 göra en översyn av egna lokaler gällande möjligheten att hyra ut lokaler till föreningslivet under tider då förvaltningen inte nyttjar dessa.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ska utreda möjligheten till samverkan i ett kulturprojekt mellan äldreomsorgen, förskolan och socialtjänsten	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningens utförarverksamheter inom LSS ska bjuda in föreningar och andra organisationer för information och dialog om aktiviteter för målgruppen	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Äldreomsorgens förebyggande verksamhet ska utveckla samarbete med stadsdelsområdets simhallar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 1.5.2 Brommaborna har tillgång till grönområden i välskötta, tillgängliga och välkomnande parker

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Det är viktigt att brommabor och besökare är nöjda med utformning och skötsel av det gemensamma gröna rummet. En god stadsmiljö har betydelse för trivsel och livskvalitet och ska bidra till allmänhetens hälsa genom rekreativa och sociala mötesplatser som är tillgängliga, trygga och säkra. Det ska finnas möjlighet till spontanaktiviteter för alla åldrar. I Bromma finns vackra promenadstråk, parker, badplatser, motionsspår och naturreservat. Parker och naturområden är en stor tillgång för såväl brommabor som besökare. För att öka utemiljöns tillgänglighet och användbarhet för alla oavsett funktionsförmåga ska enkelt avhjälpna hinder åtgärdas och naturreservat ska tillgängliggöras för personer med nedsatt funktion. Vid nya anläggningar i utemiljön ska tillgängligheten beaktas från början.

Arbetet med att rusta upp Åkeshovs arboretum blev klart 2021. I samverkan mellan stadsmiljöverksamheten och förskolan genomförs ett projekt – ”Talande träd” vars syfte är att förmedla information och kunskap om träden i arboretum.

För att få in olika perspektiv i arbetet inför större investeringar och planerade projekt i parkmiljöer tillvaratas synpunkter från allmänheten samt från rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ ♀ Andel brommabor som anser att det finns goda	73 %	74	72	75 %	80 %		2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
möjligheter till aktiviteter i parker och naturområden							
Analys							
<p>Utfallet för indikatorn hämtas från årets medborgarundersökning. Nöjdheten har minskat något jämfört med föregående år. En orsak kan vara att vissa av de planerade parkinvesteringarna i form av aktivitetsytor inte var färdiga och tagna i bruk vid tiden för medborgarundersökningen. En annan möjlig orsak till att årsmålet inte uppnås trots stora satsningar på nya aktivitetsytor kan vara att de satsningar som har gjorts och planeras vänder sig till en annan målgrupp än de som tar sig tid att besvara medborgarundersökningen. Medborgarundersökningen besvaras i högre utsträckning av äldre än av yngre. I den yngsta åldersgruppen 18-34 år har 80 procent svarat att de är nöjda med möjligheten till aktiviteter i parker och naturområden. Av de som är 65 år och äldre svarar 67 procent att de är nöjda. Jämförs resultatet med Skolenkätens resultat för frågan "Jag är nöjd med möjligheterna att spontanidrotta i Stockholm" svarar 82 procent av barn och ungdomar i årkurs 2, 5 och 8 i Brommas skolor att de är nöjda.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska anlägga två badbryggor - en vid Ångby Park i Blackeberg och en vid badklippan i Nockebyhov	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ska inom ramen för parkinvesteringar genomföra tillgänglighetsåtgärder	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ska upprätta en kommunikationsplan för 2023	2023-01-01	2023-06-30	
✓ Förvaltningen ska upprätta en utvecklingsplan för Bromma utifrån enkätresultat 2022 om aktivitetsytor.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundas på att tre av fyra mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt och ett mål har bedömts vara delvis uppfyllt.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.1, Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring**, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Förvaltningen arbetar aktivt med att minska klimatpåverkan bland annat genom att främja återbruk, effektivisera energianvändningen i de egna lokalerna och genom att sortera avfall.

Förvaltningens verksamheter har bidragit till målen i stadens miljöprogram 2020-2023 genom ett antal insatser inom programmets olika områden. Till exempel pågår ett arbete med att minska plastinköp, minska köttkonsumtion och att prioritera ekologiska inköp. En plan för

området miljö och klimat har tagits fram, där brommabor informeras genom sociala medier och annonser i lokaltidningen.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 2.2, *Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Förvaltningen har vidtagit ett flertal åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden. Till exempel har ett stort antal högstubbar lämnats kvar efter att grövre träd har fällts, ekar har planterats, holkar har satts upp för både fladdermöss och fåglar, vattensalamandrar har räddats, invasiva växter har bekämpats och nya faunadepåer har skapats. Informationsinsatser har också genomförts för att öka medvetenheten om biologisk mångfald inom stadsdelsområdet.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 2.3, *Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Förvaltningen har arbetat med att förbättra gång- och cykelvägars tillgänglighet och trafiksäkerhet på parkmark. Anmälningar om nedfallna träd, grenar och andra hinder har hanterats snabbt. Resultatet i årets medborgarundersökning visar att upplevelsen av tillgänglighet och trafiksäkerhet för gående och cyklister förbättrats jämfört med 2022.

Effektiva och hållbara transporter främjas inom förvaltningen. Förvaltningens medarbetare har i huvudsak transporterat sig via gång, cykel och kollektivtrafik. Digitala möten har prioriterats när det har varit möjligt.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 2.4, *Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer*, gör förvaltningen bedömningen att målet delvis har uppfyllts.

Under året har förvaltningen fokuserat på att främja hållbar vård och omsorg. Ett åtgärdsområde har varit att minska inköp av engångsprodukter och plast.

Stadens kemikaliehanteringssystem, Chemsoft, har uppdaterats inom samtliga verksamheter. Genom systemet får verksamheterna ökad insikt om sina kemiska produkter och möjligheten att identifiera och ersätta de som innehåller risk- och utfasningsämnen.

Åtgärder har genomförts för att öka andelen ekologiska livsmedel. Till exempel vegetariska menyer inom förskolan och olika kompetenshöjande insatser. Goda exempel har delats mellan både verksamheter och stadsdelsförvaltningar.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för tre av fyra underliggande indikatorer har uppnåtts och årsmålet för en indikator har delvis uppnåtts. Bedömningen grundar sig också på att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Klimatpåverkan

Förvaltningen har under 2023 genomfört medvetna åtgärder för att främja stadens miljö- och klimatmål. Den reviderade interna miljö- och klimathandlingsplanen för 2024 visar på en strategisk inriktning för att stärka miljöarbetet inom förvaltningen.

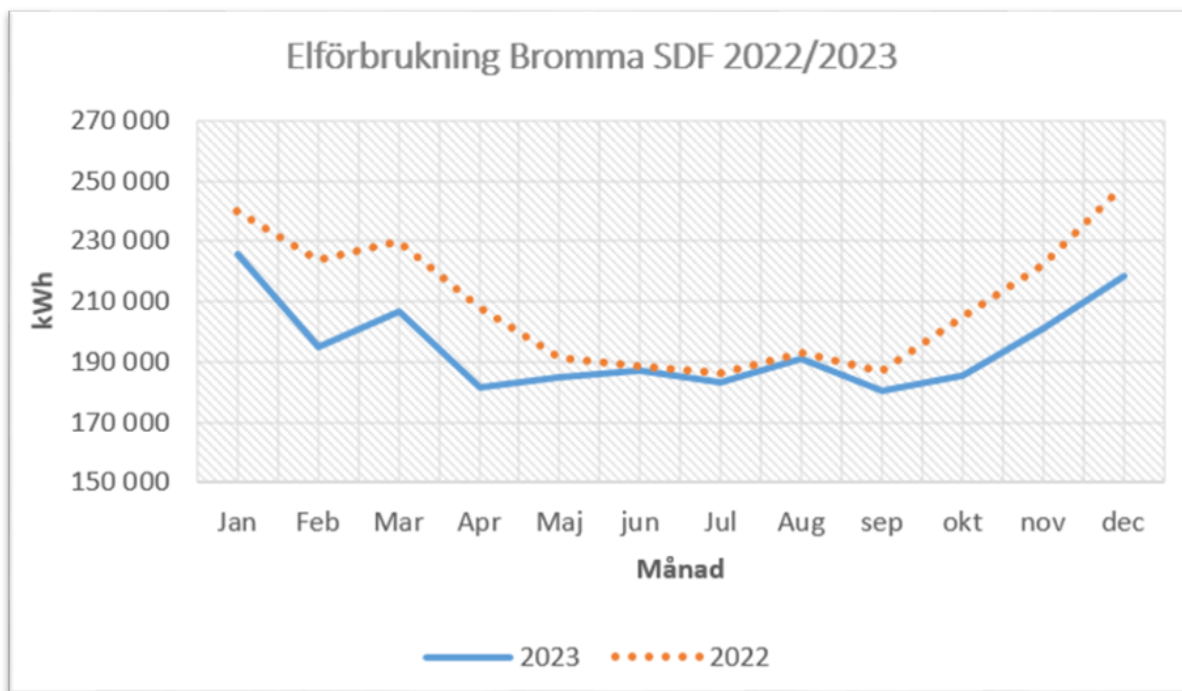
Användningen av stadens återbrukscentrum, Stocket, vid annonsering om möbler och inventarier samt fokus på begagnade möbler signalerar en praktisk tillämpning av cirkulär ekonomi och ett steg mot minskad klimatpåverkan.

I Brommas utemiljöer förlängs livslängden på material genom bevarande och återanvändning av äldre mark- och lekplatsutrustning. Återplanteringen av träd och återanvändning av sand från lekplatserna bidrar till att minska resursanvändningen.

Inom verksamhetslokaler har förvaltningen genomfört konkreta åtgärder som att sänka värmen samt installera solfilm för att minska energiförbrukningen och förbättra inomhusklimatet. Förvaltningen har under 2023 varit ett aktivt stöd gällande verksamheternas avfallshantering genom samverkan med fastighetsägarna. För att minska fettutsläppen i avloppet har förvaltningen installerat fettavskiljare på två förskolor och genomfört en inventering för att identifiera andra förskolor som behöver fettavskiljare, särskilt i verksamheter som serverar fler än 25 portioner. Utmaningar har uppstått på grund av brist på utrymme, vilket komplicerar möjliga framtida installationer. Ansvarsfördelningen innebär att förvaltningen ska täcka kostnaderna. Möjligheten att söka medel ska undersökas under 2024 för att stödja genomförandet av åtgärderna samt att fortsätta med inventering.

Elförbrukning

Under 2023 har arbetet fortsatt med att tillämpa tidigare framtagna åtgärdsplaner för minskad energiförbrukning. Under perioden januari 2023 till december 2023 låg förvaltningens förbrukning på 2,3 GWh. Det innebär en minskning 7,2 procent jämfört med föregående år. Energieffektiviseringen kan bero på flera olika faktorer. Åtgärder och beteendeförändringar har genomförts i verksamheterna för att minska elförbrukningen utan betydande verksamhetspåverkan. Andra faktorer som påverkar energiförbrukningen är förändringar av lokalyta.

Diagrammet visar elförbrukningen där Bromma stadsdelsförvaltning står som kund på abonnemanget. Omfattar inte lokaler som ägs av SISAB eller Micasa där förvaltningen bedriver verksamhet eller lokaler som har elmätare som är registrerad på annan fackförvaltning.

Stockholms stads miljöprogram 2020-2023

För att bidra till att målen i stadens miljöprogram uppnås har förvaltningen fortsatt arbetet med följande:

Samverkan:

- Förvaltningen har aktivt deltagit i revideringen av stadens miljöprogram, genom att bidra med perspektiv och inspel för genomförandet.
- Delaktighet i stadens nätverk för miljösamordnare möjliggör månatliga möten för information, diskussion och kunskapsutbyte.
- Intern samverkan kring miljöfrågor inom förvaltningen främjas genom att utpekade roller ingår i ett miljönätverk.

Inköp:

- Pågående arbete fokuserar på att minska plastinköp i förvaltningens verksamheter och plastbaserade kontorsmaterial på förvaltningskontoret.
- Verksamheter som hanterar livsmedel strävar efter att välja klimatsmarta alternativ, minska köttkonsumtionen och prioritera ekologiska inköp.
- Kemikaliehantering utvärderas genom stadens kemikaliesystem Chemsoft, med målet att byta ut eller ersätta produkter som innehåller skadliga ämnen.
- Implementeringen av Byggvarubedömning (BVB) inom stadsmiljöverksamheten

möjliggör granskning av kemikalieanvändning i egna byggprojekt och fasar ut skadliga kemikalier.

Kommunikation:

- Utbildning i hållbara kontor har genomförts för att öka engagemanget bland anställda för medvetna inköp, hållbar/effektiv resursanvändning och återvinning.
- Chefer har deltagit i e-utbildning om stadens miljöprogram för att implementera miljöprogrammet i hela förvaltningen.
- Förvaltningen har tagit fram en plan för området miljö och klimat där bland annat brommaborna informeras via sociala medier och lokala annonser i tidningen.

Innovation:

- Vid byte av kontorsmaterial i plast har ett arbete startats för att etablera ett kretslopp för kontorsmaterial på förvaltningskontoret.
- Återanvändning av sandlådesand från lekplatser sker för att skapa sandbäddar som fungerar som boplatser för marklevande insekter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	100 %				100 %	100 %	2023
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,7 kg CO2 per kg livsmedel			1,7 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per livsmedel	1,6 kg CO2 per livsmedel	2023
Analys Det förekommer betydande skillnader mellan olika verksamheter. Utfallet för förskolan är lägre 2023 jämfört med föregående år. Minskning kan härledas till verksamhetens åtgärder för att främja en näringsriktig kost och införandet av gemensamma menyer samt till ökade kostnader för livsmedel. Faktorerna har tillsammans medfört ökad användning av säsongens grönsaker och frukter, samtidigt som ett större fokus har lagts på närodlade produkter. I andra delar av förvaltningens verksamheter är det köttkonsumtionen som påverkat resultaten. Arbetet för att uppfylla stadens mål kommer att fortsätta under 2024. Vid analysen bör det noteras att under 2023 genomförde förvaltningen en registerkorrigerig i Hantera Livs-verktyget, där kundnummer och verksamheter som var felaktiga har rättats till.							
  Köpt energi i stadens verksamheter	2,3 GWh				2,6 GWh	1945 GWh	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Stadshus AB och Stockholm Exergi inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	2023-01-01	2023-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.1.1 Brommaborna vistas i en hälsosam, klimatsmart och hållbar miljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter ska bidra till en hälsosam, klimatsmart och hållbar miljö. Den lokala miljö- och klimathandlingsplanen konkretiserar målen i Stockholms stads miljöprogram 2020-2023. Förvaltningen arbetar med att kartlägga hur verksamheterna kan minska sin klimatpåverkan. Verksamheterna får därefter stöd i genomförandet av åtgärder. Klimatförbättrande åtgärder sker till exempel genom investeringar och beteendeförändringar. Skadliga material och plaster ska fasas ut, framförallt i verksamheter där barn och unga vistas.

Verksamheter som serverar mat ska genom ökad medvetenhet och kunskap minska den negativa klimatpåverkan. Genom verktyget Hantera Livs och regelbunden uppföljning ska förvaltningen få ner sina utsläpp från livsmedel. Föregående års matsvinnsmätningar visar att matsvinnet i verksamheterna har minskat. Förvaltningen fortsätter med matsvinnsmätningar i fler verksamheter än tidigare. De måltider som serveras ska utgå från medvetna klimat- och livsmedelsval och bidra till minskat utsläpp av växthusgaser.

Verksamheterna arbetar med att förebygga avfall, bland annat genom minskad användning av engångsprodukter och onödiga plastprodukter. Verksamheterna återanvänder, sorterar och återvinner avfall. Det pågår en dialog med fastighetsägare där matavfallssortering saknas med avsikt att säkerställa att samtliga verksamheter som berörs av matavfallsobligatoriet förses med nödvändig infrastruktur för insamling av matavfall. Förvaltningen bidrar till produktionen av biokol genom att levererar växtmaterial efter till exempel röjningar. Vid upprustning av utemiljöer återanvänds material. När möbler och andra inventarier behöver införskaffas används i första hand Stocket. Stocket används också för att annonsera ut möbler och inventarier som inte längre behövs.

Verksamheterna genomför åtgärder och upprättar rutiner för att minska elförbrukningen utan att det ska få en betydande påverkan på verksamheten. I dialog med fastighetsägare utreds behovet av att byta ut gamla vitvaror och belysning.

För att bidra till den lokala elproduktionen framför förvaltningen till de kommunala fastighetsbolagen önskemål om att installera solceller på nybyggnation och på befintliga fastigheter där det är lämpligt. I samband med nybyggnationer ska förvaltningen verka för etablering av laddinfrastruktur för elbilar/laddhybrider.

Förvaltningen ska se över om det är möjligt att bygga en förskola i trä utan att det blir kostnadsdrivande.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla verksamheter ska genomföra åtgärder för att minska elförbrukningen utan betydande påverkan på verksamheten	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Samtliga chefer ska genomföra miljöförvaltningens digitala utbildning "Stockholms miljöprogram 2020-2023 - vägledning, inspiration och stöd	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Samtliga verksamheter ska finna och genomföra klimaförbättrande åtgärder inom den egna verksamheten. I verksamheternas T2:or ska alla klimaförbättrande åtgärder som har genomförts och planeras redovisas. Utifrån redovisningarna utses årets klimatsmarta verksamhet i Bromma.	2020-01-01	2023-12-31	
✓ Verksamheter som serverar mat ska mäta matsvinn minst två gånger per år	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålet för den underliggande indikatorn har uppnåtts. Bedömningen grundar sig också på att underliggande nämndmål bedöms ha uppfyllts helt samt att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Förvaltningen har genomfört en rad åtgärder för att vidareutveckla och stärka de ekologiska värdena i stadsdelsområdets parker, naturområden och naturreservat.

Medel beviljades för följande genomförda insatser:

- Utveckla Ålstenparkens natur- och vistelsevärden enligt skötselplan
- Stärka/utveckla naturvärden inom Grimsta-Blackeberg naturstråk
- Bekämpa invasiva växter
- Plantera ekar i Sundby friområde

Ytterligare åtgärder för att bidra till den biologiska mångfalden har genomförts under året:

- Högstubbar har lämnats kvar vid fällning av grövre träd
- Sju nya fladdermusholkar, två tornfalksholkar och två kattuggleholkar har satts upp
- Verksamheten har räddat 48 rödlistade större vattensalamandrar och 600 mindre

vattensalamandrar i samarbete med Olovslundskolan

- Vatten har fyllts på i hållkarsdammen under torrperioden i början av sommaren i Beckomberga
- Slätter med uppsamling har utförts på ytor om 408 000 kvm.
- Bekämpning av invasiva arter såsom parkslide, jättebalsamin och gul skunkkalla har pågått under växtsäsongen
- Ett 30-tal nya faunadepåer har skapats
- Arbetet med omklassning av gräsytor till slätterängar på lämpliga platser har fortsatt. En inventering av pollinatörer och deras födoresurser har genomförts på gräsytor med olika skötselmetoder. Resultatet kommer att ligga till grund för framtida justering av skötselmetoder. Rödlistade djurarter förekom på åtta av elva inventerade ytor.

För att informera brommaborna och andra intresserade har det satts upp informationsskyltar om högstubbar och groddjur. För att informera om Brommas naturreservat har 300 broschyrer delats ut.

Projektet ”När träden får berätta” i Åkeshovs arboretum, med digitala filmer och analoga skyltar, förväntas skapa intresse för natur och biologisk mångfald. Invigningen ägde rum i september.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbeklädda väggar	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Farsta stadsdelsnämnd utreda förutsättningarna, med syfte att inrätta naturreservat, i Ålstensskogen/Storskogen och Majroskogen	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, med Malmö stad som förebild, ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.2.1 Brommaborna har tillgång till parker och grönområden som klarar nya klimatförutsättningar och bidrar till biologisk mångfald

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen ska vidareutveckla och stärka de ekologiska värdena i stadsdelsområdets parker, naturområden och naturreservat utifrån stadens handlingsplan för biologisk mångfald. Åtgärder för biologisk mångfald genomförs utifrån handlingsplanen. Förstärkning sker av kärnområden och livsmiljöer för prioriterade arter så att spridningsfunktioner för lokala spridningssamband fungerar. Ekologiskt kritiska områden och svaga länkar identifieras så att lämpliga förstärkningsåtgärder kan planeras.

Särskilt fokus är på

- åtgärder som gynnar grova träd, sammanhängande skog och död ved – särskilt för arter knutna till ekmiljöer och äldre barrskog,
- åtgärder som minskar trafikens barriäreffekt och förstärker livsmiljön för groddjur och andra våtmarksarter,
- åtgärder som ökar artmångfalden i gräsmarker och planteringar – särskilt för pollinatörer,
- åtgärder som förstärker stränder som livsmiljöer och spridningsvägar.

För att lindra konsekvenser av klimatförändringar planteras träd, död ved sparas till faunadepåer, upprustade parker klimatanpassas och material återanvänds. För att ytterligare stärka de ekologiska värdena i stadsdelsområdet samverkar förvaltningen med miljöförvaltningen i arbetet med stadsdelsvisa åtgärdsprogram (SÅP) som innehåller platsspecifika åtgärdsförslag för Bromma. Samverkan sker också genom de lokala åtgärdsplanerna (LÅP) för Judarn, Kyrksjön, Räcksta träsk, Ulvsundasjön och Bällstaån.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal åtgärder som sammantaget ökar den biologiska mångfalden i Bromma	100 st				100 st		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska ansöka om medel för biologisk mångfald och/eller klimatinvesteringar.	2023-01-01	2023-04-30	
 Förvaltningen ska genomföra åtgärder för biologisk mångfald (till exempel omklassa fler ytor för blomsterängar, låta fallna träd ligga kvar)	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen ska upprätta en kommunikationsplan för 2023	2023-01-01	2023-06-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för de två underliggande indikatorerna har uppnåtts och att nämndens aktiviteter som bidrar till målpuppfyllnaden har genomförts.

Gång- och cykelbanor

Brommas gång- och cykelbanor på parkmark ska vara framkomliga och trafiksäkra. Enligt resultatet i årets medborgarundersökning har upplevelsen av tillgänglighet och trafiksäkerhet för gående och cyklister förbättrats jämfört med 2022.

Förvaltningens nya parkentreprenörs insatser på gång- och cykelvägar på parkmark har fungerat tillfredställande under året. Förvaltningen genomför löpande uppföljningar av entreprenaden samt stickprovskontroller efter varje snö- och halkpådrag. Kontrollerna ger möjligheten till att påtala förbättringsåtgärder för entreprenaden i ett tidigt skede.

Anmälningarna som inkommit under året har till största delen handlat om nedfallna grenar och träd. Även snöröjning/halkbekämpning och ojämnheter på ytorna har anmälts. Klagomål/felanmälningar om halka samt borttagning av hinder på gång- och cykelvägar har åtgärdats skyndsamt. Under vinterperioden åtgärdas ojämnheter temporärt, därefter åtgärdas dessa permanent när väderleken tillåter.

Effektiva och hållbara transporter

Förvaltningens medarbetare har i huvudsak transporterat sig via gång, cykel och kollektivtrafik. Medarbetare känner till möjligheterna och använder fossilfria färdmedel i tjänsten. Digitala möten har prioriterats när det har varit möjligt. Förvaltningens mål att resor med flyg ska undvikas helt har uppfyllts.

Under året har förvaltningen bytt lokal för en av hemtjänstgrupperna. I samband med detta var det nödvändigt att byta ut fyra elbilar till etanolbilar eftersom det visade sig vara svårare än förväntat att anlägga laddinfrastruktur i anslutning till verksamhetslokalen. För att bidra till stadens klimatmål behöver förvaltningen hitta en annan lösning när leasingavtalen för dessa bilar avslutas. Inför framtiden kommer möjligheten till laddinfrastruktur i anslutning till hyrda lokaler att säkerhetsställas innan flytt.

Nämndmål: 2.3.1 Gång- och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra

 Uppfylls helt

Beskrivning

Möjligheterna att gå och cykla i stadsdelsområdet ska vara goda. Det ska vara enkelt att ta sig fram till kollektiva färdmedel, oavsett funktionsförmåga.

Eftersom flera aktörer ansvarar för olika delar av stadsdelsområdets gång- och cykelvägnät, samverkar förvaltningen med trafikkontoret och andra berörda aktörer för att framkomligheten för gående och cyklister ska vara hög.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal klagomål/felanmälningar på cykel-och gångväg på parkmark	20 st				20 st		VB 2023
Analys Eftersom det nya underliggande ärendehanteringssystemet till synpunktsportalen, som togs i bruk under året, inte kan generera relevanta rapporter för att mäta indikatorn har en uppskattning gjorts av antal inkomna klagomål/felanmälningar.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen planerar att genomföra ett arbete med att förnya beläggningen på gång- och cykelvägen mellan Blackebergsbacken och Vinjegatan i Blackeberg	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.3.2 Brommas verksamheter har effektiva och hållbara transporter.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen arbetar för att skapa goda förutsättningar för hållbara tjänsteresor och miljöeffektiva transporter. Den kommande stadsövergripande resepolicyen för att minska klimatpåverkan från tjänsteresor ska följas.

Förvaltningens verksamheter använder klimatsmarta transportsätt så som cyklar, el-cyklar, elbilar och kollektiva färdmedel i det dagliga arbetet. Resor med flyg ska undvikas helt. Längre resor sker i första hand med tåg. Många möten genomförs även fortsättningsvis digitalt, vilket minskar resandet.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal tjänsteresor med flyg	0				0		VB 2023

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för två av fyra underliggande indikatorer har uppnåtts. Bedömningen grundar sig också på att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Verksamhet fri från skadliga kemikalier

Plast

Under 2023 har förvaltningen fokuserat på att främja hållbar vård och omsorg. Tillsammans med miljöförvaltningen har det genomförts informationstillfällen och en workshop för att implementera riktlinjerna för hållbar vård och omsorg, kopplade till stadens övergripande miljömål.

Ett specifikt åtgärdsområde har varit att minska inköp av engångsprodukter och plast inom vård- och omsorgsverksamheterna genom att synliggöra och analysera inköpsmönster.

Chemsoft

Under året har stadens kemikaliehanteringssystem, Chemsoft, uppdaterats inom samtliga verksamheter i Bromma. Genom detta system ges verksamheterna ökad insikt om sina kemiska produkter och möjligheten att identifiera och ersätta de som innehåller risk- och utfasningsämnen. För att säkerställa effektiv och korrekt användning har utbildningstillfällen i Chemsoft erbjudits till rapporteringsansvariga, och en lokal anvisning har tagits fram. Det krävs ytterligare arbete för att tydliggöra vikten av att arbeta med kemikaliehantering inom förvaltningen. Även om flera verksamheter har väl fungerande arbetssätt saknar många fortfarande ett uppdaterat register över de kemikalier som hanteras inom verksamheten. Arbetet med Chemsoft och implementeringen av den lokala anvisningen kommer att fortsätta under 2024.

Byggvarubedömning - BVB

Under året har systemet BVB, implementerats. Alla medarbetare inom stadsmiljöverksamheten har fått en introduktion. BVB används för att se över vilka kemikalier som används i förvaltningens egna byggprojekt och för att fasa ut skadliga kemikalier. Verksamheten har krävställt entreprenören att använda systemet. Inga avvikelser är inrapporterade. Förvaltningen har genomfört stickprovskontroller under året. Både förvaltningens och entreprenörernas användning av BVB kommer att fortsätta utvecklas under

2024 då utvalda projekt kommer att loggas och följas upp.

Ekologiska måltider och livsmedel

Årets mål för ökad andel ekologiska livsmedel och måltider har inte uppnåtts på grund av utmaningar såsom begränsat utbud och stigande livsmedelspriser. Trots detta pågår ett arbete för att öka andelen ekologiska livsmedel. Åtgärder såsom vegetariska menyer inom förskolan och kompetenshöjande insatser har genomförts och goda exempel delas mellan både verksamheter och stadsdelsförvaltningar.

Fördjupat samarbete mellan verksamheter och stadsdelsförvaltningar, samt en öppen plattform för kommunikation och erfarenhetsutbyte, kan underlätta att nå stadens mål om ekologiska livsmedel.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %				100 %	100 %	2023
  Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	94				88	88 %	2023
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	46,96 %			42,94 %	70 %	70 %	2023
<p>Analys</p> <p>Även om utfallet ligger långt under årsmålet har det skett en förbättring jämfört med föregående år. Samtliga verksamheter upplever att är det svårt att nå årsmålet med det utbud som finns hos leverantörerna och på grund av de ökade livsmedelspriserna. Trots utmaningarna pågår det ett medvetet arbete för att öka andelen ekologiska livsmedel i verksamheterna. Bland annat genomförs kunskapshöjande insatser och goda exempel delas mellan både verksamheter och stadsdelsförvaltningar.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 2.4.1 Brommabornas hälsa främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter ska erbjuda en hälsosam miljö fri från skadliga kemikalier. Användningen och exponeringen av skadliga kemikalier ska fortsatt minska. Kunskapen ska öka hos förvaltningens medarbetare om hur man gör miljöpositiva val och inköp. Andel skadliga produkter ska ersättas med mer miljövänliga produkter. Kemikaliehanteringssystemet Chemsoft används för att kartlägga, riskbedöma och byta ut kemikalier som används i verksamheterna.

I verksamheter som serverar mat ska kraven vara höga på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning. Andelen ekologiska måltider och livsmedel har minskat under föregående år. Förnyade insatser ska genomföras för att vända den negativa trenden. Bland annat ska en utbildningssatsning genomföras för att öka kompetensen hos kökspersonal.

Avfallsmängderna ska minska genom återbruk och genom att användningen av plast- och engångsartiklar minimeras.

Samarbete med näringslivet för utveckling av ett hållbart samhälle sker bland annat genom byggvarubedömningar - BVB. Byggvarubedömningar görs vid ny- om- och tillbyggnader. BVB innebär att byggrelaterade produkter bedöms utifrån kemiskt innehåll, miljöpåverkan under livscykeln. Bedömningen görs för att främja produktutveckling mot en giftfri och god miljö och hållbara leveranskedjor.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare inom förskolan som gått Kemikaliecentrums halvdagsutbildning eller webbutbildning	15 %				50 %		2023
Analys Två av åtta förskoleområden uppnår årsmålet. Inom dessa områden har 75 procent respektive 90 procent av medarbetarna genomfört utbildningen. Några förskoleområden har påbörjat utbildningen med prioritering på ledningsgruppen för att sedan fortsätta med personalen under början av 2024.							

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Samtliga verksamheter ska genomföra åtgärder för en mer giftfrimiljö	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Utbildning i näringslära och klimatsmart mat ska genomföras för kökspersonal	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Vägledning för kemikaliesmart förskola ska implementeras i förskolans verksamheter	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundas på att sex av sju mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt och ett mål har bedömts vara delvis uppfyllt.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1, *Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd***, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Nämndens resultat för 2023 efter resultatöverföringar uppgår till 1746,9 miljoner kronor efter fondförändringar och nettobudgeten för 2023 uppgår till 1762,6 miljoner kronor. Resultatet ligger 15,7 miljoner kronor över budgeten som därmed är i balans.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2, *I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb***, gör förvaltningen bedömningen att årsmålet har uppfyllts.

Förvaltningens enhet för arbete och försörjning handlägger drygt 300 hushåll i Bromma som är i behov av ekonomiskt bistånd. Antalet bidragshushåll har minskat med cirka tio procent sedan föregående år. Det ekonomiska biståndet är också något lägre jämfört med föregående år. För att möjliggöra för nyanlända i Bromma att snabbt nå egen försörjning och att etablera sig i samhället fortsätter stödet till målgruppen utvecklas.

Förvaltningens verksamheter har tillsammans tagit fram 636 platser för feriejobb. Av dessa har 205 platser tilldelats andra stadsdelsförvaltningar.

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Det är framförallt inom förskolans och äldreomsorgens utförarverksamheter som platser har erbjudits.

I det näringslivsfrämjande arbetet har förvaltningen samverkat med det lokala näringslivet bland annat i trygghetsfrågan. Platssamverkan på Brommaplan har ökat trivseln och tryggheten på platsen till gagn för både företag och människor som vistas där.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 3.3, I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Förvaltningen har fortsatt arbeta aktivt för att förebygga vräkningar och hemlöshet, särskilt gällande barnfamiljer. En barnfamilj med ett barn har vräkts från sitt boende. Familjen bodde olovligen i andra hand. Det var förstahandshyresgästen som vräktes. Samarbetet med SHIS fortsätter att utvecklas för att möta behoven hos barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden att hitta mer permanenta lösningar.

Personer som beviljats tillfälligt boende av socialtjänsten har fått stöd att komma vidare i sin process att ta sig ur hemlöshet. Inriktning för försöks- och träningslägenheter är att ge brukarna förutsättningar att ta sig ur hemlöshet.

Personer med funktionsnedsättning som söker bostad med särskild service har fått information om möjligheten att söka kommunalt bostadsbidrag (KBF) för att inte hindras från en bostad av ekonomiska skäl. Äldre har informerats på ett tidigt stadium om vilka boendialternativ som finns för att bättre kunna planera ett tryggt och tillgängligt boende.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 3.4, Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb, gör förvaltningen bedömningen att målet delvis har uppfyllts.

Den årliga medarbetarenkäten visar på samma resultat för AMI som föregående år med vissa förbättringar bland yngre medarbetare. Kvinnor är överlag mer nöjda än männen och den äldsta medarbetargruppen (från 55 år) har genomgående högsta AMI. Olika insatser har genomförts under året för att öka medarbetarnas motivation och engagemang. Bland annat har arbetet med att stärka och utveckla ett aktivt medarbetarskap påbörjats.

En av de största utmaningarna är kompetensförsörjningen. Bromma har fortsatt arbetet med att stärka arbetsgivarvarumärket för att attrahera fler medarbetare att söka sig till Bromma. Att behålla och utveckla medarbetare är också prioriterat.

För att minska andelen timavlönade har bemanningsteam och resursteam inom vård- och omsorgsverksamhet startats upp och inom förskolan har det använts fastanställda vikarier.

Sjukfrånvaron fortsätter att minska. Tidiga insatser, uppföljningar och hälsofrämjande åtgärder samt samarbetet med Försäkringskassan och arbetslivsinriktad rehabilitering är strategier för att minska sjukfrånvaron och främja hälsan hos medarbetare.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 3.5, Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

För att säkerställa att upphandlade leverantörer inte bidrar till brottslighet, att avtalen följs och att arbetsrättsliga kontraktsvillkor vid upphandling uppfylls genomförs ett antal åtgärder.

Risken för att medarbetare och chefer utsätts för otillåten påverkan har lyfts i verksamheterna. Ett särskilt APT-material har tagits fram.

En nysatsning på förvaltningens systematiska informationssäkerhetsarbete har skett under året. Lokala tillämpningsanvisningar för informationssäkerhetsarbetet har fastställts. Arbetet

med att utse objektägare för de IT-tjänster som används av förvaltningens verksamheter har fortgått.

Beredskapshöjande insatser har genomförts under året. Ett större arbete har startats i höst med att revidera och uppdatera krisledningsplan, krisplaner och kontinuitetsplaner och arbetet fortsätter under våren 2024.

Åtgärder utifrån nämndens risk och sårbarhetsanalys (RSA) har genomförts och kontinuitetsplaner har upprättats eller följts upp. Arbetet med att testa planerna genom övningar intensifieras under 2024.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 3.6, *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med trygghetsskapande åtgärder utifrån stadens trygghetsprogram och den lokala överenskommelsen med polisen. I det trygghetsskapande arbetet har det genomförts regelbundna lägesbilder, trygghetsvandringar och medborgardialoger. För att öka tryggheten på Brommaplan och i Blackeberg arbetar förvaltningen med platssamverkan.

Förvaltningens relationsvårdsteam har haft en stor ökning av inkommande ärenden under 2023. Under hösten har samverkan fördjupats mellan Relationsvårdsteamet, lokalpolis och BIN-Vällingby.

En arbetsgrupp har skapats inom den lokala samverkansöverenskommelsen, som under 2024 har målsättningen att stärka stadens förmåga att motverka välfärdsbrott.

Arbetet mot våldsbejakande extremism är inkluderat i förvaltningens brottsförebyggande och trygghetsskapande samverkan med polis och skola.

Inom förvaltningens verksamheter har det genomförts olika aktiviteter i det preventiva arbetet kopplat till det ANDT-förebyggande arbetet (alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak).

Skötsel av parker och grönområden är viktigt för att öka tryggheten i stadsdelsområdet. Även förstärkt belysning och anläggandet av till exempel utegym minskar otryggheten då fler människor rör sig på platsen.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 3.7, *Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 har fortsatt under året.

Förvaltningen har startat ett internt nätverk för att öka samverkan mellan verksamheterna i arbetet med mänskliga rättigheter.

I förskolan är undervisningen utformad så att barnen får utvecklas i en öppen, jämställd och demokratisk förskola. Barnen görs delaktiga i undervisningen och utbildningen. Planeringen utgår från barnens tankar och teorier.

Arbetet med att öka barn och ungas delaktighet har fortgått inom socialtjänsten. Barns

rättigheter har säkerställts genom att barnkonsekvensanalyser har genomförts i ärenden som berör barn. Barnkonsekvensanalyser har också gjorts i tjänsteutlåtande där det är relevant. Barnperspektivet ska lyftas ytterligare i utredningar och i beslut där barn berörs.

Jämställdhetsarbetet integreras i det ordinarie arbetet, vilket innebär att skillnader mellan flickor/kvinnor och pojkar/män har uppmärksammats och analyserats. I tjänsteutlåtanden fortsätter förvaltningen att göra jämställdhetsanalyser när det är relevant.

Arbetet med att stärka de nationella minoriteternas rättigheter har utvecklats inom verksamheterna.

Inom förvaltningens verksamheter har det genomförts olika kompetenshöjande insatser gällande hbtqi utifrån verksamhetens behov.

För att stärka dialogen med brommaborna, föreningslivet och näringsidkare inom stadsdelsområdet har olika typer av dialogmöten och trygghetsvandringar genomförts. Förvaltningen har också prövat modellen medborgarbudget i ett projekt som har vänt sig till ungdomar i Bromma.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för de fyra underliggande indikatorerna har uppnåtts.

Budget i balans

Nämndens resultat för 2023 efter resultatöverföringar uppgår till 1746,9 miljoner kronor efter fondförändringar och nettobudgeten för 2023 uppgår till 1762,6 miljoner kronor. Resultatet ligger 15,7 miljoner kronor över budgeten som därmed är i balans.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,1 %			97,5 %	100 %	100 %	VB 2023
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	98,8 %			97,5 %	100 %	100 %	VB 2023
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			-1 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
Analys Arbetet har pågått under året men har inte hunnit färdigställas. Arbetet kommer löpa vidare under 2024.			

Nämndmål: 3.1.1 Brommas ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

 Uppfylls helt

Beskrivning

Driftbudgeten för Brommas stadsdelsnämnd är 1 722,6 miljoner kronor. Investeringsbudgeten är 24,2 miljoner kronor. Utgångspunkten för fördelningen av budgeten har varit att följa kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och att utifrån givna budgetramar uppnå högsta möjliga kvalitet i verksamheten.

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget samtidigt som måluppfyllelsen ska vara hög. Detta är en förutsättning för ekonomisk hållbarhet och en nämndbudget i balans samt för att KF:s inriktningsmål ska uppfyllas. Genom att använda tilldelade medel på ett resurseffektivt sätt säkerställs att en hög servicenivå till brukarna uppnås. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter. Vid prognostiserade underskott ska handlingsplaner upprättas och följas. Åtgärderna i handlingsplanerna stäms av månatligen i samband med budgetuppföljningen.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Prognostiserar en budget i balans	Ja			Ja	Ja		Sep 2023

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts.

Bedömningen grundar sig på att årsmålen för tio av tolv underliggande indikatorer har uppnåtts och årsmålet för en indikator har delvis uppnåtts. Bedömningen grundar sig också på att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Brommabor är självförsörjande

Förvaltningens enhet för arbete och försörjning handlägger drygt 300 hushåll i Bromma som är i behov av ekonomiskt bistånd. Antalet bidragshushåll har minskat med cirka tio procent sedan föregående år. Det ekonomiska biståndet är också något lägre jämfört med föregående år.

Andelen barn som ingår i familj som uppstår ekonomiskt bistånd har ökat något jämfört med föregående år. Orsaken till detta är att nyanlända familjer med många barn har sökt ekonomiskt bistånd då etableringsersättning är lägre än normen. Bedömningen är att ökningen kommer att fortsätta bland annat på grund av att boendetiden har förlängts i SHIS Bostäder för nyanlända familjer.

Arbetet med upprättande av förändringsplaner i såväl gamla som nya ärenden är fortsatt prioriterat för att tidigt kunna erbjuda stöd och insatser för att enskilda individer ska bli självförsörjande.

Arbetet fortsätter med målgruppen utan sjukpenninggrundande inkomst. En samverkan har påbörjats mellan myndighet, Bromma arbetsmarknadscenter och jobbtorg för att målgruppen ska gå vidare i insatser på jobbtorg och därmed närma sig den reguljära arbetsmarknaden.

Arbets sättet med konsultläkare och samverkan med regionen fortgår. Personer som har långvarigt ekonomiskt bistånd erbjuds arbetsmarknadsinsatser både internt och externt. Andelen långtidssjukskrivna har minskat från 31 procent till 25 procent på ett år, vilket visar att arbets sättet och samverkan med region Stockholm och Bromma arbetsmarknadscentrum resulterat i ett positivt resultat. Det systematiska arbetet med klienter för att få dem närmare arbetsmarknaden har bidragit till förflyttningar genom att flera som haft arbetsträning gått vidare till jobbtorg.

Arbetsmarknadsinsatser

Arbetsmarknadsinsatser som beviljas ska hålla en hög kvalitet och leda till förändringar för den enskilde mot självförsörjning genom arbete. Bromma arbetsmarknadscenter och enheten för arbete och försörjning samverkar i ärenden för att hitta lösningar till dem som har arbetsträning. Arbetsträning inom Bromma arbetsmarknadscenter har provat nya arbets sätt för att möta den ökade efterfrågan på tjänster inom arbetsmarknadsområdet. Syftet var att arbeta för att den enskilde får en högre grad av självförsörjning och att resurserna används mer effektivt. Arbetsträningsverksamheten har ökat i volym.

Sysselsättningsverksamheten erbjuder deltagare inom socialpsykiatri arbetslivsinriktade aktiviteter för sysselsättning och social samvaro i verksamhetens egna verkstäder.

Verksamheten har fortsatt en utmaning inom den ersättningsbaserade delen inom sysselsättningsverksamheten som har haft ett fortsatt lågt inflöde. Verksamheten har genom täta dialoger och information med biståndshandläggare inom socialpsykiatri arbetat aktivt för att få upp volym av deltagare.

Feriejobb

Under 2023 har förvaltningen tillhandahållit 636 platser för feriejobb. Av dessa har 205 platser tilldelats andra stadsdelsförvaltningar. Arbetstillfällena har fördelats mellan sommar- och höstlovsperioden. Förvaltningen har budgeterat för 425 ungdomar för feriejobb i stadens regi, fördelat på 325 på sommarlovet och 100 på höstlovet. Antal sökande ungdomar överskred detta med cirka 600 ungdomar men dessa fördelades ojämnt mellan sommar och höst. På höstlovet inkom endast 88 ansökningar varav 66 slutligen arbetade mot 100 som var målet. Fler killar än tjejer sökte feriejobb, men fler tjejer än killar tackade ja till ett feriejobb. En analys kan vara att fler killar ordnat feriejobb på egen hand samt att de feriejobbstillfällena som erbjöds var mer tilltalande för tjejer. Det stora flertalet arbetsplatser erbjuds inom äldre- och barnomsorg som generellt är ett mer kvinnodominerat yrkesområde.

VFU- verksamhetsförlagd utbildning

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör även en viktig rekryteringsgrund. Det är framförallt inom förskola och äldreomsorgens utförarverksamheter som platser har erbjudits. Platser har även erbjudits inom socialtjänsten och äldreomsorgens myndighetsutövning samt en plats inom stadsmiljöverksamheten och en inom förskolans stab.

Nyanlända

För att möjliggöra för nyanlända i Bromma att snabbt nå egen försörjning och att etablera sig i samhället fortsätter stödet till målgruppen utvecklas. Nyanlända erbjuds samhällsvägledning både via medborgarkontoret och via uppsökande arbete. Under inledningen av året skedde en minskning av nyanländas deltagande på medborgarkontorets bostadsvägledning. Den främsta orsaken till förändringen var att boendetiden numera är fem år istället för två år, vilket medförde att färre sökte stöd med bostadsvägledning. Genom information på Koppbacken om vikten av att fortsätta söka bostad exempelvis genom att ställa sig i bostadsköer och ta emot stöd från samhällsvägledarna och genom uppsökande arbete från samhällsvägledare har antalet som söker stöd för bostadsvägledning ökat. Medborgarkontoret har också utvecklat bostadsvägledningen och erbjuder utöver enskilda vägledningssamtal även grupper för bostadsvägledning. Deltagarna får information om bostadsmarknaden i Stockholm och övriga Sverige, hur man söker bostad och ställer sig i kö. Sju gruppträffar har hållits sedan 10 oktober.

Samhällsvägledarna på medborgarkontoret deltar regelbundet på nätverksmöten som samordnas av arbetsmarknadsförvaltningen avseende nyanlända. Totalt har nio nätverksmöten hållits.

Av totalt sju ärenden som avser nyanlända hushåll med försörjningsstöd har inget ärende avslutats under året. Vanligaste anledningen till att ett hushåll avslutas är att hushållet flyttar eller att utbetalningar av etableringsersättning kommit igång och att personen då blir självförsörjande. Boendekostnaderna är höga, vilket försvårar för familjerna att bli självförsörjande trots att de har etableringsersättning eller andra ersättningar från exempelvis Försäkringskassa och Arbetsförmedling.

En viktig del i arbetet med att erbjuda stöd för en snabb etablering är samverkan med organisationer och föreningar som bedriver verksamheter för nyanlända, vilket behöver utvecklas vidare under 2024.

Näringslivsfrämjande arbete

Förvaltningen har under året arbetat aktivt med samverkan med företag runt Brommaplan. Cirka 15 företagare utgör en integrerad del av platssamverkan och inbjuds regelbundet till lunchmöten, där lägesbild delas och gemensamma åtgärder/event planeras för att stärka gemensamma intressen och främja lokalt engagemang vid Brommaplan.

Under året anordnades ett stort trygghetsskapande event vid Brommaplan vid namn ”Sommar på Brommaplan” i samverkan med företag och näringsliv i området. Under hösten anordnades Brommaplansdagen i samverkan med kulturskolan, biblioteket samt företagare/näringsliv runt Brommaplan. Utvärderingar från evenemangen har visat att denna form av lokal företagssamverkan stärker inte bara näringslivets roll och samverkan med förvaltningen, utan skapar också en positiv känsla av trivsel och trygghet runt Brommaplan. Framöver kommer förvaltningen att fortsätta att främja och utveckla dessa initiativ för att stödja företagets tillväxt och bidra till en ännu mer levande och trygg stadsmiljö. En del av arbetet med detta är förvaltningens initiativ till ett nytt koncept med prisutdelning till lokala företag för att sätta lokal företagsverksamhet i fokus. Årets lokala företagsevening anordnades i november tillsammans med två andra stadsdelsförvaltningar. Företagare i stadsdelsområdet nominerades för olika kategorier, bland annat årets trygghetsskapande företag. Efter prisutdelningen anordnades en mingelmässa. Evenemanget skapade en dynamisk mötesplats där innovation och samverkan var i fokus.

Under hösten startade förvaltningen ett samverkansprojekt i Ulvsunda industriområde tillsammans med företagarföreningen i området. Projektet har en övergripande inriktning på trygghetsarbete. Samverkansgruppen har redan resulterat i konkreta åtgärder för att förbättra tryggheten i området. I samverkan ingår över åtta företag i området samt andra samverkansparter såsom trafikförvaltningen, trafikkontoret samt lokalpolisen.

Förvaltningen har också under året haft dialog i olika former med privata utförare av förskola, LSS-verksamhet och hemtjänst.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1,2 %			1 %	1 %	2,7 %	VB 2023
Analys							
Antalet barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd har ökat i Bromma. Flera nyanlända stora familjer söker ekonomiskt bistånd då etableringsersättning är lägre än normen. Ett ökat antal barn förväntas under de närmaste åren, bland annat på grund av den förlängda boendetiden för nyanlända familjer på SHIS boende i stadsdelsområdet.							
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,66 %	0,6 %	0,69 %	0,65 %	0,8 %	1,5 %	VB 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	100 %	100 %	100 %	100 %	70 %	Tas fram av nämnd	2023
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,43 %	0,38 %	0,47 %	0,44 %	0,5 %	1,0 %	VB 2023
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	636			478	475 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	25			9	15 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	89 st			126 st	70 st	Tas fram av nämnd	VB 2023
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	439 st	170 st	213 st	350 st	425 st	11 000	VB 2023

Nämndmål: 3.2.1 Brommaborna försörjer sig genom eget arbete

 Uppfylls helt

Beskrivning

Arbetet med att ge likställigt stöd till brommabor för att uppnå egen försörjning fortgår, med fokus på framförallt kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Samverkan är en nyckelfaktor i arbetet mot självförsörjning. Arbetet med befintliga samverkansformer är fortsatt prioriterat och vidareutvecklas kontinuerligt, framförallt för grupper som står långt från arbetsmarknaden. Samverkan sker bland annat med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen samt genom samverkansformen Finansiellt samordningsförbund inom rehabiliteringsområdet (FINSAM) mellan staden, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Stockholm. Förvaltningen har inlett ett arbete med en förtroendeläkare som ett led i arbetet. En effektiv användning av insatserna Stockholmsjobb, offentligt skyddad anställning (OSA), praktikplatser och förvaltningens egna arbetsmarknadsinsatser gör att vägen till självförsörjning blir kortare. Förvaltningen ska tillhandahålla fler platser än tidigare till Stockholmsjobb. Ett fortsatt utvecklingsområde är utökad intern samverkan för att öka antalet remisser till arbetsträning.

För personer med funktionsnedsättning ska insatsen daglig verksamhet utvecklas för att fler ska erbjudas arbetslivsinriktade insatser och få möjlighet att närma sig arbetsmarknaden. Brommas dagliga verksamhet kommer under året att utöka sin verksamhet och ta emot flera deltagare. I enlighet med stadens program för tillgänglighet och delaktighet ska personer med funktionsnedsättning i Bromma kunna delta på arbetsmarknaden, i arbetslivet eller i sysselsättning på jämlika villkor som andra och kunna försörja sig själva. För de personer som inte har möjlighet till ett arbete ska behoven av en meningsfull vardag säkerställas genom en individanpassad sysselsättning eller daglig verksamhet.

Ungdomar i Bromma får möjlighet till arbetslivserfarenhet och ett första steg in på arbetsmarknaden genom meningsfulla feriejobb på sommar-, höst- och vinterlov. Genom regional samverkan mellan feriehandläggare i stadsdelsförvaltningarna Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista och Bromma, utökas möjligheten till feriearbeten i ett större geografiskt område.

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör en viktig rekryteringsgrund.

Inom ramen för de upphandlingar som genomförs ska sociala krav ställas på de företag som blir upphandlade för att tillgängliggöra arbetsplatser.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel av försörjningsstödstagare som är långtidsarbetslösa som har beviljats insatser	25,17 %			15,07 %	10 %		VB 2023
 ♀ Antal personer med funktionsnedsättning med insatsen daglig verksamhet (LSS) eller sysselsättning (SoL) som tagit minst ett steg närmare ordinarie arbetsmarknad	16				12		VB 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningens verksamheter ska erbjuda platser för feriejobb på sommar-, höst- och vinterlov	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.2.2 Nyanlända etablerar sig på arbetsmarknad, bostadsmarknad och i samhällslivet

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Nyanlända som bosätter sig i Bromma ska erbjudas stöd för en snabb etablering i skola, arbetsliv och i samhället. En viktig del i detta är samverkan med organisationer och föreningar som bedriver verksamheter för nyanlända.

Stadens gemensamma integrationsarbete och mottagande av nyanlända ska skapa goda förutsättningar för nyanlända att snabbt etablera sig på arbetsmarknad, bostadsmarknad och i samhällslivet. För att möjliggöra för nyanlända i Bromma att snabbt nå egen försörjning och att etablera sig i samhället fortsätter stödet till målgruppen utvecklas. Nyanlända erbjuds samhällsvägledning både via medborgarkontoret och via uppsökande arbete.

Under tertial 1 2023 flyttas medborgarkontoret organisatoriskt från avdelning administration till avdelning socialtjänst och fritid. Syftet är en bättre och tätare samverkan mellan medborgarkontoret och enheten för arbete och försörjning i arbetet med nyanlända som bosätter sig i Bromma.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel nyanlända hushåll aktuella inom ekonomiskt bistånd som har avslutats	0 %			32,14 %	10 %		VB 2023
Analys Av totalt 31 ärenden som avser nyanlända hushåll har inget ärende avslutats under året. Vanligaste anledningen till att ett hushåll avslutas är att hushållet flyttar eller att utbetalningar av etableringsersättning kommit igång och att personen då blir självförsörjande. Boendetiden på SHIS-boendet har förlängts från två till fem år vilket har påverkat förutsättningarna för att uppnå årsmålet. Höga boendekostnader försvårar för familjerna att bli självförsörjande trots etableringsersättning eller andra ersättningar från exempelvis försäkringskassa eller arbetsförmedlingen.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska se över möjligheten att inrätta en samordnartjänst för att underlätta samverkan mellan medborgarkontoret och enheten för arbete och försörjning	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.2.3 I Bromma är samverkan med företagare god

● Uppfylls helt

Beskrivning

Arbetet inom ramen för stadens näringslivspolicy fortgår med särskilt fokus på samverkan med företagare i Bromma. En god samverkan med det lokala näringslivet kan bidra till fler arbetstillfällen. Fler personer får möjlighet att försörja sig genom eget arbete. Genom samverkan i olika former, till exempel platssamverkan, skapas kontaktytor både mellan olika företag och mellan företag och förvaltning. En god samverkan med det lokala näringslivet är betydelsefullt i arbetet med trygghetsfrågor och leder samtidigt till kontakter som möjliggör för fler praktikplatser för grupper som står långt från arbetsmarknaden. För att stärka samarbetet och tydliggöra kontaktvägar för företagen kring frågor avseende till exempel stadsmiljön fortsätter arbetet med att utveckla både företagsdialoger och kommunikation riktad till företagare i Bromma. Förvaltningen ska genomföra målgruppsanpassade dialoger utifrån geografiskt område och utifrån bransch. Till exempel riktade dialoger med företag inom stadsdelsområdet som bedriver äldreomsorg, förskola och friskola och dialoger med företagare inom ett specifikt geografiskt område.

Näringslivet i Bromma har en hög branschbredd och bidrar till utveckling av stadens verksamhet bland annat som leverantör och utförare av kommunal kärnverksamhet som, förskola, skola, verksamhet för personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg. En vanlig kontakt med företag i Bromma sker vid tillsyn av verksamheter inom äldreomsorg och verksamhet för personer med funktionsnedsättning.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal företag som medverkat på företagsdialog	63				30		VB 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska genomföra målgruppsanpassade företagsdialoger	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för tre av fyra underliggande indikatorerna har uppnåtts och att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Vräkningsförebyggande arbete

Det vräkningsförebyggande arbetet utgår från Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020–2025. Insatser har erbjudits för att förhindra vräkningar, med ett särskilt fokus på barnfamiljer. Samarbetet med SHIS har fortsatt att utvecklas för att möta behoven hos barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden. Medborgarkontoret har fortsatt ge bostadsvägledning till nyanlända som behöver söka bostad och ställa sig i köer för att få möjlighet till bostad när boendetiden löper ut.

En barnfamilj med ett barn har vräkts från sitt boende under året. Familjen bodde olovligt i andra hand. Det var förstahandshyresgästen vräktes. Tre barnfamiljer kända av socialtjänsten lever under osäkra boendeförhållanden. Det pågår ett arbete för att hitta mer permanenta lösningar för deras boendesituation. Antalet avhysningar som avvärjts efter meddelande från hyresvärden är 38 stycken. Samtliga har kunnat avvärjas. Totalt under året har 12 hyresskulder betalats.

En systematisering av samverkan kommer att göras under 2024 genom ett internt samverkansforum med berörda enheter för att öka samordningen av stödet till personer som lever i hemlöshet.

Försöks- och träningslägenheter (FoT)

Fokus för försöks- och träningslägenheter har varit att ge brukarna förutsättningar att komma vidare i sin process att ta sig ur hemlöshet. Vid årets slut har förvaltningens 46 pågående insatser att jämföra med samma tidpunkt föregående år då det var 56 pågående insatser och 2021 var det 70. Hittills i år har verksamheten tagit emot 18 remisser varav nio remisser till träningslägenhet, sex remisser till jourlägenhet samt tre remisser till försökslägenhet. Verksamheten har kapacitet för ökade volymer. Arbetet fortsätter med individanpassat stöd och den interna samverkan fortsätter.

Särskilda boenden

Ingen person med funktionsnedsättning ska behöva tacka nej till en bostad för att de inte har råd med den. För att säkerställa detta har personer med funktionsnedsättning som erbjudits särskilt boende enligt SoL och/eller LSS fått information om KBF (kommunalt bostadsbidrag för funktionshindrade) i samband med erbjudandet.

Äldre

Äldre i Bromma informeras på ett tidigt stadie om vilka boendialternativ som finns i syfte att bättre kunna planera och ta eget ansvar för ett tryggt och tillgängligt boende. Två informationstillfällen har erbjudits under våren på förvaltningens aktivitetscenter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärden	100 %				75 %	Tas fram av nämnd	VB 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	77,78	60 %	100 %	100	75 %	Tas fram av nämnd	2023
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	3			3	10	Tas fram av nämnd	2023
  Antal vräkningar som berör barn	1			0	0	Tas fram av nämnd	2023
Analys En barnfamilj med ett barn har vräcks från sitt boende. Familjen bodde olovligt i andra hand. Det var förstahandshyresgästen som vräcktes. Barnfamiljen hade redan flyttat när vräkningen skedde så socialtjänsten var aldrig i kontakt med dem.							

Nämndmål: 3.3.1 Brommaborna har ett tryggt och varaktigt boende

 Uppfylls helt

Beskrivning

Arbetet med att motverka hemlöshet fortsätter och utgår från stadens hemlöshetsprogram. För att undvika att personer hamnar i hemlöshet stärks det förebyggande arbetet där långsiktiga alternativ till placeringar på akutboenden prioriteras och trösklarna för att få en fast bostad sänks. Ett viktigt arbete i detta är att stärka den interna samverkan kring det vräkningsförebyggande arbetet. I Bromma är barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden en särskilt prioriterad målgrupp där barnens behov uppmärksammas utifrån deras särskilt utsatta situation.

Brommabor som beviljas tillfälligt boende av socialtjänsten får stöd för att komma vidare till ett eget boende. Socialtjänsten arbetar för att minska antalet akuta boendelösningar samt öka antal bostadskontrakt enligt modellen "Bostad först".

I Bromma ska personer med funktionsnedsättning som har behov av bostad med särskild service inte behöva vänta på att få insatsen verkställd. Ingen ska tacka nej till en grupp- eller servicebostad på grund av att de inte har råd med den. Tydlig information ges till brommabor som beviljas bostad med särskild service om de statliga och kommunala ekonomiska bidrag som den enskilde kan ansöka om.

Äldre informeras på ett tidigt stadium om vilka boendialternativ som finns i syfte att bättre kunna planera och ta eget ansvar för ett tryggt och tillgängligt boende. Möjligheten till kvarboende kan också förlängas med hemtjänstinsatser och genom utveckling och införande av välfärdsteknik.

För att säkerställa att gruppboende, särskilda boenden för äldre och förskolelokaler planeras in i nya områdesplaner och detaljplaner, sker samverkan med olika parter i planeringsprocessen. För att lokala strategiska frågor ska kunna tas upp tidigt i planeringsstadiet ingår förvaltningen frekvent i olika samverkansformer med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, Micasa, SISAB, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen ska stärka och utveckla den interna samverkan kring det vråkningsförebyggande arbetet genom att ta fram gemensamma rutiner.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Äldreomsorgen ska arrangera informationsmöte för seniorer på aktivitetscenter om boendeformer för äldre samt vikten av att planera för sitt boende	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålet för en av de sju underliggande indikatorerna har uppnåtts, fem har delvis uppnåtts och årsmålet för en indikator har inte uppnåtts. Bedömningen grundar sig också på att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts. Utfallet för fyra av indikatorerna hämtas från stadens medarbetarundersökning som genomfördes i inledningen av året, vilket gör att resultatet av årets insatser syns i statistiken först 2024.

AMI - Aktivt Medskapandeindex

Genom den årliga medarbetarenkäten som genomfördes i februari har förvaltningen fått ett underlag att arbeta vidare med för att utveckla verksamheten. I enkäten finns nio frågor som tillsammans bildar ett totalindex för AMI, samt tre delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning. I årets medarbetarenkät ligger Brommas resultat kvar på samma resultat (79) som 2022. De senaste årens mätningar har visat att yngre medarbetare (18-24 år) varit minst nöjda med ledarskapet. I årets mätning har den gruppen ökat sin nöjdhet och är den grupp som är mest nöjda med ledarskapet. Kvinnor är överlag mer nöjda än männen och den äldsta medarbetargruppen (från 55 år) har genomgående högst AMI.

Olika insatser kommer att genomföras under året med målet att höja samtliga tre delindex. Bland annat har arbetet med att stärka och utveckla ett aktivt medarbetarskap påbörjats under våren.

Projektet aktivt medarbetarskap går i linje med både Stockholm stads personalpolicy och kvalitetsprogram. Projektet kopplas även till det förvaltningsövergripande arbetet med friskfaktorer.

Satsningen på aktivt medarbetarskap förväntas leda till att medarbetare i högre grad ska uppleva sitt arbete meningsfullt, och att Bromma blir en mer attraktiv arbetsgivare med stolta medarbetare som känner att de kan utvecklas på sin arbetsplats och samtidigt bidra till arbetsplatsens utveckling.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är den största utmaningen som förvaltningen står inför och som redan påverkar verksamheten. Det finns svårigheter med att rekrytera personal med rätt kompetens. Det gäller både chefer och framförallt utförarpersonal. En utmaning är också att möta den nya generationens behov och förväntningar på arbetslivet.

Förvaltningen arbetar på olika sätt för att stärka arbetsgivarvarumärket för att attrahera fler medarbetare att söka sig till Bromma. Bland annat genom att ta väl hand om kandidaterna i rekryteringsprocessen. Studentmottagande är också ett viktigt led i att vara en attraktiv arbetsgivare och därigenom kunna rekrytera framtida medarbetare. Antalet förskollärarstudenter minskade emellertid rejält under vårterminen då sökfrekvensen till utbildningen har minskat. Om denna trend kvarstår kommer bristen på förskollärare öka i kombination med att pensionsavgångar ökar.

Förvaltningen arbetar aktivt genom olika insatser för behålla och utveckla medarbetare. Föregående år var fokus på ledarskapet. Under 2023 har ett flerårigt projekt med fokus på medarbetarskapet påbörjats. Projektet "Aktivt medarbetarskap" förväntas leda till ett arbetsklimat präglad av innovation, engagemang och samverkan.

Arbetet inom socialtjänst, äldreomsorg och förskola fortsätter utifrån respektive verksamhetsområdes handlingsplan för en förbättrad arbetssituation för socialekreterare, biståndshandläggare, förskollärare och barnskötare.

Staden har tagit fram förslag på kompetensstegar för sjuksköterskor och undersköterskor. Syftet är, förutom att säkerställa att verksamheterna inom äldreomsorgen ger god och nära vård samt omsorg med hög kvalitet, att skapa goda förutsättningar för att utveckla och behålla stadens medarbetare samt skapa tydliga utvecklingsvägar.

Inom förvaltningen pågår ett arbete med heltid som norm. Alla tillsvidareanställda som arbetar deltid tillfrågas om de vill arbeta heltid. Att fler arbetar heltid höjer kontinuiteten i utförarverksamheterna och skapar attraktivare arbetsvillkor för medarbetare.

Under 2023 har kommunikationsplanen vidareutvecklats och kurser har hållits för nya chefer om kommunikativt ledarskap som ett led i att stärka arbetsgivarvarumärket.

Målet med förvaltningens olika insatser är att medarbetare och chefer ska känna engagemang, trivas och utvecklas i Bromma.

Andel timavlönade

I arbetet med att minska antalet timavlönade inom vård, omsorg och pedagogisk verksamhet

har det inom LSS-verksamheterna startat ett bemanningsteam och inom äldreomsorgen ett resursteam med målet att minska behovet av timanställda. Inom flera förskoleområden används sedan tidigare fast anställda vikarier för att minska andelen timavlönade, vilket resulterat i att förskolans behov av timanställda varit lågt under året.

Uppföljning av andel heltid och andel tillsvidareanställda

För att öka andelen heltidsanställda och tillsvidareanställda inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning och samtidigt skapa attraktiva arbetsvillkor för medarbetare, har ett arbete med heltid som norm pågått inom verksamheterna under året.

Alla tillsvidareanställda som arbetar deltid inom äldreomsorgen har tillfrågats om de vill arbeta heltid. Inom äldreomsorgen har arbetet gett effekt. Vid senaste mätningen som genomfördes i mitten av december, hade sammanlagt 66 personer önskat få heltid eller utökad tid. Av dessa har 37 personer fått heltid.

Under hösten har enheten för personligt stöd startat ett bemanningsteam. Bemanningsteamets uppdrag är att bemanna förvaltningens LSS-verksamheter vid kortare frånvaro.

Bemanningsteamet som är i uppstartsfasen kommer att ha heltids- och tillsvidareanställd personal som utifrån behov och vakanser i verksamheterna täcker upp vid frånvaro. Detta kommer bidra till minskat behov av timanställda. Möjligheten att spara in vakanta pass har också setts över för att kunna erbjuda utökad tjänstgöringsgrad vid efterfrågan. När en ledig tjänst uppstår erbjuds dessa tjänster alltid i första ledet till enhetens ordinarie medarbetare utifrån heltid som norm samt för att tillvarata befintlig kompetens.

Arbetet med heltid som norm fortsätter under 2024 inom både äldreomsorgens och socialtjänstens utförarverksamheter.

Sjukfrånvaro

Statistiken för sjukfrånvaron visar på en positiv trend med en sjunkande sjukfrånvaro, även om utfallet fortfarande är högre än innan pandemin. Arbetet med tidiga insatser, regelbundna uppföljningar och hälsofrämjande insatser fortsätter

Under året har verksamheterna arbetat med friskfaktorer som dockar väl ihop med det systematiska arbetsmiljöarbetet. På chefsforum i maj presenterades de åtta friskfaktorerna, baserat på forskning och studier, som kännetecknar en stabil och hälsosam organisation med låga sjuktal. Under hösten har fortsatt utvecklingsarbete skett med aktivt medarbetarskap och dialoggrupper, där koppling till flera av friskfaktorerna finns. Friskfaktorerna lyfts även in i befintliga utbildningar som till exempel SAM (Sunt arbetsliv) och basutbildningar i rehabilitering och arbetsmiljö.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	79	78	79	79	83	83	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Utfallet är hämtat från årets medarbetarundersökning som genomfördes under februari. AMI består av nio frågor som tillsammans bildar ett totalindex samt tre delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning. Delindex för motivation och styrning har sjunkit samtidigt som delindex för ledarskap har ökat. Staden totalt har AMI 80 som är oförändrat sedan ett par år tillbaka. Jämfört med övriga stadsdelsnämnder ligger resultatet för Bromma bland de lägre. En djupare analys av resultatet kommer att genomföras, dels förvaltningsövergripande, dels inom respektive avdelning och enhet. Redan nu pågår ett antal insatser och flera är planerade för att medarbetare och chefer ska känna engagemang, trivas och utvecklas i Bromma. Resultatet av de insatser som genomförs under 2023 kommer synas i statistiken först 2024.							
 	Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter	15,4 %			12,5 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys							
Utfallet redovisas som rullande tolv månads genomsnittet per november							
Utfallet skiljer sig mellan verksamheter inom vård/omsorg och pedagogisk verksamhet. Störst andel timavlönade används inom förvaltningens LSS-verksamheter. Enheten personligt stöd har under hösten 2023 startat ett bemanningsteam med uppdrag är att bemanna enhetens verksamheter vid kortare frånvaro. Bemanningsteamet kommer bidra till en lägre andel arbetade timmar av timavlönad personal. Inom äldreomsorgen har det under året pågått ett arbete för att få ner andelen timavlönade. Ett så kallat resursteam har upprättats inom vård- och omsorgsboendena. Personal från ett särskilt team bemannar vid frånvaro. Genom resursteamet kommer behovet av antalet timavlönade minimeras och samtidigt ge en ökad kontinuitet för de boende.							
Inom förskolan används lägst andel timvikarier. Endast 4,7 procent av samtliga arbetade timmar utgörs av timavlönade.							
 	Sjukfrånvaro	9 %	7,2 %	9,4 %	9,6 %	8,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse
Analys							
Sjukfrånvaron redovisas som rullande tolv månads genomsnitt per november. Även om årsmålet inte har uppnåtts helt, är trenden att sjukfrånvaron succesivt minskar för förvaltningen som helhet. Inom utförarverksamheterna är sjukfrånvaron delvis fortsatt hög. Långtidssjukkrivningar påverkar utfallet.							
 	Sjukfrånvaro dag 1-14	3,08 %	2,91 %	3,12 %	3,52 %	3 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse
Analys							
Sjukfrånvaron redovisas som rullande tolv månads genomsnittet per november. Statistiken för november visar att sjukfrånvaron denna månad var 4,3 procent, vilket bröt den positiva trenden med en successivt minskad korttidssjukfrånvaro under året. Jämfört med tidigare år är det en tydlig trend med en minskad korttidsfrånvaro sett på helår. Utfallet är emellertid fortsatt högre än innan pandemin.							
Under november och december har korttidssjukfrånvaron varit hög bland annat på grund av covid, säsongsinfluensan och RSA.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 3.4.1. Medarbetare i Bromma ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb med fokus på brommaborna

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningens medarbetare är nyckeln till god kvalitet inom alla verksamhetsområden. Förvaltningen ska stödja ett hållbart arbetsliv och medarbetarnas kompetens ska tillvaratas genom en lärande kultur i ett öppet klimat präglat av tillit. Förvaltningens chefer ska stödja medarbetare att aktivt arbeta för att utveckla och omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar som kommer brommaborna till del. Medarbetare ska uppmuntras att testa nya arbets sätt i samverkan med andra verksamheter inom förvaltningen. Alla medarbetare ska känna till de mål och resultat som ska nås. Detta kräver en hög grad av delaktighet, engagemang och eget aktivt ansvarstagande av samtliga medarbetare. Medarbetare ska känna att deras arbete är meningsfullt och att de är delaktiga i utvecklingen av verksamheten och i arbetet med att uppnå satta mål. För att stärka kompetensen inom förvaltningens verksamheter uppmuntras medarbetare att genomföra utbildningar som anordnas av både staden och förvaltningen.

Förvaltningen ska ge stöd i ledarskapet, dels genom utbildnings satsningar, dels genom dialogmöten utifrån olika teman. Basutbildning för nya chefer ska ge en stabil grund för att arbeta som chef i Bromma. Chefer ska leda i enlighet med stadens chefsprofil. Ledarskapet ska vara präglat av kommunikation, tillit och mod för ett aktivt förändringsarbete i en öppen och tillåtande kultur, samtidigt som utmanande situationer ska kunna hanteras.

Förhållningssätten i stadens kvalitetsprogram; stockholmarnas fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet ska genomsyra allt arbete i organisationen. Under 2022 har programmet implementerats hos förvaltningens chefer. I år ska kvalitetsprogrammet implementeras i hela organisationen. Chefer och medarbetare ska uppmuntras till innovation och att arbeta systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på effektiva arbets sätt som bidrar till att lösa nuvarande och framtida utmaningar på ett hållbart sätt - ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Som ett led i kvalitetsarbetet uppmuntras fler verksamheter att delta i stadens kvalitetsutmärkelse.

För att klara välfärdens rekryteringsutmaningar ska medarbetare erbjudas tillsvidareanställning på heltid. Målet är att minst 90 procent av de anställda ska ha en tillsvidareanställning på heltid. Antalet timanställda ska minska genom fler heltidstjänster och olika typer av resurspooler. Samtliga avdelningar har en långsiktig planering för att behålla, utveckla samt attrahera och rekrytera medarbetare med rätt kompetens för både nutid och framtid. Medarbetarskapet ska under året lyftas – en större satsning ska genomföras för att stärka och utveckla ett aktivt medarbetarskap. Förvaltningen ska också arbeta med att stärka arbetsgivarvarumärket för att på det sättet attrahera fler medarbetare att söka sig till Bromma. Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör en

viktig rekryteringsgrund.

Arbetet med att utveckla och förbättra det förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete fortsätter för att verka för ett långt och hållbart arbetsliv. För att stärka arbetet med friskfaktorer ska insatser, rutiner och processer ses över. Friskfaktorer ska identifieras inom de olika verksamheterna i arbetet för att minska ohälsan.

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete ska bidra till en god och hälsosam arbetsmiljö. Arbetet med att stötta cheferna genom hela rehabiliteringsprocessen fortsätter att prioriteras liksom det förebyggande arbetet med särskild uppmärksamhet på korttidsjukfrånvaron. Under våren fortsätter dialoggrupper för chefer i arbetslivsinriktad rehabilitering. Syftet med dessa grupper är att chefer ska ges möjlighet att under lugna förhållande få reflektera kring sin roll och ledarstil i rehabiliteringsärenden och att utbyta erfarenheter och lära av varandra.

Bromma ska vara en jämställd arbetsgivare. Osakliga löneskillnader ska utjämnas och nolltolerans mot diskriminering och trakasserier ska råda.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp varje år i januari. Den årliga uppföljningen genomförs på enhetsnivå, avdelningsnivå och på förvaltningsövergripande nivå. Som stöd för uppföljningen finns ett flödesschema och en checklista. I uppföljningen bedöms det systematiska arbetsmiljöarbetets olika delar utifrån kraven i föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra	71 %				72 %		2023
Analys Utfallet är hämtat från årets medarbetarundersökning som genomfördes under februari. Förvaltningen arbetar med en särskild satsning på att bli en mer attraktiv arbetsgivare. Bland annat genom ett projekt vars syfte är att stärka och utveckla ett aktivt medarbetarskap. Projektet går i linje med både stadens personalpolicy och kvalitetsprogram. Satsningen på att bli en mer attraktiv arbetsgivare förväntas bidra till stolta medarbetare som känner att de kan utvecklas på sin arbetsplats och samtidigt bidra till arbetsplatsens utveckling. Resultatet av de insatser som genomförs under 2023 kommer synas i statistiken först 2024.							
 Andel medarbetare som upplever att arbetet känns meningsfullt	85 %			87 %	86 %		2023
Analys Utfallet är hämtat från årets medarbetarundersökning som genomfördes under februari. Satsningen på aktivt medarbetarskap och implementeringen av stadens kvalitetsprogram förväntas leda till att medarbetare känner ett större engagemang och därmed upplever sitt arbete mer meningsfullt. Resultatet av de insatser som genomförs under 2023 kommer synas i statistiken först 2024.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare som är insatta i arbetsplatsens mål	87 %			88 %	87 %		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska genomföra dialogmöten med chefer utifrån olika teman	2023-01-01	2023-08-31	
 Förvaltningen ska se över insatser, rutiner och processer för att stärka och utveckla arbetet med friskfaktorer	2023-01-01	2024-08-31	
Analys			
Arbetet med översynen fortsätter 2024. Översynen ska vara klar senast den 31 augusti 2024.			
 Förvaltningen ska ta fram en kommunikationsplan för att stärka Brommas arbetsgivarvarumärke under tertial 1.	2023-01-01	2023-06-30	
 Förvaltningen ska ta fram en övergripande kompetensutvecklingsinsats för medarbetare för att stärka och utveckla ett aktivt medarbetarskap.	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningens verksamheter ska erbjuda platser för verksamhetsförlagd utbildning/praktik.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för alla fyra underliggande indikatorer har uppnåtts. Bedömningen grundar sig också på att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Rådighet och uppföljning av leverantörer

För att säkerställa att upphandlade leverantörer inte bidrar till brottslighet, att avtalen följs och att arbetsrättsliga kontraktsvillkor vid upphandling uppfylls genomförs ett antal åtgärder:

- Stadens inköpssystem Agresso ska användas när det är tillämplig för att säkerställa avtalade inköp.
- Cheferna har fått och får ta del av sitt systemutnyttjande gällande stadens inköpssystem och inköp.
- Stickprov görs löpande under året av leverantörsfakturor för att fånga avvikelser.
- Förvaltningen tillämpar lagar, stadens regler och lokal rutin vid upphandlingar.
- Inför att avtal ingås begärs underlag in från Skatteverket gällande skatteskulder och arbetsgivaravgifter.

- I upphandlingsmallarna för avtal ingår standardklausuler som säkerställer att stadens riktlinjer följs. Mallarna uppdateras kontinuerligt.
- Enheterna inom förvaltningen ska upprätta egna lokala kontroller för avtalsuppföljning och framarbete en systematik. Exempel på kontrollaktiviteter är platsbesök, uppföljningsmöten, genomgång av registerunderlag och meddelande vid förändring av underleverantör.
- Under hösten har en övergripande lokal checklista för avtalsuppföljning tagits fram.

Kontinuerligt ges grundutbildning i ekonomi, grundutbildning i ekonomi- och inköpssystemet och utbildning i inköp och upphandling.

Otillåten påverkan

Medarbetare och chefer kan utsättas för påtryckningar och otillbörlig påverkan vid beslutsfattande och utförande av insatser. Ett material är framtaget för verksamheterna att arbeta med på arbetsplatsträffar för att öka kompetensen och medvetenheten kring riskerna för att utsättas för otillåten påverkan. Materialet presenterades för förvaltningens chefer på chefsforum i november inför implementering av arbetsmaterialet i verksamheterna.

Informationssäkerhet

En nysatsning på förvaltningens systematiska informationssäkerhetsarbete har skett under året. Kunskapshöjande insatser har genomförts, bland annat i form av workshops. Under december genomfördes en workshop i regi av Deloitte med förvaltningsledning och nyckelpersoner. Syftet var att öka förståelsen och kunskapen om ledningsgruppens roll och ansvar kopplat till informationssäkerhet.

Lokala tillämpningsanvisningar för informationssäkerhetsarbetet har fastställts. Arbetet med att utse objektägare för de IT-tjänster som används av förvaltningens verksamheter har fortgått. Utbildning av objektledare har genomförts. Förvaltningen har förklassat och klassat ett antal IT-tjänster. Ett antal är också klassade i samarbete med övriga stadsdelsförvaltningar i Västerort. Arbetet har tagit längre tid än planerat då verksamheterna har haft svårt att avsätta tid till detta.

Under perioden har alla verksamheter genomfört minst en åtgärd som innebär att informationssäkerhetsarbetet inom förvaltningens verksamheter har stärkts.

Beredskapshöjande insatser

Ett större arbete har startats under hösten med att revidera och uppdatera krisledningsplan, kris- och kontinuitetsplaner. Förvaltningen har tagit fram ett kommunikationsunderlag om krigsorganisation och civil beredskap. Kommunikationsunderlaget har presenterats på chefsforum. Arbetet fortsätter under våren 2024.

Trygghetspunktsplanen är klar och utbildningsplanering pågår.

Med anledning av den höjda terrorhotnivån har förvaltningen höjt förmågan att upptäcka misstänkta föremål samt identifierat hur lite exponerad förvaltningen är i form av skyltning med mera. En workshop kommer att genomföras under 2024 för att höja medarbetarnas generella säkerhetsmedvetenhet. Vidare kommer rutiner upprättas för att stärka förmågan att

upptäcka och försvåra ett angrepp.

Risk- och sårbarhetsanalys

Verksamheterna har under året uppdaterat sina kontinuitetsplaner. Planerna ska säkerställa kontinuiteten i verksamheten oavsett vad som inträffar. Riskreducerande åtgärder har genomförts för 76 av 106 identifierade risker. Risk för terrorattentat har tillkommit. Denna risk har förvaltningen valt att hantera utanför risk och sårbarhetsanalysen 2023. En ny analys kommer att genomföras under 2024. Åtgärder har genomförts för att upptäcka och försvåra ett terrorattentat.

Förvaltningen har varit delaktig i övningsplanering samt genomförandet av en katastrofövning på Bromma flygplats den 5 december. Detta skedde i samverkan med Swedavia, polisen, regionen, brandförsvaret, Avarn, BRA flygbolag och TiB (tjänsteperson i beredskap) Stockholms stad.

Utbildnings- och övningsplanering pågår för intensifierat arbete under 2024.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	37,49 %				37 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2023
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %				100 %	80 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31	
  Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn	2023-01-01	2023-12-31	
 	Stadsdelsnämnderna ska etablera en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: 3.5.1 Brommas verksamheter har en hög beredskap för oväntade händelser

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens och därmed stadens krisberedskap och civilförsvarsförmåga ska stärkas genom höjd kompetens, planering och övning för att säkerställa förmågan att möta och hantera situationer som utmanar samhällsviktig verksamhet i händelse av väpnat angrepp eller krig i vår omvärld, men även för att säkerställa förmågan att hantera extraordinära händelser i fredstid. För att öka beredskapen inom förvaltningens verksamheter ska förvaltningen upprätta en krigsplanering som kompletterar den tidigare upprättade kris- och kontinuitetsplaneringen. Boenden och förskolor ska planera för beredskapslager och klara grundläggande måltidsbehov för brukare och personal i flera dygn.

Åtgärder utifrån förvaltningens risk- och sårbarhetsanalys genomförs inom respektive avdelning. Kontinuitetsplaner på både övergripande och verksamhetsnivå följs upp och uppdateras utifrån ny kunskap. Krisövningar genomförs för att säkerställa att planerna fungerar och är kända av alla.

För att kunna ge brommaborna och andra som vistas i stadsdelsområdet information och stöd vid samhällskriser ska trygghetspunkter inrättas i Bromma.

Medarbetare och chefer kan utsättas för påtryckningar och otillbörlig påverkan vid beslutsfattande och utförande av insatser. Medvetenheten om risken för att bli utsatt för otillåten påverkan behöver öka. Ett särskilt arbetsmaterial som ska användas på arbetsplatsträffar har tagits fram. Materialet ska användas för att öka kunskapen om risker för otillåten påverkan och öka kännedomen om förvaltningens rutiner för hur hot och våldshändelser uppmärksammas och hanteras.

Inköp ska i första hand göras genom stadens inköpssystem, vilket garanterar att varor och tjänster köps av leverantörer som staden har avtal med. Andelen elektroniska inköp ska öka under 2023.

Minst en gång om året följer förvaltningen upp de avtal och leverantörer som är upphandlade för att säkerställa att avtalen följs och att brister uppmärksammas.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel berörda boenden och förskolor som har beredskapslager och klarar grundläggande måltidsbehov för barn, brukare och personal under flera dygn.	83,33 %				50 %		2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska höja kompetensen om otillåten påverkan hos chefer och medarbetare genom ett gemensamt APT-material	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningens kris-, krigs- och kontinuitetsplanering ska göras känd i organisationen	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.5.2 Informationssäkerhetsarbetet i Bromma är effektivt och ändamålsenligt för brommabornas trygghet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Enligt Stockholms stads riktlinjer för informationssäkerhet ska förvaltningen ha ett systematiskt informationssäkerhetsarbete. Arbetet bidrar till brommabornas trygghet och förtroende för Bromma och för staden som helhet. Informationssäkerhet innebär skydd av information, oavsett om den är muntlig, pappersbunden eller digital. Arbetet utförs inom tre områden; organisatorisk säkerhet, it-säkerhet och fysisk säkerhet. Kompetensen om informationssäkerhet ska höjas inom hela förvaltningen. Åtgärder ska genomföras utifrån varje verksamhets behov. Förvaltningens lokala anvisningar ska gås igenom årligen och revideras om det behövs. Den lokala anvisningen beskriver bland annat ansvarsfördelningen inom förvaltningens informationssäkerhetsorganisation (roller och mandat).

Om en informationssäkerhetsincident inträffar ska en väl fungerande incidenthantering minska konsekvenser för verksamhet och berörda individer. Fel åtgärdas och bidrar till att förvaltningens informationshantering ständigt förbättras genom utvärdering och lärande.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Förvaltningens enheter har genomfört åtgärder som innebär att informationssäkerhetsarbetet inom förvaltningens verksamheter har stärkts	 Ja				Ja		VB 2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 1. Föreläsning/workshop för chefer om vad det innebär att arbeta systematiskt med informationssäkerhet på avdelnings- och enhetsnivå (T1).	2023-01-01	2023-04-30	
 2. Alla enheter ska under tertial 1 identifiera behov av åtgärder som säkerställer att stadens riktlinjer för informationssäkerhet tillämpas inom förvaltningens alla verksamheter.	2023-01-01	2023-12-31	
 3. Alla enheter ska genomföra åtgärder som säkerställer att stadens riktlinjer för informationssäkerhet tillämpas inom förvaltningens samtliga verksamheter.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för sex av sju underliggande indikatorer har uppnåtts och årsmålet för en indikator har delvis uppnåtts. Bedömningen grundar sig också på att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Trygghetsskapande arbete

Förvaltningens trygghetsarbete utgår från Stockholms stads trygghetsprogram och den lokala överenskommelse som finns med Polismyndigheten. Utifrån den nya lagstiftningen om kommuners ansvar i det brottsförebyggande arbetet fortgår lägesbilsarbetet utifrån operativa BRÅ, där olika berörda funktioner inom förvaltningen tillsammans med polisen genomför gemensamma lägesbilder och prioriteringar var 14:e dag. Styrgruppen för samverkansöverenskommelsen beslutade i november att köpa in Pointserveys kartverktyg som hjälpmedel vid framtagande av lägesbilder. Under hösten har en implementeringsprocess påbörjats av arbetsgruppen Operativa BRÅ. Kartverktyget ska implementeras i början av 2024.

I december månad beslutades i kommunfullmäktige om ny samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm.

I slutet av mars genomfördes en trygghetsvandring i Beckomberga där tjänstepersoner från

förvaltningen, lokalpolis, trafikkontor och flera boende i området deltog. Gruppens deltagare hade god kännedom om området och dess brister och förtjänster. Polisen fick information om bland annat fortkörning i området. Beckomberga är annars ett lugnt område.

I maj genomfördes en trygghetsvandring i Blackeberg. Tjänstepersoner från förvaltningen, lokalpolis, trafikkontor, hyresvärdar och flera boende i området deltog. I samband med trygghetsvandringen genomfördes en medborgardialog med ungdomar mellan 11-18 år i samverkan med grundskolorna i Blackeberg. Ungdomarna identifierade ett antal platser i Blackeberg som de upplevde som otrygga, exempelvis mörka parkeringsplatser, dåligt upplysta gångvägar och stigar i skogen. Ungdomarnas insikter gav viktig information för prioritering av trygghetsåtgärder och förbättringar med exempelvis belysning under hösten. En utmaning var att nå unga flickor. Förvaltningens fritidsverksamhet ska se över på vilket sätt det går att nå målgruppen för en dialog.

I september genomfördes en riktad medborgardialog med efterföljande trygghetsvandring i Mariehäll/Annedal. Tjänstepersoner från förvaltningen, trafikkontoret, kommunpolis, hyresvärdar, bostadsbolag samt brommabor deltog i vandringen som resulterade i en lista med 56 åtgärds punkter. Bland de brister i stadsmiljön som identifierades under trygghetsvandringen fanns felparkeringar, klotter, dålig och trasig belysning, nedskräpning, döda träd, behov av slyröjning samt upplevda otrygga platser. Inför trygghetsvandringen hölls en riktad medborgardialog med personer boende i förvaltningens grupp bostad i området för att diskutera upplevelsen av trygghet samt förslag på trygghetsinsatser i närområdet. Under dialogen framkom att bristfällig belysning var en betydande faktor som ökar otryggheten. Trygghetsinsatser som föreslogs var ökad belysning, att snabbt kunna anmäla och åtgärda skador och ojämnheter på marken samt att ha tydligare trafikregler vid gång- och cykelvägar.

I slutet på oktober genomfördes en riktad medborgardialog med efterföljande trygghetsvandring i Alvik/Traneberg. Medborgardialogen genomfördes med brommabor från 65 år och uppåt i form av en fokusgrupp med syfte att diskutera trygghet och trygghetsinsatser i området. Målgruppen valdes då lägesbilden över trygghet och brottslighet föregående år visade att personer 65 år och äldre är en särskilt utsatt och sårbar målgrupp som brottsoffer. Under dialogen identifierades flera platser i Alvik/Traneberg som särskilt otrygga. Dessa platser kännetecknades av bristfällig belysning, brist på närvaro av andra medborgare och oro för brottslighet. Deltagarna föreslog ett antal åtgärder för att öka tryggheten i Alvik och Traneberg. Under vandringen deltog tjänstepersoner från förvaltningen och staden, politiker och brommabor. Resultaten från trygghetspromenader resulterade i 20 åtgärds punkter som ligger till grund för förvaltningens fortsatta arbete med att förbättra tryggheten i stadsdelsområdet i samverkan med andra aktörer.

Samverkansöverenskommelsen med polisen

Inom ramen för samverkansöverenskommelsen med polisen har samverkan under året skett inom sex prioriterade områden:

- Våld i nära relation,
- Tryggare äldre
- Unga i risk för kriminalitet

- Skolan som brottsplats
- Platssamverkan Brommaplan
- Platssamverkan Blackeberg

Våld i nära relation

Förvaltningens relationsvårdsteam har haft en stor ökning av inkommande ärenden under 2023. Samverkansmöten har skett under året för att skapa bredare lägesbild/orsaksanalys utifrån inkommen statistik som visar ett behov av närmare samverkan med BIN (polisens verksamhet Brott i nära relation). Under hösten har samverkan fördjupats och Relationsvårdsteamet (RVT) har haft samverkansmöten med lokalpolis och BIN-Vällingby.

För att öka tillgänglighet och information om våld i nära relationer har RVT, Relationsvårdscentrum (RVC) och brottsofferjouren haft panelsamtal på Brommaplan för att tillgängliggöra och sprida kunskap under eventet "Sommar i Brommaplan".

RVT deltagit på mäsä för seniorer och informerat om relationsvåld. Samverkan sker även med äldreomsorgens beställarenhet. RVT samverkar med LSS-verksamheten i en gemensam arbetsgrupp, som bland annat arbetar med riktlinjer och kompetenshöjande information om våldsutsatthet och våldsutövare.

Tryggare äldre

Arbetsgruppen "Tryggare äldre" har arbetat aktivt med trygghetsfrågor under hela året, med fokus på äldre personer 65 år och uppåt.

Arbetsgruppen har skapat/uppdaterat kommunikationskedja för vidare spridning av information. Under årets första tre månader har infoblad om bedrägerier riktade mot äldre och om krisberedskap skickats ut via kommunikationskedjan.

Under april månad (med temat Trygghet och säkerhet) genomfördes två inspirationsmässor gällande digitalisering med temat trygghet och säkerhet med cirka 80 deltagare/besökare (varav 69 procent kvinnor och 31 procent män). Under mässorna informerade kommunpolisen om bedrägerier som riktas mot äldre och vad man skall vara uppmärksam på om man blir utsatt. Nordea informerade om banksäkerhet och Bank-ID. Av deltagarna tyckte 93 procent att deras kunskap om digital trygghet och säkerhet hade ökat i och med deltagande i mässorna.

Trygghetsvandring genomfördes i oktober månad.

Under november anordnades digitaliseringsmäsä med temat brandprevention där även Storstockholms brandförsvaret medverkade med en föreläsning hur man förebygger eller agerar vid brand. Cirka 50 seniorer deltog i mässorna. Merparten av deltagarna upplevde det värdefullt och behövt att uppdatera sina färdigheter.

Unga i risk för kriminalitet

Socialsekreterare hos polis samt två fältassistenter slutförde under året utbildning i föräldrastödprogrammet "På rätt väg".

Skolsocionomen deltar på elevhälsoteamen (EHT) samt har avstämningar med representanter i skolsociala teamen (SST) regelbundet. Skolsocionomen arbetar med Alviksskolan och Äppelviksskolan. Dialog förs med Abrahamsbergskolan om deltagande. Eleverna som kan

vara aktuella ska ha en frånvaro mellan 20-40 procent. Elever med högre frånvaro bedöms behöva mer stöd.

Arbetet med att ta fram gemensamma lokala lägesbilder och prioriteringar pågår kontinuerligt inom samverkansgruppen Operativa BRÅ. Samverkansgruppen har möte varannan vecka och närvaron är hög. Arbetet sker på kort sikt och där det finns aktuella behov, riktas gemensamma åtgärder. Behov och åtgärder följs löpande upp. Samverkansgruppen bidrar till att säkerställa att den lokala lägesbilden hålls aktuell och att åtgärder av berörda aktörer riktas geografiskt där de aktuella behoven finns.

Fältgruppen och skolsocionomen är utbildade i utbildningsprogrammet Mentor i våldsprevention (MVP). Programmet syftar till att förebygga genusrelaterat våld och kränkningar. Samverkan sker med Brommas skolor genom att fältgruppen och skolsocionomen erbjuder att hålla MVP-lektioner och delta i planering för kommande grupper. Det inkommer dock få förfrågningar från skolorna om MVP-samarbeten. En dialog med Utbildningsförvaltningen för att öka inflödet är påbörjad. Fritidens personal utbildades i september i MVP Fritid och förberedelser inför implementering är påbörjade.

Samverkan mellan förskola och socialtjänst är påbörjad för att tillsammans se över möjligheter att arbeta med inspiration från våldspreventiva program i förskola. Erfarenheter från andra stadsdelsförvaltningar har inhämtats. Gällande arbete med våldspreventiva program inväntas central styrning.

Skolan som brottsplats

Sju kommunala skolor i Bromma har genomfört en enkät med elever (år 4-9) med fokus på trygghet samt användande av alkohol, tobak- och nikotinprodukter och narkotika. Resultaten och problembilden har presenterats för arbetsgruppen, skolan som brottsplats, där även berörda rektorer ingår. En ny enkät ska genomföras under våren 2024 för att se förändringar.

Utifrån lägesbild om öppna drogscener i Blackeberg och Alvik planeras en pilot där socialsekreterare hos polis utgör kontaktsekreterare hos utvalda skolor i Alvik och Blackeberg.

Ett nytt förslag på struktur och innehåll för samverkan har tagits fram av utsedd analysgrupp med utgångspunkt i framtagna lägesbilder för trygghet och brottslighet i Bromma. Lokala styrgruppen för samverkansöverenskommelsen har under november månad beslutat om en ny struktur med fem prioriterade områden;

- Unga i risk för destruktivt beteende
- Kriminella miljöer och livsstilar
- Otrygga och brottsutsatta platser
- Våld i nära relation
- Systemhotande brottslighet

Nya samverkansgrupper kommer att skapas från och med januari 2024 som har i uppdrag att ta fram nya åtgärdsplaner.

Platssamverkan i Blackeberg och på Brommaplan

För att öka tryggheten i områden som upplevs och identifierats som mest otrygga arbetar förvaltningen med platssamverkan vid Brommaplan och i Blackeberg.

Brommaplan

Platssamverkan i Brommaplan utgår från arbete med social och situationell prevention. Deltagarna består av lokalt näringsliv, SL, MTR, Avarn, lokalpolisen, kulturskola, idrottsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och relevanta aktörer från förvaltningen. Under hösten beslutade styrgruppen att utöka arbetsgruppen till att ha två operativa undergrupper med utgångspunkt i den fysiska miljön samt den sociala problematiken i området. Grupperna har under hösten arbetat med framtagande av fördjupad målgruppsanalys av platsen samt framtagande av åtgärdsplan.

Under året ledde platssamverkan bland annat till ett stort trygghetsprojekt vid namn ”Sommar på Brommaplan”, där syftet var att under juni månad öka tryggheten runt Brommaplan med event, aktiviteter och information för Brommabor tillsammans med aktörer för platssamverkan. Utvärderingen visar att upplevelsen av trygghet ökat under tiden för projektet, men att deltagarna önskar mer aktiviteter under kvällstid.

Under november månad anordnades Brommaplansdagen i samverkan med Kulturskolan, biblioteket och näringsliv/företagare runt Brommaplan. Syftet med dagen var att aktivera torget för att öka trivsel och trygghet på platsen. Dagen slog rekord på antal besökare och enligt kulturskolans utvärdering upplevde besökare att Brommaplansdagen bidrog till god stämning och trivsel med önskemål om en permanent scen med kulturuppvisningar.

Under våren genomfördes digitala informationstillfällen till företagare i Bromma om Svensk handels säkerhetsapp. Under hösten har företagsgruppen Bromma-Ulvsunda startat en grupp i säkerhetsappen. I gruppen kan deltagare enkelt dela information vidare och bidra till det brottsförebyggande arbetet. Marknadsföring pågår för att få fler deltagare att ansluta. Företagare runt Brommaplan har visat intresse men ska under januari besluta vem som kan vara administratör för gruppen. I mars 2024 genomförs inspirationsseminarier i samverkan med Svensk handels säkerhetsapp.

Förvaltningen ser att den goda samverkan mellan polis, verksamheter i området och förvaltningen behöver fortsätta för att upprätthålla den positiva effekt som åtgärderna bidragit till.

Blackeberg

Blackeberg har identifierats av polisen som en öppen drogscen och området upplevs av brommarbor som otryggt. Under året påbörjade förvaltningen tillsammans med lokalpolisen ett arbete med att identifiera utmaningar i området och införa insatser för att problematiken ska upphöra. Arbetsgruppen består av lokalpolis, utbildningsförvaltning, lokala aktörer från området samt relevanta aktörer från förvaltningen. Trygghetsvandring och medborgardialog genomfördes för att ta fram en bra lägesbild för det fortsatta trygghetsarbetet i området. Polisen har även tillsammans med utbildningsförvaltningen och fältassistenter haft informationsinsatser med föräldrar i området för att förebygga att unga hamnar i destruktiva beteenden.

Under hösten träffades arbetsgruppen för fortsatt arbete efter BRÅ:s modell för gemensam orsaksanalys och framtagande av åtgärder kopplat till den lokala lägesbilden som tagits fram tidigare under året. I december beslutades att skolorna Blackeberg och Södra Ängby samverkar om fenomen och/eller åldersgrupp där gemensam insats behövs. Polis, skola och fältverksamheten ska under 2024 tillsammans agera mot identifierat fenomen eller grupp. Ovanstående skolor fick i uppdrag att identifiera inom vilken åldersgrupp, polis och fältverksamhet ska genomföra kunskapshöjande insatser kring vad som utgör brott på nätet och riskerna med det. Det planeras även en gemensam insats för sociala medier med skola, polis och fältassistenter. Under 2024 ska en kunskapshöjande information ske mot förskolorna i området. Syftet är att stärka kunskap om socialtjänst, polis och stadens förmåga och arbete kopplat till barn som utsätts för brott. Polisen har under höstens påbörjat samverkan med fastighetsägare i Blackeberg för att ta fram underlag för genomförande av narkotikasök i källare.

Våldsbejakande extremism - aktiviteter utifrån handlingsplanen

Stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner med verksamhetsspecifika analyser av nuläget och med riktade insatser i arbetet mot våldsbejakande extremism. Stadens verksamheter har ett uppdrag att arbeta mot våldsbejakande extremism och berörda nämnder ansvarar för att aktiviteter som är lämpliga i förhållande till lägesbilden genomförs. Brommas stadsdelsnämnds handlingsplan för 2023 innehåller förebyggande-, förhindrande- och kompetenshöjande aktiviteter.

Förebyggande aktiviteter

Totalt 12 grupper i föräldrastödsprogrammen har genomförts under året.

Fältgruppen och skolsocionomen är utbildade i utbildningsprogrammet Mentor i våldsprevention (MVP). Programmet syftar till att förebygga genusrelaterat våld och kränkningar. Samverkan sker med Brommas skolor genom att fältgruppen och skolsocionomen erbjuder att hålla MVP-lektioner och delta i planering för kommande MVP-grupper.

Arbetet mot våldsbejakande extremism är inkluderad del av förvaltningens brottsförebyggande- och trygghetsskapande samverkan genom lokala samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen, lokalpolisområde Vällingby (Bromma) och utbildningsförvaltningen (grundskolorna i Bromma) samt förvaltningens operativa samverkansgrupp (Operativa BRÅ).

Förhindrande aktiviteter

Arbetet med implementering av den reviderade lokala rutinen för individärenden med koppling till våldsbejakande extremism fortgår kontinuerligt inom berörda enheter.

Kompetenshöjande aktiviteter

Relevant personal inom förvaltningen uppmanas kontinuerligt att genomföra den webbaserade grundutbildningen om våldsbejakande extremism. Genomförandet har skett enskilt eller gemensamt i arbetsgrupper. Relevant personal inom förvaltningen har också uppmanats att genomföra den webbaserade fördjupningsutbildningen om våldsbejakande extremism. Lokal samordnare har besökt verksamheter som önskat mer information om arbetet inom området.

ANDTS-förebyggande arbete

Förvaltningens ANDTS-förebyggande arbete (alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och spel om pengar) mäts genom preventionsindex mini. Indexmodellen har sin utgångspunkt i det preventionsindex som Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) tagit fram baserat på innehållet i Folkhälsomyndighetens årliga undersökning "Länsrapporten". Preventionsindex mini är också utformat för uppföljning av stadsdelsförvaltningarnas förebyggande arbete utifrån stadens ANDTS-program för 2023-2026.

Inom förvaltningens verksamheter genomförs olika aktiviteter i det preventiva arbetet kopplat till ANDTS. Inom arbetsgrupp prevention finns samtliga avdelningar representerade. Arbetsgruppen arbetar på uppdrag av styrgruppen (förvaltningsledningen) och har under året sammanställt det arbete och de aktiviteter som genomförs inom förvaltningens alla verksamheter gällande prevention kopplat till ANDTS och analyserat arbetet. Arbetsgruppen har vidare delat erfarenheter, kompetens och inventerat resurser inom förvaltningen.

Preventionsindex mini har under 2023 kraftigt justerats från föregående år, vilket medför att resultatet för 2023 inte är jämförbart med resultatet för 2022.

Under december deltog förvaltningen i en uppmärksamhetskampanj mot riskbruk av alkohol i samband med julhelgen. Kampanjen initierades av Ekerö kommun och deltog gjorde även Lokalpolisområde Vällingby, Systembolaget och Södertörns brandförsvarsförbund. Genom kampanjen spreds uppmaning om att inte ge bort alkohol som julklapp då man inte vet vem det kan drabba samt information för att minska risk för att barn och unga ska drabbas negativt av vuxnas alkoholkonsumtion och minska risk att personer kör bil under alkoholpåverkan. I kampanjen inkluderades även information om stödmöjligheter vid oro för anhörig eller egna alkohol- eller drogvanor. Samverkansparterna uppmärksammade frågorna utifrån respektive profession.

Bromma, som en del av Stockholms stad, kommunicerar årligen på samma tema även direkt till vårdnadshavare genom skolorna och sociala medier inför jullovet. Informationen till vårdnadshavarna är en del av Stockholms stads förebyggande kommunikation som hålls ihop av socialförvaltningen.

Välfärdsbrottslighet

Under hösten tog förvaltningen fram lägesbild över brottslighet och trygghet i samverkan med lokalpolisen och utbildningsförvaltningen. Med utgångspunkt i lägesbilden beslutade styrgruppen att ett av de nya prioriterade samverkansområdena i Bromma är systemhotande brottslighet. Detta kan handla om arbetslivskriminalitet eller otillåten påverkan, exempelvis mot enskilda personer eller desinformationskampanjer mot socialtjänsten, och även om bedrägerier mot utbetalande myndigheter och kommuner, exempelvis ekonomiskt bistånd och föreningsbidrag. En arbetsgrupp har skapats inom den lokala samverkansöverenskommelsen, som under 2024 har målsättningen att stärka stadens förmåga att motverka välfärdsbrott, minska antalet och storleken på felaktiga utbetalningar och stärka parternas förmåga att motverka otillåten påverkan.

Stadsledningskontoret har tagit fram en stadsövergripande struktur för att motverka välfärdsbrott. Förvaltningen ingår i en arbetsgrupp som utvecklar riskprofiler kring personlig

assistans. Arbetsgruppen består av representanter från socialförvaltningen, Norra innerstaden, Järva, Bromma samt Skarpnäck.

För att förebygga otillåten påverkan vid beslutsfattande och utförande har förvaltningen arbetat fram ett material som kan användas på arbetsplatsträffar. Materialet blev klart under senhösten och verksamheterna började använda materialet under december.

Stadsmiljö

För människors upplevelse av trygghet är det viktigt att parker, grönområden och gång- och cykelvägar är välskötta. Resultatet i årets medborgarundersökning visar att 81 procent av de som svarat på enkäten upplever sig trygga i stadsdelsområdets parker och grönområden. Det är samma utfall som föregående år. Skillnaden mellan könen har dock minskat då andelen kvinnor som känner sig trygga har ökat och andelen män som känner sig trygga har minskat något.

Olika typer av anläggningar såsom utegym, spontanaktivitetsytor och lekparker har anlagts och ska fortsätta anläggas i områden som idag upplevs som otrygga. Detta görs för att fler människor ska röra sig i området, vilket förväntas minska otryggheten. Även insatser med slyröjningar, förbättrad belysning, förbättrad tillgänglighet, trygghetspromenader och medborgardialoger förväntas ge en ökad känsla av trygghet.

Framklippning av belysning, samt borttagande av siktskymmande växtlighet på gång- och cykelvägar och vid lekparker, pågår kontinuerligt för att öka tryggheten för gångtrafikanter, cyklister och parkbesökare

Medborgarundersökningen visar att brommaborna är nöjda med renhållning, städning och skötsel av parker och grönområden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	86 %	87 %	86 %	88 %	79 %	79 %	2023
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	69 %	77 %	74 %	73 %	73 %	2023
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73 %	69 %	77 %	71 %	73 %	73 %	2023
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	87 %	89 %	87 %	83 %	83 %	Tas fram av nämnd	2023

Nämndmål: 3.6.1. Brommaborna är trygga genom förebyggande insatser

 Uppfylls helt

Beskrivning

Utgångspunkten för Brommas trygghetsarbete är situationell- och social prevention. Trygghetsvandringar och dialog med brommaborna bidrar till ökad trygghet genom riktade insatser och åtgärder som är baserade på brommabornas behov och önskemål. Under året ska en särskild kampanj med fokus på trygghet genomföras. Kampanjen bygger på dialog med brommaborna.

Stadens trygghetsprogram och säkerhetsprogram ligger till grund för hur förvaltningen planerar, genomför och utvecklar trygghets- och säkerhetsarbetet i Bromma. Tillsammans utgör de bägge programmen övergripande inriktning för stadens arbete med att nå målet om en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i. På lokal nivå i Bromma finns ett operativt brottsförebyggande råd (BRÅ) som träffas varje vecka och delar lägesbilder. Utifrån lägesbilder och medborgardialoger genomförs olika trygghetsinsatser i stadsmiljön. Samverkan för ett tryggt och säkert stadsdelsområde sker också genom den lokala samverkansöverenskommelsen som förvaltningen har tillsammans med lokalpolisen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret. I arbetsgrupper med representanter från berörda verksamheter fortsätter arbetet med genomförandet av åtgärder och aktiviteter för en ökad trygghet och minskad brottslighet inom stadsdelsområdet.

Två prioriterade områden i samverkansöverenskommelsen för 2023 är platssamverkan vid Brommaplan och i Blackeberg. Projektet ”Ett tryggare Brommaplan” fortsätter och innebär att tillsammans arbeta praktiskt och strategiskt med trygghetsskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder på Brommaplan. Projektet leds av förvaltningen och samverkan sker med bland annat trafikkontoret, kulturförvaltningen, polisen, regionen och näringsidkare runtomkring Brommaplan. Trygghetsmätningarna för Brommaplan visar på ett tydligt mönster med upplevd otrygghet på platsen. Den genomgripande ombyggnation av Brommaplan som ligger i planerna för hela området kommer inte kunna genomföras inom den närmaste 10-årsperioden då planerna är tätt sammankopplade med stora infrastrukturprojekt som ligger långt fram i tiden. I avvaktan på den större ombyggnationen behöver mindre åtgärder genomföras för att göra Brommaplan till en tilltalande plats. Platssamverkan 2023 kommer också att fokusera på Blackeberg med anledning av att det enligt polisen förekommer droghandel i området. Polisen ansvarar för arbetet i samverkan med förvaltningen och trafikkontoret. I arbetet med platssamverkan är det lokala näringslivet en viktig part. Förvaltningen ska arbeta för ett stärkt företagarperspektiv i det strategiska trygghetsarbetet och verka för goda förutsättningar för företagandet i hela Bromma.

I det förebyggande trygghetsarbetet kommer förvaltningen även samarbeta med ideella föreningar i Bromma. Föreningar med verksamheter som bidrar till ökad trygghet i närområdet prioriteras vid beslut om föreningsbidrag.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Bromma utgår från den lokala lägesbilden för Bromma. Lägesbilden beskriver aktuella problem och lokala förhållanden med fokus på trygghet, brott och ANDT-frågor (alkohol, narkotika, dopning och tobak). Lägesbilden ska vara uppdaterad och bygga på tillgänglig statistik och hämtar uppgifter från

bland annat polis, socialtjänst, trygghetsundersökningar och medborgarundersökningar. Även undersökningar och statistik från nationella, regionala och stadsövergripande källor finns med i bakgrundsmaterialet.

Samverkan mellan preventionssamordnare, trygghetssamordnare, fältassistenter, fritidsverksamhet, polis, skola och andra relevanta aktörer är också av stor betydelse för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. En grund för detta arbete utgörs av Brommas lokala handlingsplan i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019-2022. Strategin och den lokala handlingsplanen kommer att revideras under 2023.

Barn och unga i Bromma ska inte rekryteras in i kriminalitet. En välfungerande skolgång är en central del i detta arbete. Föräldrar i Bromma erbjuds stöd i sitt föräldraskap och en god samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola och fritidsverksamhet är av största vikt. Fältassistenter besöker skolor och andra arenor där ungdomar befinner sig, med fokus på utemiljöer och de tidpunkter då ungdomarna vistas där. Fältassistenter samarbetar med mobila ordningsvakter, nattvandrare och andra vuxna.

Metoder för det våldspreventiva arbetet ska utvecklas inom förvaltningens verksamheter. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska fortsatt motverkas och våldsutsatta ska erbjudas skydd och stöd. En iakttagelse som har gjorts, är att många av de personer som utsätts för våld i nära relation, som har uppmärksammats av förvaltningens verksamheter, inte har sökt stöd hos Brommas relationsvårdsteam. Arbetet med att informera om det stöd och de insatser som finns att tillgå behöver intensifieras.

Det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och arbetet med att utveckla insatser riktade mot barn, unga och vuxna som blivit, eller riskerar att bli indragna i våldsbejakande extremistiska miljöer fortgår. Arbetet mot våldsbejakande extremism utvecklas utifrån befintlig kunskap, lägesbild och aktiviteter i handlingsplanen. Handlingsplanen har reviderats och biläggs verksamhetsplanen (bilaga 6).

Brommaborna ska vara nöjda med sin stadsmiljö och uppleva att parker och grönområden är välskött och skräpfria. Arbetet med att förbättra renhållning och städning inom stadsdelsområdet fortsätter. Genom ett välskött och rent stadsdelsområde ökar områdets attraktivitet och trygghet.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel brommabor som känner sig trygga i stadsdelsområdets parker och grönområden	81 %	87 %	76 %	81 %	80 %		2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal personer som utsätts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	214				200		VB 2023
 Preventionsindex mini - indexvärde för nämndens ANDT-förebyggande arbete	62			82	74		2023
Analys Indexet förändrades kraftigt mellan 2022 och 2023, så resultatet är egentligen inte jämförbara. Medelvärde för staden är 66.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska genomföra en kampanj med arbetsnamnet "Tryggt tillsammans i Bromma". Kampanjen bygger på dialog med brommaborna.	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen ska kartlägga trygga utemiljöer kring utförarverksamheter	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen ska ta fram en övergripande kommunikationsplan för främjande, förebyggande och trygghetsskapande arbete för prevention som riktar sig till ungdomar och deras föräldrar.	2023-01-01	2023-12-31	
 Trygghetsvandringar ska målgruppsanpassas i samverkan mellan olika aktörer/avdelningar beroende på målgrupp	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.6.2 Brommaborna är nöjda med sin stadsmiljö

 Uppfylles helt

Beskrivning

Brommaborna ska vara nöjda med sin stadsmiljö och uppleva att det är rent och skräpfritt i park- och grönområden. Brommabornas nöjdhet med renhållning och städning har ökat under senare års mätningar. En ren och välskött stadsmiljö bidrar till ökad känsla av trygghet. Platssamverkan med näringsliv och civilsamhälle skapar också attraktiva stadsmiljöer. Åtgärder för att öka tillgängligheten i parker och grönområden och arbetet med en äldrevänlig stad ökar också attraktiviteten. Planering av insatser i stadsmiljön ska ske utifrån ett jämställdhetsperspektiv och hänsyn ska särskilt tas till behov hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. Genom att utveckla dialogen med brommaborna med utgångspunkt från den lokala parkplanen ökar brommabornas delaktighet i utvecklingen av stadsmiljön. Genom brukaravtal och samverkan med föreningslivet uppmuntras odling och utveckling av Brommas stadsmiljö.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen ska genomföra en kommunikationsinsats under mars månad om skötsel och städning och övriga åtgärder i park- och grönområden	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att det underliggande nämndmålet bedöms ha uppfyllts och att nämndens aktiviteter som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Agenda 2030 och mänskliga rättigheter

Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 har fortsatt under året. Medarbetarnas kunskap om agendan och de 17 globala målen har över tid ökat. Det har blivit tydligt hur den egna enhetens ordinarie arbete bidrar till en hållbar stad och stadens måluppfyllnad. Samverkan internt mellan olika verksamhetsområden och externt med olika aktörer har stärkts vilket ökat möjligheterna att nå de mål som särskilt berör nämndens verksamheter. Förvaltningen har startat ett internt nätverk för att öka samverkan mellan verksamheterna i arbetet med mänskliga rättigheter. Nätverket delar information, kunskap och goda exempel för att utveckla arbetet inom hela organisationen gällande till exempel barns rättigheter och nationella minoriteters rättigheter.

Jämställdhet

I arbetet med en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser behöver ett jämställdhetsperspektiv finnas med i både beslut och genomförande. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för brommaborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken har möjliggjort analyser av hur resurserna har använts och dess effekter. Olikheter mellan könen har uppmärksammats och analyser av resultaten har genomförts för att utröna om skillnaderna är relevanta eller om åtgärder behöver genomföras för en jämnare resursfördelning. I utvärdering av olika insatser i verksamheterna uppmärksammas också skillnader mellan könen. Inom äldreomsorgens öppna verksamhet har det till exempel uppmärksammats att män är underrepresenterade och utifrån detta har riktade aktiviteter till män genomförts. Inom förskolan har skillnaden i svaren i årets förskoleundersökning minskat mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar jämfört med tidigare år. En förklaring kan vara att verksamheten har fokuserat på tidigare årets skillnader och blivit mera medvetna kring arbetssätt och återkoppling till vårdnadshavare oavsett barnets kön.

Förskolorna gör medvetna val genom att köpa in material till lärmiljöerna där de prioriterar ett avkodat material som inte styr barnens lek utan stimulerar barnens fantasi och ger barnen möjligheter till utforskande. Lärmiljöer är anpassningsbara och går att omforma utifrån

barngruppens behov och intressen. Det finns en medvetenhet hos barnen kring artiklar från barnkonventionen då pedagoger tagit med den som en del i planering. Litteraturen är noga utvald, där barnen på förskolorna får möta, och lära kring jämställdhet samt demokratiska förhållningsätt.

Förbättringar som genomförs i parker och grönområden förväntas leda till ökad trygghet, vilket bidrar till en mer jämställd stadsmiljö. Till exempel har belysningen förstärkts på olika platser inom stadsdelsområdet.

Barns rättigheter

Barnrättsperspektivet lyfts på olika sätt i organisationen. Under våren anordnade förskolan och socialtjänsten tillsammans ett frukostseminarium, där Stockholm stads barnombudsman talade om barnrätt och barnrättsarbete ur olika perspektiv.

I förskolan är undervisningen utformad så att barnen får utvecklas i en öppen, jämställd och demokratisk förskola genom att göra barnen delaktiga i undervisningen och utbildningen. Planeringen har utgått från barnens tankar och teorier. Barnen har, större delen av dagen, delats in i mindre grupper vilket möjliggjort en god språklig miljö där barnen fått talutrymme och pedagogerna har kunnat fånga upp barnens tankar och åsikter.

Överlämningsdokumenten från förskola till skola har skrivits om. I dokumentet har det lagts till frågor som ställs direkt till barnen, för att barnen ska kunna uttrycka sina egna tankar om att börja skolan. Det har lagts extra vikt vid att ge barn i behov av särskilt stöd möjlighet att bli lyssnade till.

Inom socialtjänsten fortsätter arbetet med att stärka barnets rättigheter. Barnrättsgruppen inom enheten för vuxna har som exempel påbörjat arbete kring att ta fram material för att i högre grad delaktiggöra barn i kontakten med socialtjänsten. Arbetet pågår även med att ta fram ett material kring att kalla barn till ett första besök, återkoppla beslut och delaktiggöra barn under utredningens gång samt ta fram ett material om samordnad individuell plan (SIP) samt mallar som kan ge stöd vid barnkonsekvensanalyser.

Medarbetare har utbildats i BRA-samtal (barns rätt som anhöriga). BRA-samtal är en modell utformad för att stödja personal i hur de kan gå tillväga för att uppmärksamma barns rätt till information och hjälp, när de är anhöriga. Syftet är att öka barnets delaktighet och handlingsutrymme. På lång sikt är målsättningen att stärka barn och ungas utveckling och att förebygga psykisk och fysisk ohälsa.

För att lyssna på barn och ungdomars önskemål om hur spontanaktivitetsytor i Bromma ska användas genomfördes en enkät under 2022. Utifrån resultatet har stadsmiljöverksamheten tagit fram ett antal förslag som ungdomarna har röstat på. Det vinnande förslaget kommer att genomföras under 2024.

Förvaltningen har också genomfört en riktad medborgardialog om trygga och otrygga platser i Blackeberg med ungdomar i åldrarna 11-18 år i samverkan med grundskolorna i Blackeberg. Ungdomarna identifierade ett antal platser i Blackeberg som de upplevde som otrygga. Ungdomarnas insikter har gett viktig information för förvaltningens prioriteringar av trygghetsåtgärder och förbättringar med exempelvis belysning.

För att barns rättigheter ska beaktas har det gjorts barnkonsekvensanalyser i flertalet tjänsteutlåtanden där det varit relevant.

Jämlikhet

För att öka förutsättningarna för att barn och unga har jämlika uppväxtvillkor arbetar enheten för barn och unga med att komma in tidigare i barns liv, exempelvis genom att bevilja tidiga insatser vid våld i hemmet eller att inleda utredning på yngre barn som uppvisar tecken på problematisk skolfrånvaro.

Miljö, material, gruppstorlek och aktiviteter i förskolan anpassas så att alla ska kunna vara med. Alla barn ska få möjlighet att få göra val och kunna vara delaktiga. På förskolorna finns också tillgång till alternativa sätt att kommunicera till exempel med bilder och TAKK (Tecken som alternativ och kompletterade kommunikation).

Fritidsverksamhetens har under året haft ett särskilt fokus på att aktiviteter ska vara tillgängliga och välkomnande för alla oavsett funktion. Verksamheten har också arbetat för att barn och unga som inte deltar i annan fritidsverksamhet ska besöka fritidens verksamheter.

Det har även pågått ett arbete för att öka den interna samverkan i syfte att erbjuda fler barn och ungdomar med särskilda behov kolloplats.

Stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning har utgjort stöd i arbetet med att öka jämlikheten i samhället.

Under året har flertalet tillgänglighetskapande åtgärder genomförts i parker och grönområden. Till exempel har ett nytt utegym anlagts med utökad tillgänglighet. Redskap har valts ut med hänsyn till att både kvinnor/flickor och äldre ska kunna använda redskapen. Även tillgänglighetsanpassade gungor har köpts in. Enkelt avhjälpna hinder har åtgärdats skyndsamt för att öka och bibehålla utemiljöns tillgänglighet för alla.

Vid planering av investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden tas hänsyn till tillgängligheten vid val av underlag, armstöd, ryggstöd, sitthöjd med mera. En tillgänglighetsinventering har genomförts under höstlovet av feriearbetare.

Hbtqi

För att förstå hur bemötande av människor påverkar känslan av trygghet, säkerhet och respekt är det nödvändigt att ha kunskap om hbtqi. För att öka kunskapen och medvetenheten kring hbtqi-begreppet inom organisationen har bland annat en utbildning om hbtqi anordnats av avdelning socialtjänst och fritid till vilken även andra verksamheter bjudits in. Även webbutbildningar har genomförts för att höja kompetensen.

Inom äldreomsorgen har hbtqi-frågor lyfts och synliggjorts på de öppna verksamheterna under Stockholm pride-veckan, både i tipspromenadsfrågor och som samtalsämnen vid kaffet samt genom att prideflaggor har funnits i lokalerna.

Nationella minoriteters rättigheter

Alla verksamheterna har genomfört en eller flera aktiviteter för att öka kunskapen och medvetenheten om nationella minoriteters rättigheter. Inom både socialtjänsten har till exempel Romska brobyggare bjudits in till verksamheten. Medarbetare har också deltagit i en dag om romsk inkludering anordnad av socialstyrelsen. Även andra utbildningsinsatser har

genomförts inom avdelningen.

Förskolan har arbetat med att synliggöra de nationella minoriteternas språk och kultur i verksamheten. Alla förskoleområden har tillgång till böcker och inspirationsmaterial med förslag på arbetssätt. En förskolas arbete kring finska och samiska har lyfts i både Sveriges television och Sveriges Radio som ett gott exempel. Ett förskoleområde har arbetat fram en arbetsmodell kring minoritetsspråken som de kallar "Lilla resenären". Under 14 dagar "besöker" de varje minoritetsspråk där de utforskar mat, dans, geografiska området, djur, språkljud och sedvänjor som anses typiska för minoriteten. Vårdnadshavare och pedagoger som talar språket har involverats. Arbetet har inneburit att det kollegiala lärandet har stärkts. Mer och mer undervisningsmaterial finns att tillgå överlag och det uttrycks att verksamheten ser en tydlig utveckling på de flesta förskolor. I flerspråkighetskursen som specialpedagogerna håller för alla pedagogerna har de olika minoriteternas rättigheter belysts. Det uttrycks fortfarande att det finns utvecklingspotential att integrera barnens upplevelser och nya kunskaper om området i undervisningen och de goda exempel som finns i verksamheten behöver spridas.

Inom äldreomsorgen har de nationella minoriteterna uppmärksammats på olika sätt. Den förebyggande verksamheten har uppmärksammat nationella minoriteternas högtidsdagar genom att ställa fram bordsflaggor att samtala kring vid kaffestunderna. Tipsfrågor har haft tema kring den aktuella högtidsdagen och både flaggorna och tipsrundafrågorna har skapat intresse och många diskussioner kring de nationella minoriteterna och deras situation i samhället förr och nu.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning samt kompetensen inom nämndens råd för funktionshinderfrågor har använts för att för att prioritera och ta fram aktiviteter som ska bidra till att minska ojämlika levnadsförhållanden. Årets fokusområde har varit rätten till individuellt stöd och rätten till en meningsfull fritid.

Alla barn och vuxna med funktionsnedsättning ska få möjlighet att få göra val, påverka och vara delaktiga. På förskolorna och i LSS-verksamheterna finns tillgång till alternativa sätt att kommunicera, till exempel med bilder och TAKK (Tecken som alternativ och kompletterade kommunikation).

För att öka möjligheten för alla att kunna nyttja parker och grönområden sker det kontinuerligt tillgänglighetskapande insatser i utemiljön. Till exempel har en trappa har byggts om från trä till sten med vilplan och barnvagnsramp. Ledstänger har förlängts. Asfaltsytor har jämnats ut. Tillgänglighetsanpassade gungor har köpts in. Enkelt avhjälpna hinder har åtgärdats skyndsamt för att öka och bibehålla utemiljöns tillgänglighet.

Klimat

Under året har olika insatser genomförts för att minska förvaltningens klimatpåverkan. Arbetet har fortgått med åtgärder så som återbruk, energieffektivisering, minskat matsvinn, minskad köttkonsumtion, sortering av avfall och minskad plastanvändning.

Motverka diskriminering

För att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter, oavsett

diskrimineringsgrund har enheterna inom förvaltningen arbetat med aktiva åtgärder på sina arbetsplatsträffar. På förvaltningsövergripande nivå har den årliga lönekartläggningen genomförts.

Inom förskolan har verksamheterna arbetat utifrån planen "Främjande och förebyggande arbete mot diskriminering och kränkande behandling". Syftet med planen är att förebygga och förhindra att barn utsätts för diskriminering och kränkande behandling i förskolans verksamhet. Förskolorna har en systematik som innebär att planen är väl känd hos alla medarbetare.

Inom socialtjänstens utförarverksamheter diskuteras frågor om bemötande och diskriminering kontinuerligt i förebyggande syfte.

Lokal demokrati

För att stärka dialogen med brommaborna, föreningslivet och näringsidkare inom stadsdelsområdet har olika typer av dialogmöten och trygghetsvandringar genomförts. Under året har det bland annat genomförts mer målgruppsanpassade dialoger.

Förvaltningens pilotprojekt gällande medborgarbudget har vänt sig till ungdomar i Bromma. En enkät om önskemål om spontanaktivitetsytor skickades ut till Brommas alla grundskolor i november 2022 (ungdomar 9-16 år). Resultatet sammanställdes i februari 2023. Utifrån resultatet tog förvaltningen fram förslag på några möjliga platser för spontanaktivitetsytor för olika typer av aktiviteter. Dessa förslag skickades ut till skolorna under hösten och eleverna fick rösta på förslagen. Det vinnande förslaget blev en hinderbana i Blackeberg som fick 53,9 procent av rösterna. Hinderbanan kommer att anläggas under 2024, sannolikt efter sommaren. Återkoppling till ungdomarna kommer att ske genom tackbrev, sociala medier och annons i lokaltidningen.

Nämnden har behandlat 23 medborgarförslag under 2023. Sju av förslagen har sänts vidare till trafikkontoret eller annan fackförvaltning/bolag.

Resultat av genomförda medborgarenkäter, medborgardialoger samt inkomna synpunkter och medborgarförslag utgör en del av underlaget för förvaltningens planering av de kommande årens utveckling av parker och grönområden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: 3.7.1 Bromma är ett öppet, jämställt och demokratiskt stadsdelsområde

 Uppfylls helt

Beskrivning

Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 fortsätter. Medarbetarnas kunskap om agendan och de 17 globala målen har över tid ökat. Det har blivit tydligt hur den egna enhetens ordinarie arbete bidrar till en hållbar stad och stadens måluppfyllnad. Samverkan internt mellan olika verksamhetsområden och externt med olika aktörer ska fortsätta att stärkas, vilket ökar möjligheterna att nå de mål som särskilt berör nämndens verksamheter. Brommaborna ska mötas av öppna, jämställda och demokratiska verksamheter. Ett jämställdhetsperspektiv ska finnas med i både beslut och genomförande. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för brommaborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken möjliggör analyser av hur resurserna används och dess effekter. Olikheter mellan könen uppmärksammas och analyser av resultaten genomförs för att utröna om skillnaderna är relevanta eller om åtgärder behöver genomföras för en ökad jämställdhet. Ibland är det svårt att se orsakssamband. Resultaten får då följas under en längre tid för att bättre kunna analysera könsskillnader mellan pojkar och flickor, kvinnor och män i syfte att upptäcka mönster och tillsätta riktade åtgärder.

Varje barn har rätt att få känna sig betydelsefull och uppleva sitt eget och allas lika värde. Inom förskolans verksamhet ska flickor och pojkar ges samma utrymme i utbildningen och få sina behov respekterade och tillgodosedda. Inom socialtjänsten fortsätter arbetet med att implementera barnrättsperspektivet. Rutiner och arbetssätt utvecklas för att säkerställa att barns rättigheter tas tillvara. Oavsett om det handlar om verksamhet för barn, vuxna eller äldre ska alla bemötas jämlikt och jämställt.

I förvaltningens tjänsteutlåtande görs både en jämställdhetsanalys och en barnkonsekvensanalys i ärenden där detta är relevant.

Vid fördelning av föreningsbidrag säkerställs att föreningar som mottar bidrag står bakom den demokratiska rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män/flickor och pojkar samt barnkonventionens principer. Vid fördelningen av föreningsbidrag prioriteras i år verksamheter som erbjuder barn och unga en aktiv fritid där alla kan delta på jämlika villkor och föreningar med verksamheter som bidrar till ökad trygghet i närområdet.

Kunskapen om hbtqi-personers rättigheter ska öka inom förvaltningen genom olika insatser under året. Kunskapen om nationella minoriteters rättigheter ska också öka genom olika insatser. Barn som tillhör de nationella minoriteterna, ska i förskolan stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan ska därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Inom äldreomsorgens verksamheter fortsätter arbetet med att belysa de nationella minoriteternas rättigheter för ökad delaktighet. Utbildningsinsatser om nationella minoriteter har genomförts, men kompetensen behöver stärkas ytterligare.

Socialtjänsten utvecklar arbetssätt som tillvaratar och tillgodoser stödbehov hos barn som är

placerade utanför hemmet gällande nationella minoritetsspråk och minoritetskultur. Barn och unga som placeras i familjehem ska ges möjlighet att behålla sin identitet och sitt ursprung. Vårdnadshavares önskemål tas tillvara så länge det inte strider mot barnets behov. För barn med annat språk ska möjligheten till modersmålsundervisning undersökas och om familjehemmet inte har samma ursprung uppmuntras familjen att läsa på och ta tillvara barnets ursprung.

Dialogen med brommaborna ska stärkas för att öka demokratin och för att använda brommabornas kompetens. Målgruppsanpassade dialoger ska prövas under året. Särskilt viktigt är det att engagera grupper som normalt sett inte gör sina röster hörda. Dialogen med Brommas ungdomar ska stärkas genom någon form av ungdomsråd.

Förvaltningen ska under året påbörja arbetet med att uppdatera nämndens lokala utvecklingsprogram med målet att stärka möjligheterna till stadsutveckling, öka den sociala och ekologiska hållbarheten i stadsdelsområdet samt det demokratiska inflytandet över Brommas långsiktiga utveckling.

För att öka brommabornas inflytande ytterligare ska förvaltningen utreda möjligheten att genomföra en medborgarbudget för att utveckla stadsdelsområdet.

Förväntat resultat

Att uppnå årsmålen för fastställda indikatorer och att genomföra fastställda aktiviteter

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel Barnkonsekvensanalyser i tjänsteutlåtande där det är relevant	86				100 %		2023
Analys Barnkonsekvensanalys ska göras i ärenden som direkt eller indirekt berör barn och unga. Förvaltningen gör bedömningen att det saknas analys i ärenden där det skulle ha varit relevant. För att uppnå årsmålet om 100 procent ska frågan behandlas på förvaltningens nätverk för mänskliga rättigheter.							
◆ Andel Jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtande där det är relevant	93				100 %		2023
Analys Jämställdhetsanalys ska göras i ärenden som berör kvinnor och män. Förvaltningen gör bedömningen att det saknas analys i ärenden där det skulle ha varit relevant. För att uppnå årsmålet om 100 procent ska frågan behandlas på förvaltningens nätverk för mänskliga rättigheter.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska förbättra dialogen med unga i Bromma	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ska upprätta en kommunikationsplan för 2023	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska utreda möjligheten att genomföra medborgarbudget	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen ska utveckla trygga och tillgängliga offentliga platser för möten och grannsamverkan, gärna i samarbete med lokalt föreningsliv och näringsliv	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Medborgardialoger ska utvecklas under året i samverkan mellan olika aktörer/avdelningar beroende på målgrupp.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Varje enhet ska genomföra en eller flera aktiviteter som ökar kunskapen om HBTQI	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Varje enhet ska genomföra en eller flera aktiviteter som ökar kunskapen om nationella minoriteters rättigheter	2023-01-01	2023-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Nämnden redovisar en positiv avvikelse efter resultatdispositioner för verksamhetsåret 2023.

Nämnden erhöll i kommunfullmäktiges ursprungliga budget för 2023 en ram som uppgick till 1 722,6 miljoner kronor netto. I samband med avstämningsärenden har kommunstyrelsen tillfört nämnden ytterligare 16,6 miljoner kronor netto som budgetjusteringar. Nämnden har erhållit 21,2 miljoner kronor i budget för prestationsförändring avseende funktionshinderomsorg. Nämnden återredovisar även 1,6 miljoner kronor netto som prestationsförändring avseende förskoleverksamhet samt 0,6 miljoner kronor för förstärkt tilläggsbidrag. Slutlig budget för 2023 uppgår till 1 762,6 miljoner kronor.

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Bokslut 2022	Avvikelse 2022
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	1 762,6	1 742,3	20,3	1 628,1	42,1
Kostnader (+)	2 147,1	2 158,0	-10,9	2 035,6	-31,9
Intäkter (-)	-384,5	-415,7	31,2	-407,5	74,0
Avvikelse före resultatdispositioner			20,3		42,1
Resultatenheternas överskott från 2022 (+)			77,7		77,9
Resultatenheternas överskott till 2024 (-)			-82,3		-77,7
Avvikelse efter resultatdispositioner			15,7		42,4

Nämnden redovisar år 2023 ett överskott om 15,7 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Resultatenheterna ökar under år 2023 med 4,6 miljoner kronor. Detta innebär en total resultatfond med 82,2 miljoner kronor till år 2024.

Mnkr	Budget (kostnader +)	Budget (intäkter -)	Budget (netto)	Bokslut före resultatöverföringar	Bokslut efter resultatöverföringar	Avvikelse 2023 efter resultatöverföringar	Avvikelse 2022 efter resultatöverföringar
Nämnd och administration	43,3	0,0	43,3	45,1	45,1	-1,8	-0,6
Individ- och familjeomsorg	193,6	-35,5	158,1	161,8	162,0	-3,9	-7,4
<i>varav barn och ungdom</i>	71,4	-1,0	70,4	78,1	78,1	-7,7	-6,5
<i>varav vuxen</i>	24,3	-1,0	23,3	25,3	25,3	-2,0	2,1
<i>varav socialpsykiatri</i>	32,3	0,0	32,3	35,4	35,6	-3,3	0,0
<i>varav nyanlända</i>	0,0	0,0	0,0	-8,5	-8,5	8,5	9,7
Stadsmiljöverksamhet	29,6	0,0	29,6	34,6	34,6	-5,0	-3,3
<i>avskrivningar</i>	12,8	0,0	12,8	10,4	10,4	2,4	2,1
<i>internräntor</i>	2,6	0,0	2,6	2,8	2,8	-0,2	-0,1
Förskoleverksamhet	448,5	-45,5	403,0	407,1	408,0	-5,0	-0,2
Äldreomsorg	963,9	-273,0	690,9	684,4	686,6	4,3	24,1
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	354,9	-27,7	327,2	319,8	321,1	6,1	12,5
Barn, kultur och fritid	19,2	0,0	19,2	19,2	19,2	0,0	0,0
Arbetsmarknadsåtgärder	9,6	-1,3	8,3	5,9	5,9	2,4	3,4
Ekonomiskt bistånd	53,7	-1,5	52,2	51,2	51,2	1,0	5,6
<i>varav handläggare</i>	11,6	0,0	11,6	13,3	13,3	-1,7	0,0
Övrig verksamhet	15,4	0,0	15,4	0,0	0,0	15,4	6,1
Totalt	2 147,1	-384,5	1 762,6	1 742,3	1 746,9	15,7	42,4

Nämnden redovisar en positiv avvikelse med 15,7 miljoner kronor för 2023. Även under 2022 hade nämnden ett positivt resultat med 42,4 miljoner kronor.

Inför året har förvaltningen haft en central buffert med 16,2 miljoner kronor, av dessa budgetmedel har 0,8 miljoner kronor omfördelats för att användas inom verksamheterna.

Nämnd och administration

Verksamhetsområdet nämnd och administration redovisar en negativ avvikelse med 1,8 miljoner kronor. Främst kopplat till inköp av utrustning och material till förvaltningslokalen.

Prognosticerad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	0,0	-1,8

Stadsmiljö

Verksamhetsområdet stadsmiljö redovisar ett underskott med 2,8 miljoner kronor. Verksamhetsområdet består huvudsakligen av driftkostnader för parkdrift, men även av kostnader för investeringar i form av avskrivningar och internränta. Underskottet grundas främst på att kostnaderna för vinterinsatser blivit högre än beräknat. Vidare har även kostnaderna för internräntan stigit vilket bidrar till underskottet. Sökta medel för avskrivningar har ett överskott vilket beror på att projekt avslutats senare än förväntat under 2023 vilket lett till att det varit färre avskrivningsmånader än vad som planerades vid sökningen av medlen.

Prognosticerad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
-1,6	0,0	-2,8

Förskola

Verksamheten förskola redovisar en negativ avvikelse om 5,0 miljoner kronor efter fond för perioden.

Ledning

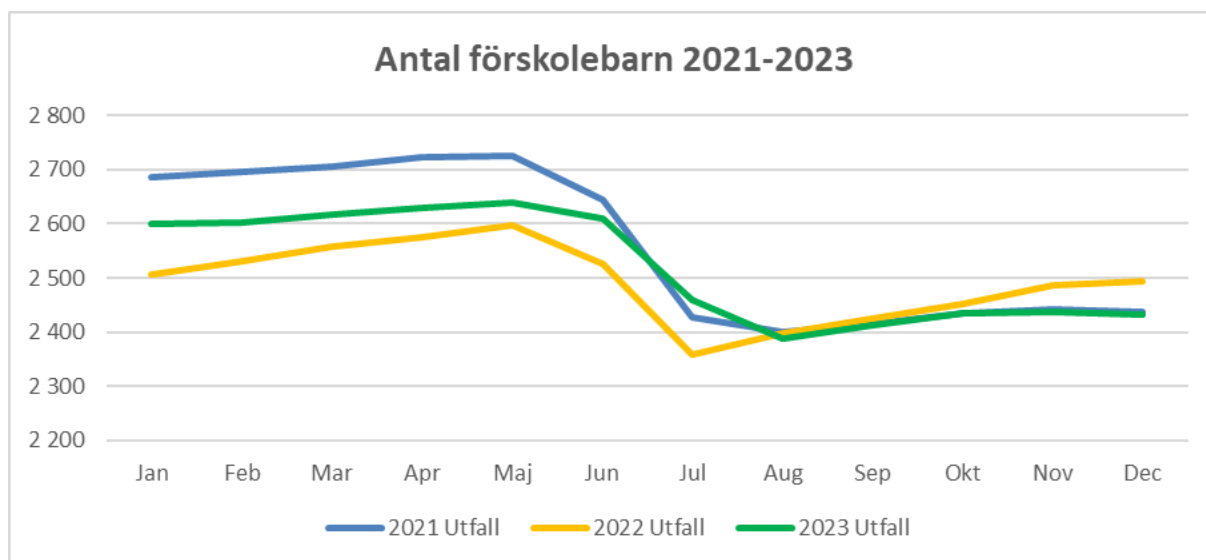
Verksamhetsledningen redovisar ett minus resultat om 6,5 mnkr för budgetår 2023.

Verksamhetsledningen redovisar en negativ avvikelse om 6,5 miljoner kronor efter resultatdispositioner och budgetjusteringar. Förändringar i samverkansavtalet med det kommunala bostadsbolaget SISAB är en av de faktorerna som genererat underskottet. Utöver detta har den höga kostnadsutvecklingen gällande IT, förbrukningsinventarier och övriga kostnader påverkat ekonomin negativt.

Utförare

Utförarna, förskoleområdena, utgörs av resultatenheter inom förskolan och de resultatenheterna tillsammans redovisar ett positivt resultat om 1,5 mkr efter fond. Resultatenheterna har under året stärkts med statliga bidrag. Verksamheten har i ett tidigt skede kunnat börja ställas om utifrån nya volymer, arbetat aktivt med att öka den ekonomiska medvetenheten och kontinuerligt anpassat verksamheten.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
-1,6	-6,0	-5,0

Socialtjänst och fritid

Socialtjänst och fritid som inkluderar verksamhetsområden för individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri och flykting, verksamhetsområden för stöd och service till personer med funktionsnedsättning, verksamhetsområden för barn, kultur och fritid, verksamhetsområden för arbetsmarknadsåtgärder samt verksamhetsområden för ekonomiskt bistånd redovisar en positiv avvikelse på 5,8 miljoner kronor efter fondavsättningar vilket motsvarar en minskning med cirka 8,4 miljoner kronor jämfört med utfall 2022. Verksamheter har haft en del utmaningar under år 2023 i form av ökade placeringskostnader, hög personalomsättning som i sin tur har lett till ökade konsultkostnader, nya LAS-regler kring dygnsvila som har resulterat till svårigheter att bemanna utförarverksamheter men också utmaningar inom de socialpsykiatriska utförarverksamheter som kämpar med lågt inflöde samt ökade hyreskostnader.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri och flykting

Verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri och flykting redovisar ett underskott med 3,9 miljoner kronor efter resultatdispositioner.

Den största förändringen i redovisat resultat jämfört med prognoser i tertial 1 och 2 avser en ökning av placeringar i jourhem inklusive institutionsanknutna jourhem, familjehem och ökat behov av öppenvård. Samtidigt som kostnaderna för institutionsplaceringar inom både verksamhetsområden för vuxna och socialpsykiatri också ökade mer än befarat. Vidare har det varit ett ökat behov av LVM-vård under 2023 vilket både verksamhetsområden för vuxna och socialpsykiatri flaggat om. Kostnaden för institutionsvård för vuxna uppgår till 11,5 miljoner kronor under 2023, vilket är en ökning motsvarande 1,2 miljoner kronor jämfört med utfall 2022.

Prognosticerad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
-3,2	-4,6	-3,9

Ledning

Verksamhetsledningen har en positiv avvikelse på 0,6 miljoner kronor mot budget. Överskottet härleds till besparingar på personalkostnader inom verksamhetsledningen. Utfall avseende ledningen på Socialtjänst och fritid ligger på separat verksamhetskod. Därför summerar inte varav raderna barn- och ungdom, nyanlända, vuxen och socialpsykiatri till det totala utfallet för Individ och familjeomsorg.

Beställar- och utförarverksamheterna

Verksamhetsområdet för barn- och ungdoms inklusive ensamkommande barn och unga (flykting) redovisar ett överskott med 0,8 miljoner kronor varav ett budgetöverskott med 8,5 miljoner kronor avseende verksamhetsområdet ensamkommande barn och unga och varav ett budgetunderskott med 7,7 miljoner kronor avseende verksamhetsområdet för barn och ungdom. Beställarverksamhet för barn och unga signalerar om ett ökat inflöde på orosanmälningar och även ökande i antalet och i komplexiteten av barnärenden som är kopplade till ökad kriminalitet bland ungdomar. Verksamheten har dessutom upparbetat en samverkan med förskolor, skolor, polis och familjerätten men det kvarstår en viss osäkerhet i årets verksamhetsberättelse vilket hänförs främst till utveckling av dessa placeringskostnader.

Dessutom har vårdbehovet gällande placeringar i jourhem inklusive institutionsanknutna jourhem, familjehem och öppenvård varit i högre omfattning under 2023 och den höga inflationen har haft en negativ effekt på placeringskostnaderna. Kostnaderna för dessa typ av insatserna ökar med cirka 1,5 miljoner kronor jämfört med 2022. Det kvarstår en viss osäkerhet kring behov av dessa placeringar under 2024.

Beställarverksamheten inom vuxna missbruk och socialpsykiatri redovisar ett underskott med 2,4 miljoner kronor. Som nämnts tidigare visar institutionsvården största budgetunderskottet. Snittet för kostnader avseende institutionsvård för vuxna för period januari till december har ökat med tio procent jämfört med 2022. Liksom föregående år har verksamheten haft fortsatt stor utmaning av ett ökat inflöde av LVM-anmälningar. Utmaningen för verksamheten är främst kopplat till behovet av tvångsvård för vuxna missbrukare år 2024.

Utförarverksamheten inom individ och familjeomsorg redovisar ett budgetunderskott på cirka 2,7 miljoner kronor före resultatdispositioner och ett budgetunderskott på 2,9 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Resultatenheterna redovisar en ökning av fonderna med 0,2 miljoner kronor. Budgetunderskottet återfinns inom sysselsättningsverksamheten samt inom det socialpsykiatriska boendet och beror dels på minskat antal utförda timmar samt antal brukare inom den socialpsykiatriska sysselsättning och dels på hyreskostnaderna som gör det svårt att anpassa kostnaderna till intäktsnivåerna. Verksamheten arbetar intensivt med olika aktiviteter för att öka antal deltagare som i sin tur skulle innebära ökade intäkter. Dock kvarstår det en viss osäkerhet avseende antal utförda timmar som i sin tur skulle påverka intäkter under 2024.

Vuxna missbruk	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
HVB/behandlingshem	2	2	4	3	2	5	3	2	1	4	5	4
LVM-vård vuxna	3	3	2	2	1	1	0	0	0	1	0	0
Stöd- och omvårdnadsboende, unika personer	4	5	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Andra boendeformer	8	4	6	7	7	5	5	5	5	5	5	4
Öppenvård	6	6	6	7	7	7	8	8	9	9	8	9
Skyddat boende	4	1	5	2	4	4	3	2	0	0	2	4
Totalt	27	21	25	23	23	23	20	18	16	20	21	22

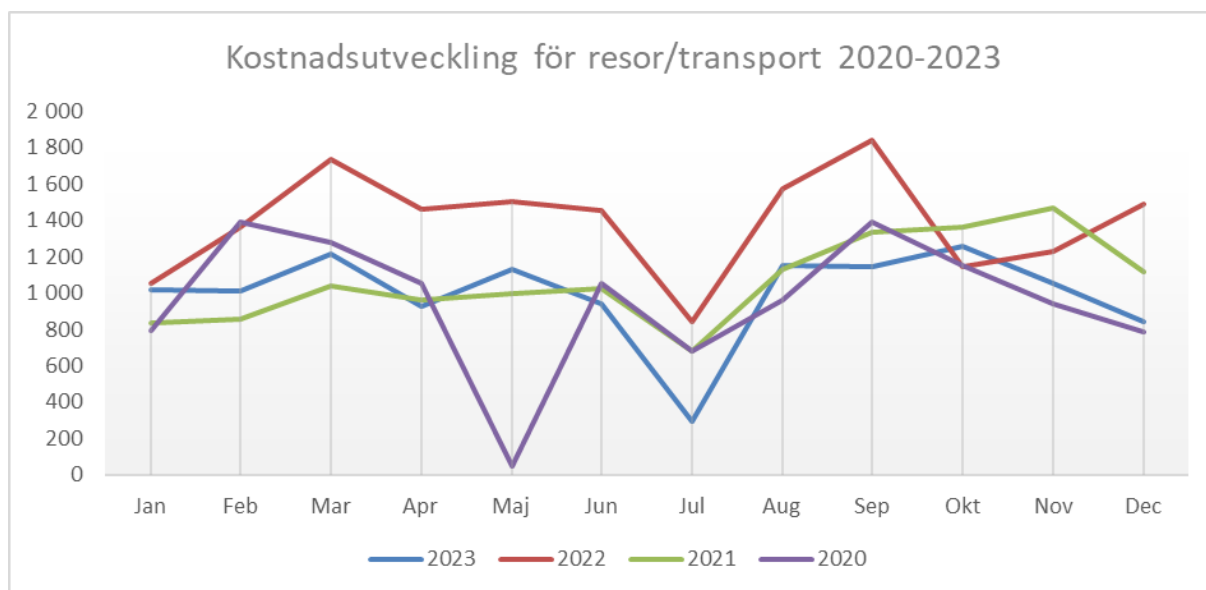
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisar ett budgetöverskott med 7,4 miljoner kronor före resultatdispositioner och 6,1 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Verksamhetens överskott på 6,1 miljoner kronor efter resultatdispositioner innebär en minskning med 6,3 miljoner kronor jämfört med motsvarande år 2022.

Beställarverksamheten och utförarverksamheten

Myndighets- och beställarfunktionen redovisar ett budgetöverskott med 5,8 miljoner kronor. Verksamheten arbetar aktivt med att förhandla om priser utanför valfrihetssystemet. Det finns en fortsatt ekonomiskt utmaning för verksamheten inom de placeringar som finansieras av det fasta anslaget, det vill säga boenden enligt socialtjänstlagen, hemtjänst och personlig assistans. Det är fortsatt osäkert hur mycket efterfrågan på dessa insatser kommer att se ut nästa år.

En osäkerhet för år 2024 är ökade efterfrågan och ökade kostnaderna för persontransporter till dagverksamheten. Ackumulerat utfall för period januari till december 2023 motsvarar en ökning på tolv procent mot budget. Årets kostnader för resor och persontransporter uppgår 11,6 miljoner kronor vilket innebär en ökning på över 1,2 miljoner kronor mot budget. Samtidigt syns en kraftig förbättring jämfört med år 2023 med 45 procent till följd av de nya priserna i det nya avtalet som trädde i kraft hösten 2022. Verksamheten jobbar dessutom aktivt med granskning av fakturor vilket har lett till en del krediteringar av felaktiga fakturor.

Ovan diagram visar kostnader för resor och transport per månad avseende funktionshinderomsorgen.

Prestationsjusteringen blev 20,6 miljoner kronor och bygger på uppgifter från vårens mätning den 31 mars och höstens mätning den 31 augusti. Den slutgiltiga budgeten för 2023 är snittkostnaden mellan årets två mätningarna. I prognosen avseende tertialrapport 2 togs höjd för nya placeringar både inom LSS och SOL-boenden samt inom daglig verksamhet. Men kostnaderna avseende hemtjänsten, särskilt bostad för barn och vuxna samt daglig verksamhet visades vara högre än befarat. Kostnaderna för verksamhet inom den dagliga verksamheten ökar med 2,4 miljoner kronor jämfört med år 2022 samtidigt som kostnaderna för boendepaceringar för både barn och vuxna ökade med 18,0 miljoner kronor jämfört med utfall 2021. År 2021 var första gången verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning hade ett positivt resultat efter fondavsättning på flera år och även i år redovisar verksamheten ett positivt resultat.

Antal ärenden inom omsorg om funk.	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Särskilt boende LSS												
Bostad m. särskild service LSS, vuxna	121	123	124	123	125	126	127	129	129	127	125	122
Bostad m. särskild service LSS, barn (korrigerad)	8	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10	10
Korttidsvistelse, barn och vuxna	43	46	46	44	44	44	44	45	40	39	37	39
Särskilt boende SoL												

Antal ärenden inom omsorg om funk.	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Bostad m. särskild service SoL, vuxna	9	9	9	8	9	8	9	8	8	8	9	9
Särskilt boende SoL	5	5	4	4	3	3	3	3	3	2	2	2
Korttidsvistelse SoL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Syssetsättning												
Daglig verksamhet LSS	232	234	245	243	242	243	244	249	253	249	247	247
Dagverksamhet SoL	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
Personlig assistans												
LSS	15	15	15	15	15	15	15	15	15	13	14	13

Utförarenheten personligt stöd redovisar ett överskott på 1,6 miljoner kronor innan resultatdispositioner. Resultatenheten redovisar en ökning av fonderna med 1,3 miljoner kronor vilket är maximalt tillåten avsättning för året. Detta innebär att personligt stöd redovisar ett positivt resultat på 0,3 miljoner kronor efter fondavsättning.

I början av året har enheten haft lägre kostnader avseende chefslöner på grund av personalomsättning vilket är en bidragande faktor till det positiva resultatet. Dock finns utmaningen kring risken att bli av med brukare och därmed stå med tomplatser under längre perioder vilket i sin tur skulle innebära intäktsbortfall. Detta har varit fallet i den teckenspråkiga verksamheten som har haft en vakant plats under årets första nio månader.

De nya LAS-reglerna som kom i kraft vinter 2022 har gjort att fler får fast anställning och enheten har skapat ett bemanningsteam som ett alternativ. Bemanningsteam håller på att startas upp vilket kan innebära ökade kostnader för enheten men verksamheten ser stora besparingar i längden.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
6,7	6,7	6,1

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott med 1,0 miljoner kronor. Enheten arbetar aktivt med avsluta fler långtidsarbetslösa och bygga vidare kommun-hub utvecklingsarbete via Arbetsförmedlingen och med att få ner antalet bidragshushåll. Antalet bidragshushåll har minskat med tio procent sedan förra året. Snittet för period januari till december 2023 är lika med 310 hushåll jämfört med 319 hushåll för motsvarande period 2022. Årets utbetalda försörjningsstöd uppgår till 37,9 miljoner kronor jämfört med 2022 då

det uppgick till 38,7 miljoner kronor. I snitt fick 310 hushåll ekonomiskt bistånd någon gång under 2023.

Antal hushåll med försörjningsstöd (Kursiv=preliminär)	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2020	405	426	428	424	422	412	417	365	378	372	369	372
2021	361	356	357	350	345	353	341	333	314	314	322	330
2022	317	328	336	328	315	327	318	310	320	319	305	308
2023	308	302	305	309	294	309	318	316	322	311	316	311*

Det finns dock flera faktorer som kan påverka behovet av ekonomiskt bistånd år 2024. En av dem är flyktingsituationen i Europa, som har förvärrats av kriget i Ukraina som har pågått sedan februari 2022. En annan är inflationen på dagligvaror som har ökat och gjort det dyrare att leva. En tredje är räntekostnaderna. Detta kan leda till högre kostnader för verksamheten.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,5	0,5	1,0

Arbetsmarknadsåtgärder

För arbetsmarknadsåtgärder redovisas ett överskott om 2,4 miljoner kronor. Överskottet är i huvudsak hänförlig till ett färre deltagande feriearbetare än vad som var budgeterat.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	0,0	2,4

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet barn, kultur och fritid redovisar en budget i balans. Tilldelade medel finansierar fritidsverksamheten inom socialtjänstavdelningen och öppna förskolan samt kulturuppdraget inom avdelningen förskola.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	0,0	0,0

Äldreomsorg

Äldreomsorg totalt

Äldreomsorgen visar totalt ett överskott gentemot budget på 6,5 miljoner kronor före resultatdispositioner. Användandet av platser på vård och omsorgsboenden har under året ökat

från låga nivåer till en nivå som den som rådde före pandemin. Under årets sista månader går det att se att ökningen avstannat.

Användandet av hemtjänst, som gick ner under pandemin, har därefter successivt ökat till nivåer som ligger högre än tidigare år. Antalet beslutade hemtjänstinsatser har liksom tidigare år sjunkit under sommarperioden men ligger i övrigt ganska konstant.

Personalförsörjningen har för äldreomsorgens verksamhet varit den stora utmaningen under året. Den höga inflationen påverkar kommunal verksamhet med viss fördröjning och har under 2023 gjort sig påmind med stora löneökningar och höjda hyror.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
1,0	5,8	4,3

Verksamhetsledning

Verksamhetsledningen överskrider sin budget med 4,4 miljoner kronor. Underskottet är hänförligt till att verksamheten kompenserat för höjningen av sociala avgifter samt löneökningar som blev högre än vad verksamheten hade budgeterat för.

Enheten för förebyggande verksamhet uppvisar ett underskott på 0,2 miljoner kronor vilket beror på en utebliven kostnadstäckning från stadsdelsförvaltnings vård- och omsorgsboenden för det sista tertialet.

Myndighets- och beställarfunktionen

Myndighets- och beställarfunktionen redovisar ett överskott på 19,6 miljoner kronor.

Verksamheten inom äldreomsorgen har ökat mindre än väntat. I synnerhet har man under året sett en kraftig minskning av antalet boende på vård- och omsorgsboende med somatisk inriktning. I budget för 2023 antogs ett genomsnittligt antal av 122 månadsplatser. Nu kan konstaterats att verksamheten under året haft i genomsnitt 105 månadsplatser.

Vid ingången av 2023 var antalet 380 stycken, en nivå som i februari hade fallit till 368. Därefter höll sig fram till hösten för att sedan stadigt minska. Därefter steg antalet kontinuerligt fram till senhösten då antalet stabiliserade sig på en nivå kring 415 stycken boende vilket är samma nivå som två år tidigare.

Verksamhetsmässigt har myndighetsutövningen under året haft svårigheter att rekrytera biståndshandläggare för att utföra uppdraget. Tidvis har verksamheten fått förstärkas med hjälp av konsulter.

Antal personer, som har hemtjänst har under året ökat med 156 stycken till 2477.

En restriktiv bedömning har resulterat i att genomsnittliga antalet timmar per person minskat från 36,4 till 35,6 från årets början. Totala antalet beställda hemtjänsttimmar per månad under 2023 har varit 38541 vilket är oförändrat med andra halvåret 2022.

Utförare

Det kommunövergripande korttidsboendet Kinesen med inriktning på stöd till anhöriga redovisar ett underskott mot budget på 0,1 miljoner kronor. Anslaget för verksamheten har varit oförändrat under ett antal år vilket omöjliggjort öppethållande på helger. Under hösten

har verksamheten därför endast drivits under vardagar. För 2024 har man fått en utökad budget och avser att återigen ha öppet varannan helg.

Den kommunala hemtjänsten i egen regi redovisar ett underskott på 10,7 miljoner kronor. Utförandegraden, det vill säga antalet utförda hemtjänststimmar som andel av antal beslutade hemtjänststimmar, är 87 procent att jämföras med 92 procent föregående år. Detta mått är ännu sämre om man undantar hemtjänst på servicehus där det är lättare att uppnå en hög utförandegrad. Att höja utförandegraden och därmed intäkterna är en förutsättning för att vända utvecklingen. Hemtjänsten kommer att fortsätta arbetet med att beslutade hemtjänstinsatser ska utföras fullt ut om inte sjukhusvistelse eller andra omständigheter inträffar.

Personalsituationen inom hemtjänsten har under året varit ansträngd. Verksamheten har i hög grad tvingats använda sig av timanställd personal vilket inneburit högre kostnader och svårigheter att uppnå målet att personer med hemtjänst ska träffa ett så litet antal personal som möjligt.

Nya regler kring dygns- och veckovila har medfört utmaningar i planering och schemaläggning vilket medfört ökade kostnader för verksamheten.

Hemtjänsten har haft svårt att rekrytera chefer och under perioder har konsulter fått hyras in med medföljande ökning av kostnaderna. Nu har alla chefstjänster blivit tillsatta.

Brommas stadsdelsförvaltnings vård- och omsorgsboenden utgör resultatenheter. De två enheterna visar överskott innan resultatdispositioner på sammanlagt 2,3 miljoner kronor och 0,1 miljoner kronor efter. I början av året var beläggningen låg. Den stigande inflationen ledde senare till ökade livsmedelskostnader, men framförallt en ökning av kostnaderna för sjukvårdsrelaterade artiklar, som handskar och såromläggningsartiklar. De somatiska avdelningarna har sett en kraftigt ökad vårdtyngd efter pandemin och ingen av dessa avdelningar har klarat en ekonomi i balans. För att totalt nå en ekonomi i balans har den större resultatenheten öppnat upp för korttidsplatser när lediga platser vid avdelningarna för somatik inte har nyttjats fullt ut. Det har bidragit till att öka intäkterna. Båda enheterna har lyckats minska användningen av inhyrda sjuksköterskor trots svårigheter att rekrytera egen personal. Ersättningen per dygn är lägre avseende en somatisk plats än för en demensplats samtidigt som personaltätheten och materialåtgången är ungefär detsamma för båda typerna av platser. Båda resultatenheterna hade visat på en brist om inte statsbidrag gett extra tillskott.

Antal	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Totalt antal hjälptagare	2 371	2 403	2 424	2 434	2 429	2 431	2 432	2 445	2 455	2 472	2 480	2 477
Antal trygghetslarm	1 654	1 706	1 729	1 716	1 716	1 724	1 725	1 722	1 722	1 739	1 737	1 718
Hemtjänst i ordinärt boende	1 316	1 301	1 311	1 300	1 286	1 271	1 283	1 286	1 286	1 280	1 284	1 283
Personer med dagverksamhet	94	94	90	83	84	78	72	81	82	81	82	83
Personer på servicehus	36	34	33	34	36	34	33	33	34	34	33	35

Antal	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Månadsplatser korttidsboende	14	11	16	18	15	18	18	19	22	24	22	22
Utförda hemtjänst-timmar	4014 9	3636 7	3965 2	3734 3	3961 8	3751 2	3669 6	3828 1	3841 7	4065 4	3884 7	3895 1
Månadsplatser med heldygnsomsorg, vob*	380	368	373	378	384	392	396	404	406	414	414	415

Övrig verksamhet

För att balansera eventuella underskott och oförutsedda kostnader hos verksamheterna budgeteras medel hos stadsdelsdirektören. Medel har under året fördelats ut till andra verksamheter. För 2023 budgeterades 16,2 miljoner kronor.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
14,2	12,4	15,4

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultatenhetens bruttobudget 2023	Resultatöverföring från 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Resultatöverföring till 2024 Överskott (+) Underskott (-)
Avdelning socialtjänst och fritid				
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning				
Grupp- och servicebostäder, Personligt stöd	149 393,0	-13 640,6	-1 298,7	14 939,3
Individ- och familjeomsorg				
Långskeppet	14 238,0	-1 240,0	-183,0	1 423,0
Avdelning förskola				
Område 1	31 487,7	-2 809,9	270,9	2 539,0
Område 2	48 917,2	-4 584,0	-911,5	4 891,7
Område 3	47 120,5	-4 541,0	240,0	4 301,0
Område 4	36 133,4	-3 614,0	-443,6	3 613,3
Område 5	53 918,6	-4 432,2	457,1	3 975,1
Område 6	37 360,6	-1 929,1	-2 075,6	3 736,1
Område 7	50 567,0	-4 796,2	-386,2	5 056,7
Område 8	48 604,6	-4 335,2	454,4	3 880,7

Resultatenhetens namn	Resultat- enhetens bruttobudget 2023	Resultatöver- föring från 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat- överföring till 2024 Överskott (+) Underskott (-)
Avdelning äldreomsorg				
Brommagården och Sörklippan	71 283,0	-6 506,0	-631,0	7 128,0
Mälarbacken	268 169,0	-25 226,0	-1 628,0	26 817,0
Summa resultatenheter		-77 654,1	-6 135,3	82 300,9

Resultatenheterna har en positiv nettoprognos med 6,1 miljoner kronor. Mellan resultatenheterna är dock resultatet ojämnt fördelat, med både överskott och underskott. Flera fonder uppnår högsta möjliga avsättning och kan inte fyllas mer. Den ackumulerade fondförändringen prognosticeras till en ökning med 4,6 miljoner kronor.

Investeringar

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2023
Parkinvesteringar	8,2	7,6	0,6	4,1
Parkreinvesteringar	3,4	3,0	0,4	-3,0
Nycklade medel Stadsmiljö	9,7	9,7	0,0	0,0
Klimatinvesteringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Trygghetsinvesteringar	5,1	4,7	0,4	0,4
Övriga investeringsmedel	1,7	1,6	0,1	0,1
Maskiner & inventarier	2,9	1,6	1,3	1,3
Totalt investeringar	31,0	28,2	2,8	2,8

Förvaltningen prognostiserar en investeringsbudget i balans för verksamhetsåret 2023. Förvaltningen erhöi i kommunfullmäktiges ursprungliga budget för 2023 en ram som uppgick till 24,2 mnkr. Kommunstyrelsen har tillfört ytterligare 6,8 mnkr, varför slutlig investeringsbudget uppgår till 31,0 mnkr.

Investeringsverksamheten bedrivits inom ramen för budgeten. Investeringar belastar driftverksamheten långsiktigt och stor försiktighet har tillämpats under året. Speciellt utifrån den höga inflationen som slår igenom i nya projekt. Investeringstakten har dock varit lägre än förväntat under året.

Ombudgeteringar

Upprustning av Tunlandsparken

Det finns behov att begära budgetjustering på 0,9 miljoner kronor avseende parkinvestering

upprustning av Tunnländsparken år 2023. Medlen som föreslås ombudgeteras var avsedda för en paviljong som utgör en viktig del av programmet och möjliggör vistelse i parken under fler årstider och väderlekar. Medlen bör budgeteras om så att paviljongen kan anläggas under 2024.

Analys av balansräkning

Bokslutet för verksamhetsåret 2023 har upprättats enligt den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed och i överensstämmelse med riktlinjerna i regler för ekonomisk förvaltning. Detta innebär bland annat att nedanstående principer har följts:

- *Matchningsprincipen*: tillgångar/intäkter och skulder/kostnader har periodiserats på likartat sätt.
- *Försiktighetsprincipen*: kostnader/skulder ska aldrig undervärderas och intäkter/tillgångar aldrig övervärderas.
- *Väsentlighetsprincipen*: kostnader och intäkter har periodiserats om de påverkat resultatet väsentligt. I bokslutet har 50 tusen kronor varit riktmärke för vad som normalt ansetts varit av väsentlig storlek.

Nämndens balansomslutning per den sista december 2023 är 276,6 miljoner kronor, vilket är en ökning med 16,7 miljoner kronor jämfört den utgående balansen vid bokslutet 2022 då balansen uppgick till 259,9 miljoner kronor.

Tillgångar

Nämndens tillgångar består av anläggningstillgångar 183,5 miljoner kronor och omsättningstillgångar med 93,1 miljoner kronor. Anläggningstillgångar har ökat med 7,6 miljoner kronor till följd av fler aktiverade investeringsprojekt samtidigt har även pågående projekt ökat med 8,5 miljoner kronor.

Skulder

Nämndens skulder uppgår till 178,0 miljoner kronor. I huvudsak är nämndens skulder av kortfristig karaktär och är kopplade till den löpande verksamheten.

Särskilda redovisningar

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Bromma stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2023 varit tillräcklig. Det interna kontrollarbetet har fortlöpt under året i enlighet med nämndens väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan.

Elva processer har kontrollerats under året.

Att ge människor insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.

Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.3.

Rättssäker och likställd handläggning

Genomförda kontrollaktiviteter visar att de enheter som har kontrollerats analyserar inkomna domar löpande. Nämnden har i flertalet fall fått bifall för sina bedömningar.

Att ge äldre insatser med god kvalitet, trygghet och inflytande. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.4.

Dokumentation enligt HSL

Genomförda kontrollaktiviteter visar att de två kontrollerade enheterna ser fortsatt utvecklingsbehov inom vissa delar av dokumentation som omfattas av HSL.

Budgetföljsamhet. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1.

Kontinuerlig budgetuppföljning

Genomförda kontrollaktiviteter visar att prognosmöten genomförs enligt plan. Vid väsentliga avvikelser upprättas handlingsplaner för att uppnå en budget i balans.

Effektiv lokalförsörjning i stadens verksamheter. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1.

Regelbundna lokalmöten

Genomförda kontrollaktiviteter visar att regelbundna lokalmöten för planering och ett effektivt lokalutnyttjande genomförs med berörda avdelningar.

Att stödja människor i Bromma att tillvarata sina resurser för att bli självförsörjande. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2.

Samhällsvägledning och samverkan

Genomförda kontrollaktiviteter visar att den tidigare arbetsgruppen och styrgruppen för arbetet med nyanlända har avslutats eftersom behovet av en särskild arbetsgrupp inte längre behövs då arbetet med nyanlända fortgår i det ordinarie arbetet.

Att arbeta systematiskt med friskfaktorer. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.4.

Förebyggande och främjande arbete

Genomförda kontrollaktiviteter visar att uppföljning och analys av sjukfrånvarostatistik har genomförts inom ramen för samverkanssystemet.

Inköp och avtalstrohet. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.5.

Inköp görs genom stadens inköpssystem

Genomförda kontrollaktiviteter visar att systematiska kontroller har genomförts enligt plan. Stickproven visar att

- fakturorna har korrekt kontering
- fakturorna har till största del attesterats i tid
- det handlas fortfarande utanför avtal

Åtgärder för att öka avtalstroheten ska intensifieras 2024.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.5.

Behörighetshantering

Genomförda kontrollaktiviteter visar att det finns rutiner och att systematiska kontroller genomförs för att säkerställa rätt behörigheter.

Följa stadens riktlinjer för informationssäkerhet

Genomförda kontrollaktiviteter visar att medveten kring säker hantering av personuppgifter har ökat inom förvaltningens verksamheter.

Att arbeta systematiskt med brandskyddsarbetet. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.6.

Följa systematiken i förvaltningens årshjul för systematiskt brandskyddsarbete

Genomförda kontrollaktiviteter visar att verksamheterna till största del har ett tillfredställande systematiskt brandskyddsarbete. Verksamheterna arbetar också systematiskt med utbildning inom SBA. Det finns fortsatta utmaningar inom hemtjänsten, vilket är en prioriterad fråga under 2024.

Förebygga otillåten påverkan. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.6.

Arbeta utifrån det APT-material som tagits fram

Genomförda kontrollaktiviteter visar att framtagandet av det material som ska användas av verksamheterna på APT har försenats. Materialet presenterades på chefsforum först i november. Arbetet utifrån materialet har påbörjats under december. Arbetet med otillåten påverkan intensifieras under 2024.

Att arbeta för en öppen, jämställd och demokratisk stad. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.7.

Arbeta med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering av medarbetare

Genomförda kontrollaktiviteter visar att arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering genomförs på olika sätt och i olika omfattning bland kontrollerade verksamheter.

Systematiskt kvalitetsarbete

Stockholms stads kvalitetsprogram

Arbetet med att implementera stadens kvalitetsprogram har fortsatt under året med ett särskilt fokus på medarbetarna. Under 2022 var implementeringsarbetet inriktat på cheferna där kvalitetsprogrammet implementerades tillsammans med chefsprofilen. Under 2023 har satsningen "Aktivt medarbetarskap" påbörjats. Satsningen har en tydlig koppling till stadens personalpolicy och till kvalitetsprogrammet.

Förutom att reflektera kring och träna på förhållningssättet att anta stockholmarnas fokus har bygget av en innovationskultur påbörjats under året. En innovationsinspirationsdag har genomförts med 55 intresserade medarbetare från bredden av förvaltningens verksamheter. Innovationsdagen har resulterat i flera idéer som kan leda till nya arbetssätt. Arbetet med att bygga upp en struktur för att omhänderta idéer och förslag från medarbetare samt ge stöd i innovationsprocessen fortsätter under 2024.

Inom avdelning socialtjänst och fritid har arbetet fortsatt för att öka kunskapen om kvalitetsprogrammet och då särskilt med fokus på förhållningssätten. Avdelningen har också genomfört en innovationsdag för att öka innovationsarbetet inom avdelningen och lyfta förslag på nya idéer och arbetssätt.

Inom äldreomsorgens biståndsenhet pågår ett innovationsprojekt med AI och på Mälarsekondens vård- och omsorgsboende har ett metodrum byggts upp som används för utbildningar av omvårdnadspersonal.

Inom förskolan har det språkutvecklande arbetet varit fokus. För att följa upp de aktiviteter som genomförts för att utveckla det språkutvecklande arbetet har det under året genomförts kvalitetsobservationer. Observationerna har gett rektorerna möjlighet att få visa upp och få ta del av andras verksamheter - att lära av varandra.

Avdelning förskola har varit delaktig i arbetsgruppen för att revidera förskoleundersökningen. En av arbetsgruppens uppgifter var att revideringen skulle anpassas utifrån kvalitetsprogrammet utöver förskolans läroplan och övriga riktlinjer och stöddokument.

Implementeringen av kvalitetsprogrammet har också skett genom ett antal förbättringsåtgärder med syftet att effektivisera och systematisera arbetet och därmed öka kvaliteten för brommaborna. Förbättringsåtgärder har skett bland annat genom implementering av nya digitala system såsom Hypergene med syfte att öka prognossäkerheten.

Idéer har tagits emot från medarbetare som kan leda till nya förändrade arbetssätt. Arbetet fortsätter under 2024 för att se om idéerna kan utmynna i nya arbetssätt som skapar värde för brommaborna.

Synpunkter och klagomål

Synpunkter och klagomål är värdefull information för förvaltningens arbete med att utveckla kvaliteten i verksamheten. De ger möjlighet att förebygga och åtgärda brister och att identifiera förbättringsområden. Inom förvaltningens verksamheter finns det en öppenhet och

lyhördhet för synpunkter och klagomål samt rutiner för att rätta till fel och brister som uppkommer. Klagomål löses vanligtvis inom berörd enhet i dialog med den som har lämnat klagomålet.

I förvaltningens verksamheter registreras klagomål och synpunkter i varierande grad. Det innebär att den statistik som har levererats från enheterna inte är fullständig. Skriftliga synpunkter/klagomål registreras som regel av enheterna, en del diarieförs. Men flertalet synpunkter och klagomål i verksamheterna framförs muntligt och kanske även hanteras omedelbart. Klagomål som inkommer följs alltid upp inom berörd enhet och de som lämnat klagomål har fått återkoppling.

Nämndens rutin för hantering av klagomål och synpunkter ska under 2024 uppdateras och göras känd inom hela organisationen för att skapa en rättvisande bild av antalet inkomna synpunkter och klagomål samt för att skapa ett gemensamt lärande.

Förskolan

Avdelning förskola har sammanlagt under året tagit emot 121 positiva synpunkter och 116 klagomål. Bland synpunkter och klagomål är det en stor spridning om vilka teman som tas upp. Två gemensamma områden är personal och information där det lyfts många exempel. Inom personal kan det både vara bemötande, närvaro och trygghet i att barnet känner någon i personalen vid mottagande på morgonen. Inom informationsområdet är det avsaknad av information om måltider men också lärloggar har lyfts inom klagomålen. Samtliga förskoleområden agerar snabbt och bemöter vårdnadshavarnas åsikter på den nivå i organisationen som frågan kräver. Det är också värt att belysa att vissa av klagomålen som rektorerna lyfter inte kan åtgärdas då kravet från vårdnadshavaren bryter mot lagstiftning och styrande dokument inom förskolan.

Socialtjänst och fritid

Avdelningen har tagit emot 180 positiva synpunkter och 138 klagomål under året. Flertalet synpunkter och klagomål har tagits emot av utförarenheterna. Återkoppling har givits till den som lämnat klagomålet så snart det varit möjligt. Inkomna klagomål har tagits upp på mötesforum med medarbetare. Vissa enheter har även lyft klagomålen i sina ledningsgrupper. Vid behov har åtgärder genomförts för att situationen som skapade klagomålet inte ska upprepas.

Äldreomsorg

Under året har sammanlagt 57 positiva synpunkter och 30 klagomål inkommit till äldreomsorgens verksamheter. Flest positiva synpunkterna har kommit in till de förebyggande verksamheterna där besökarna gett beröm till innehållet, och till Mälarbackens vård- och omsorgsboende där många är nöjda med bemötandet. De klagomål som registrerats under året är mer jämnt fördelade mellan de olika kategorierna med en liten övervägande del som handlar om klagomål på bemötande och brister i informationen.

Klagomålen utreds på respektive enhet och återkoppling sker till den som lämnat in klagomålet. Utifrån resultatet från brukarundersökningen, som visar att relativt få vet vart man vänder sig med synpunkter eller klagomål, har ett arbete pågått inom avdelningen under året. Bland annat har en enklare blankett tagits fram som delas ut till boende, brukare och

närstående. Arbetet behöver fortsätta under 2024.

positiva synpunkter

	Avdelning Förskola	Avdelning Socialtjänst och fritid	Avdelning Äldreomsorg
Tillgänglighet	20	25	0
Bemötande	42	22	23
Kompetens	18	15	6
Kontinuitet	1	3	1
Information	25	12	4
Handläggning	10	1	0
Insatsens innehåll	0	95	21
Annat	5	7	2
SUMMA	121	180	57

Antal klagomål

	Avdelning Förskola	Avdelning Socialtjänst och fritid	Avdelning Äldreomsorg
Tillgänglighet	14	15	4
Bemötande	25	34	8
Kompetens	11	17	2
Kontinuitet	10	1	0
Information	33	15	6
Handläggning	4	23	3
Insatsens innehåll	7	16	3
Annat	12	17	4
SUMMA	116	138	30

"Tyck till" för felanmälan eller synpunkter

Synpunkter från allmänheten har kommit in till stadsmiljöenheten via mejl, telefonsamtal och appen Tyck till. Synpunkterna har rört en rad olika aspekter, bland annat idéer om hur parker och lekplatser kan utvecklas, felanmälningar av lekutrustning, vegetation som är siktskymmande eller inkräktar på tomtmark. Idéer som kommer in sparas och beaktas vid underhåll och investeringar. Klagomål och frågor besvaras, företrädesvis genom ärendehanteringssystemet Artvise. Uppmärksammade brister åtgärdas när det är relevant. Felanmälningar går till parkdriftsentreprenören för åtgärd. Synpunkter på upplevd otrygghet skickas även till förvaltningens trygghetssamordnare för kännedom.

Det nya ärendehanteringssystemet Artvise, som ersatte synpunktsportalen i maj, har inte kunnat generera statistik på stadsdelsområdesnivå.

Verksamhetsuppföljning av externa utförare

Inom avdelning socialtjänst och fritid har tre avtalsuppföljningar genomförts i privat regi på uppdrag av socialförvaltningen. Verksamhetsuppföljningarna ska kontrollera att de upphandlade utförarna motsvarar de uppställda kraven i enlighet med avtalet (LOV). 2023 har verksamheter inom daglig verksamhet (LSS) följts upp. Inför besöken har rutiner och andra dokument inhämtats. Två av utförarna har behövt göra kompletteringar för att kunna bedömas bedriva verksamhet i enlighet med avtal. Den tredje utföraren saknade flera väsentliga rutiner och andra brister uppmärksammades vilket ledde till att socialförvaltningen tog över den uppföljningen. Uppföljningarna har skett genom fysiska besök i verksamheterna.

Avdelning äldreomsorg har, på uppdrag av äldreförvaltningen, genomfört tio verksamhetsuppföljningar av vård- och omsorgsboenden och dagverksamheter som drivs i privat regi. Verksamheterna har funnits både inom Stockholms stad men även i andra kommuner. Vid uppföljningarna används en gemensam mall och inför besöken har rutiner och dokument inhämtats. Uppföljningarna har skett genom fysiska besök på verksamheterna.

Äldreomsorgens uppföljningar visade överlag att verksamheterna har de förutsättningar som krävs för att bedriva en god och säker vård och omsorg, men flera verksamheter har behövt komplettera med att upprätta eller uppdatera rutiner för ett eller flera områden.

Lex Sarah

Inom socialtjänsten har 20 lex Sarah-rapporter inkommit under året. Av dessa har

- 13 handlat om brister i rättssäkerhet vid handläggning eller genomförande
- 3 berör brister i utförande av insats
- 1 berör ekonomiska övergrepp
- 1 berör brister i bemötande,
- 1 berör teknik
- 1 berör "annat".

Nio av rapporterna har upprättats inom enheten för barn och unga, fyra inom enheten för vuxna, fyra inom enheten för personligt stöd, två inom enheten för arbete och försörjning och en inom Resursenheten. En händelse har anmälts till IVO (ekonomiskt övergrepp).

Under året har sammanlagt sex händelser utretts enligt lex Sarah inom äldreomsorgen. Fem av händelserna har inträffat inom hemtjänst och en inom vård- och omsorgsboende. Händelserna har uteslutande handlat om brister i insatsen. För fem av dessa händelser pågår utredning, en utredning är avslutad. Ingen händelse har varit i behov av att anmälas till IVO.

Alla rapporter utreds och åtgärder genomförs för att förebygga att liknade händelser inte sker igen.

Lex Maria

Under året har fyra händelser utretts enligt lex Maria i förvaltningens vård- och omsorgsboenden. Tre av händelserna har handlat om läkemedelsavvikelse och en av dem var brister på ett hjälpmedel. Medicinskt ansvarig sjuksköterska har utrett händelsen och åtgärder har vidtagits för att förhindra att något liknande ska inträffa igen. Händelserna rapporterades

till IVO.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Checklista för årlig uppföljning

Förbättringsområden - analys av utfall

Uppföljningen av målen avseende den organisatoriska och sociala arbetsmiljön upp (i syfte att främja hälsa och motverka ohälsa) på förvaltnings- och/eller arbetsplatsnivå behöver förbättras och utvecklas. Införandet av SAM ILS förväntas bidra positivt till detta arbete under 2024.

Skriftliga instruktioner när det gäller särskilt riskfyllda arbetsuppgifter/för de risker som bedömts som allvarliga behöver ses över under 2024.

Framgångsfaktorer-analys av utfall

Stadens arbetsmiljöpolicy (tillika Personalpolicyn) är väl känd på arbetsplatsen. Finns i APT årshjulet, ska tas upp vid varje APT. Mallen till medarbetarsamtalen bygger på personalpolicyn. Satsningen på Aktivt medarbetarskap har också en tydlig koppling till policyn

Förvaltningen arbetar aktivt med att stärka sitt främjande och förebyggande arbete med tidiga insatser för ett hållbart arbetsliv men det behövs ytterligare insatser. Satsningen på Aktivt medarbetarskap, som fortsätter under 2024-25, förväntas ge positiva effekter. När det gäller arbetet med friskfaktorer så utgår förvaltningen de åtta friskfaktorerna (Sunt arbetsliv), baserat på forskning och studier, som kännetecknar en stabil och hälsosam organisation med låga sjuktal. Under hösten har ett fortsatt utvecklingsarbete skett med aktivt medarbetarskap och dialoggrupper, där koppling till flera av friskfaktorerna finns. Förvaltningen kommer även att se över ett utökat samarbete med företagshälsovården under 2024.

Utbildning i arbetsmiljö och rehabilitering har genomförts för nya chefer och SAM (Sunt arbetsliv) har genomförts för chefer och skyddsombud, totalt 3,5 dagar.

SAM finns tydligt beskrivet i Bromma stadsdelsförvaltnings arbetsmiljöhandbok. I APT-årshjulet finns beskrivet när rutin om hot och våld, årlig uppföljning av SAM, riskbedömningar, kränkande särbehandling med mera ska tas upp.

Föregående års aktiviteter från årlig uppföljning-analys av utfall

Beslutade åtgärder från den årliga uppföljningen tas delvis upp i samverkan och behöver förtydligas och utvecklas under 2024/2025. SAM ILS kommer att underlätta detta arbete.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanna Halldin Olsson, Stadsdelsdirektör	2024-02-01